

ÉVKÖNYV

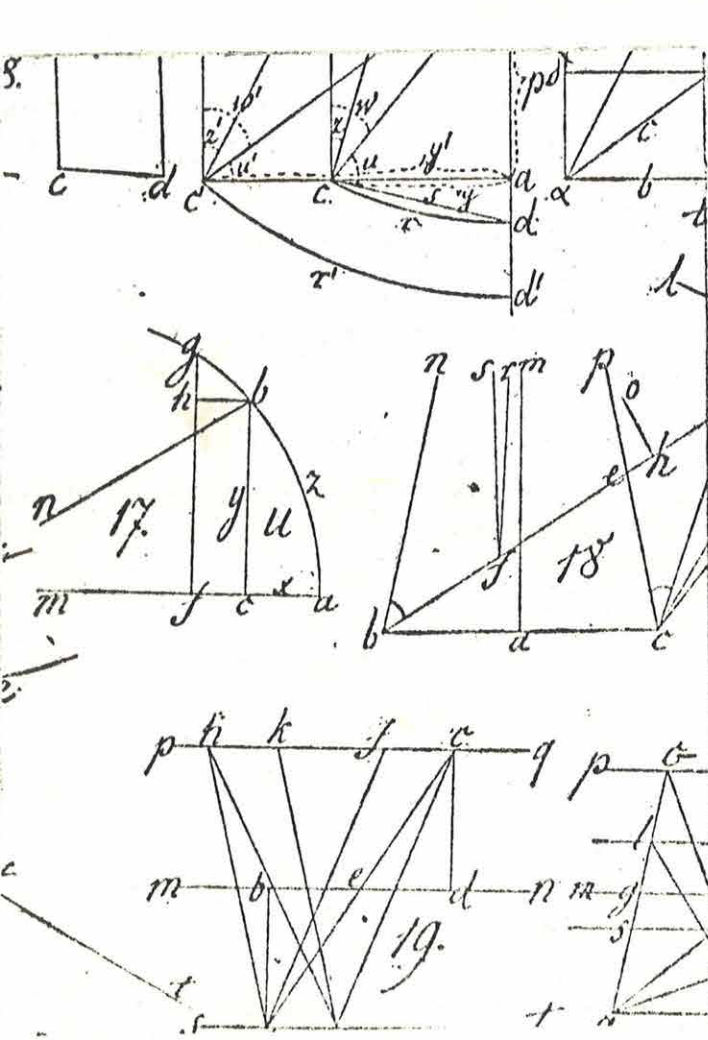

1976

„... De jelenthet a Bolyai név a salgótarjáni diák számára többet, programot is. Ha például igazán meg akarja érteni, mi is az, amit névadójuk csinált, mi a nem-euklideszi geometria, amellyel mint apjához írt levelében mondta, a semmiből egy új világot húzott elő, akkor már a középiskolában oda kell küzdenie magát az új matematika, s azon át a modern fizika küszöbére, hisz' az a semmiből előhúzott világ nemcsak vakmerő kirándulás volt a gondolhatóba, hanem hamarosan új ostromlétra is lett, amit a gondolható támaszt a természetből jelt adó valóság alá.”

*(Részlet Németh Lászlónak a Névadó ünnepre írt üdvözléséből)

Évkönyv

1975
1976

A Bolyai János Gimnázium Évkönyve
1975-76.

Felelős kiadó: Herold László igazgató

Az Évkönyvet szerkesztette:

Dr. Antal Eleméerné

Czinke Ferenc

Dr. Fabulya Lászlóné

A fotókat készítette:

Antal Gáborné és a fotószaakkör tagja

Az Évkönyvet nyomta:

Nógrád megye Tanácsa V.B.

Sokszorosító Üzeme

A borítólapot nyomta:

a Nógrád megyei Nyomdaipari Vállalat,

Salgótarján

T A R T A L O M

oldal

A Z E L T E L T 10 É V

- Egy évtized /Herold László/ 1
- A névadóról és életművéről /Antal Gáborné és Boródi Ferencné/ 4
- Iskolánk rövid története /dr. Fabulya Lászlóné/..... 16
- A Derkovits Gyula Iskolagaléria 10 éve /Czinke F./, 26
- Volt tanáraink /dr. Peák Istvánné/ 27
- "Kerestük a bolyaistákat" - volt diákjaink /dr. Tuba Gáborné és a III. C osztály/ 28

A T I Z E D I K É V

- Az év krónikája /Kapás Józsefné/ 33

TANULMÁNYI MUNKA

- Tanulmányi versenyek 40
- A tanítási órán kívül szervezett tanulási formák /Kapás Józsefné/ 45

BOLYAI NAPOK

- A megnyitóünnepély 46
- Dr. Voksán József ünnepi beszéde 46
- Találkozások Bolyai Jánossal 50 ✓
- A természettudományos ülészek /Szabó Istvánné/... 51 ✓
- A földrajzi pályázatokról /Jakab Margit / 57
- A társadalomtudományos ülészek /B.Nagy Ágnes/ 60
- A pályázatokról:
 - Magyar nyelv és irodalom /dr. Antal Eleménné/..... 61
 - Történelem /Árpád Sándor/ 67
 - Idegen nyelvek /Bory Tiborné és Horváth Ilona/... 68
- Ballagás 72
- Sportünnepély 75

POLITIKA, KÖZÉLET

- Iskolánk közélete /Jónás József/ 76
- Részletek az iskolai KISZ-vezetőség beszámolójából /Bodnár Zoltán III.B/..... 81
- KISZ-nap '76 /Molnár Ilona és Szuchacsev Vladimir IV.A/ 86
- A diákbizottságok munkájáról /Józsa Klára IV.B/..... 89

PEDAGÓGIAI MŰHELY

A pedagógushivatásról:

- Indulás, indítás. - Rendszertelen gondolatok a pályakez-
désről /Molnár György/ 93
- "Quem dii odere ..?" /Szász Jánosné/ 96
- A tanár munkája az iskolában /Bedő Éva/ 99

PEDAGÓGIAI KISÉRLETEK

- A pályaválasztási modell kísérlete iskolánkban
/Herold Lászlóné/ 101
- A biológia tagozatról /Kertai Józsefné/ 103
- Népművelési gyakorlat /Prókay Gábor és a III.C oszt.
népművelési csoportja/ 105
- Az érettségi mellett alapfokú könyvtárosi oklevél
/Csik Pálné/ 108
- A családi életre nevelés /dr. Szabó Sándor/ 109

TOVÁBBKÉPZÉS

- Egy Garai-vers elemzése /dr. Antal Eleméerné/ 112

MŰVELŐDÉS, SPORT

- Metszetek iskolánk zenei életéből /Rozgonyi István/ ... 117
- Iskolánk sportélete /Tóth András/ 122
- Túrázó diákok /Szabó István/ 126

ISKOLÁNK DOLGOZÓI

- Kimutatás az iskola dolgozóiról /Kapás Józsefné/ 128
- Vass Béláné 132

AZ ADATOK TÜKRÉBEN

- Az osztályok tanulmányi eredményei 133
- Az érettségi vizsgák eredményei /Kapás Józsefné/ 150
- Statisztikai összesítés az 1975/76-os tanév végén
/Kapás Józsefné/ 151

- - -

AZ ELTELT 10 ÉV

EGY ÉVTIZED

(Az évforduló ünnepi megnyitó beszédéből)

1966 nyárutóján köszöntő szavak, biztató utakat jelölő jókívánások boldog várakozásában megszületett hazánk, megyénk, városunk új nevelő-oktató intézménye, a mi most már 10. tanévének végéhez közeledő iskolánk.

Mint minden születő, ez is magában hordozta a lehetőségek sorát, mely kibontakozásra várt. Tápláló erők, a növekedés, fejlődés jó közege kellett és kell hozzá, hogy erősödjék s a megálmodotthoz hasonlóvá váljék.

Félezer, évenként meg-megújuló, befogadóképes, nyitott szívű fiatal, hivatásában élő, újat kereső, az egyetemeset megőrző, tiszta emberi léptékű testület, serdülő, lüktető életű város magasba szökkenő házakkal, intim kis szobrocskákkal s a hozzáértő, okos nép gyülekezetével megannyi feltétel a megszületett felnövő életének. S mindezek megadattak.

Az útrabocsátást nemsokára, 1969-ben a névadó megerősítése követte.

Egy szocialista iskola a 19. század nagy magyar matematikusának nevét irta homlokára, vállalva és vallva azt, hogy a múlt haladó nagy egyéniségének van mondandója szocialista jelenünk számára.

A névadó ünnepségen az akkori Művelődési Minisztérium főosztályvezetője tiszta gondolatrendben korunkba idézte Bolyaink szellemét ma sem szebben mondhatón. Ime:

"Miért méltó Bolyai János tiszteletünkre, megbecsülésünkre?

Hát először, valóban nagy tudós volt, nagyot alkotott, Lobacsevsz-kijhez hasonlóan ő is ablakot vágott a végtelenbe.

Euklidész V. axiómáját belehelyezte a végtelenbe, és ezáltal értelmet adott Euklidész tételének.

Tiszteljük Bolyait, mert bátor volt a tudományos gondolkodásban. Talán lehetett volna előkelő professzor, de nem lett. Talán azért is, mert mert eltérni a megszokottól. És itt ez az egyik pont, amely az ifjúságot, e gimnázium ifjúságát is összekötheti Bolyaival. Mi jól tudjuk, felnőttek, idősebbek, hogy igen, az ifjúság mer bátran a megszokottól eltérni. Az ifjúságnak ez nagy-nagy előnye, amelyet, hogyha tudatosan, komoly munkával kapcsol, ötvöz össze, akkor igen-igen nagy teljesítményekre képes.

Érdeemes és illő Bolyairól megemlékezni, mint névadóról olyan vonatkozásban is, hogy a valóságtól soha nem szakította el a matematikát. És nem akarunk erőltetetten nyakába varrni különböző nézeteket, hogy talán meggyőződéses marxista lett volna, de hogy a valóságot és a matematikát materialista módon szemlélte, az biztos. És abban a fejlődésben, amelyen minden fiatalember, minden gyermekből felnőtté érő középiskolás áthalad, talán éppen Bolyai gondolatai is segítőeszközüül fognak szolgálni."

És a Bolyait magyarázó, ma egyetemi professzor útrabocsátója így szólt:

"A névadó neve természetesen kötelez. Kötelezi a tanulókat, és kötelezi a tantestület is. Valóban legyen papirmunkától, kampányoktól mentes, tisztességes kultusza Bolyai Jánosnak, legyen ez mauzóleuma Bolyainak, olyan, amely emberfőkből áll, s ahogy nagy alkotása a tudósok előtt nem enyészett el, ne enyészzen el egyetlen gondolata sem, amely haladó. Ennek az iskolának, a Bolyai nevet viselő iskolának szocialista iskolának kell lennie most és mindig is. És ez nem egyszerűen szólam. Ez jelentse azt, ahogyan Bolyai gondolataiban és cselekedeteiben sokoldalú volt, legyen ez a gimnázium gimnázium, művelt emberek, művelt pedagógusok, művelt diákok, művelt embereknek a gyülekezőhelye."

A felidézett útravaló táplálék volt, s az lesz még soká. Tíz évünk vállalt hite, munkája, bátor kérdései, kitapintott birtoklásai, felnövekedett biztonságai s még meg nem értett bizonytalanságai, tenni-akarási és tettei, megtalált emberségei és pályái: étele s itala ez az utrabocsátó utravaló.

Hogy a tíz évvel ezelőtt megszületett, létrehozott gyermek-e még, serdülő vagy felnőtt, nehéz eldönteni.

A gyermekben jó a felhőtlen szép hite, gondtalan jókedvű mosolya; a kamaszban jó bátor, hátsó gondolat nélküli, mindent tudni akaró

kérdezése; a felnőttben jó a tapasztalat gazdagsága, bölcsessége, higgadt, rá számítható embersége.

Hol tart a tíz éve született!

Jó lenne a gyermek felhőtlen szép hitével, a serdülőnek mindent tudni akaró kérdésével, a felnőtt bölcs, nap nap utáni önfelépítésével összeötvözötnék tudni magunkat.

Belső törekvéseinket valahol ebben a szándékban formáltuk, s valahogy így:

- korszerű műveltséget elsajátítani és elsajátíttatni,
- megtanítani és együtt csinálni, alakítani az iskola és egy kicsit szélesebb értelemben a társadalom közéletét,
- közösen felkutatni azokat az értékeket, melyek értelmessé teszék önmagunk életét, melyekkel aktív építői lehetünk szocialista hazánknak.

Minderre az évek során műhelyek alakultak, s itt-ott remekművek is készültek sokunk, mindannyiunk örömére, büszkeségére.

...De kicsorbult életek is - magukba hullott meddőségek is - hol a mester, hol az anyag hibájából..

Visszatekintve a rövidegében is hosszú tíz esztendőre, a szándékból már sok minden valósággá válhatott, vált.

A megközelítően egyenletes, ötszáz körüli létszámú iskolából átlagban évenként 100-120 fiatal lép érettségi bizonyítvánnyal a felnőtt életbe. Így idén számuk már 1000 fölé emelkedik. Egyenletesen fejlődik a tanulmányaikat tovább folytatni akarók és tudók száma. - De ami a számoknál is nagyobb belső érték, hogy egyre többen tudjuk felelősségünket, munkánk fontosságát, tanárok és diákok.

Ez a város, mely szinte születésétől írja fényes életharcát a dolgozó nép történelmébe, a fejlett szocializmus építésében is a maga rendjén teszi kötelességét. S benne mi is tudjuk a magunkét, s ez nem kisebb, mint a kiművelt emberfők formálásának - formálódásának felelőssége. És ennek a felelősségnek tudata meg élése adja meg életünk értékét - rangját: a munka, az értékek létrehozásának örömét, az együttműködés, az egymásnak adni tudás jóérzését.

S ha most, a második évtized küszöbén némi jóleső érzéssel nézünk is vissza, hogy értékes volt az életünk, olyan közegben,

közösségben lehetünk-lehetünk, ahol jó élni, tudjuk, nem teljes az életünk, tovább kell keresnünk, kutatnunk az utakat, hogy teljes valónkkal benne legyünk ebben a lüktető, még sok lehetőséget - társadalmi, politikai, művészetit - magában rejtő városunk, meg egyáltalán társadalmunk életében.

A nyitottság valódi tartalmát kell megtalálnunk, minden formalitástól mentesen. A város atmoszférájának kialakításában nekünk is feladatunk van, s talán nem is kevés.

Ifjúsági közéletet teremteni, okosan, közösen politizálni, művelődni, jó érzékkel megőrizni, ápolni azokat az értékeket, amelyeket a holnapért a tegnap s a ma felnőttei létrehozta; megőrizni és megőriztetni az utcák-terek, s az emberi szavak-cselekedetek tisztaságát; befogadásra és adásra nyitottan élni: észrevenni a más munkáját a gyárban, a laboratóriumban, az iskolában, az orvosi rendelőben, és azt megbecsülni, megkérdezni a másik embert a gondjáról, fáradtságáról és örömről. És mindezt befogadni-átélni, s magunkat társadalmivá formálni az iskola falain kívül is.

A második évtized küszöbén ezt a jelenlegi önmagunknál többet is végig kell gondolnunk, ha holnap többek akarunk lenni a mai-nál.

A NÉVADÓRÓL ÉS ÉLETMŰVÉRŐL

Csaknem 200 évvel ezelőtt született, több, mint 100 éve halt meg. A róla és művéről írott könyvek, tanulmányok száma közel 100 és még egyre újabbak születnek - és nem válnak unalmassá, nem fuladnak érdektelenségbe.

- Miért?

Mert mindig marad valami kérdés, valami megoldatlanság, valami feszültség az olvasóban, akár szubjektív hangvételi élettörténetet, akár tanulmányt olvas, akár tárgyilagosan közzéadott feljegyzéseiben keresi egyéniségének teljességét.

Megismerni... megérteni.

"...egy új plánétát indítottam el a Földre, de sem középpontját, sem pályáját meghatározni nem tudom" - írja Bolyai Farkas 1803-

ban barátjának, Gaussnak, tudatva vele fia születését.

Egy új élet indult el pályáján.

Csodálatos tehetségének jeleit, a gyermek sajátos megnyilvánulásait napjainkban már egyre többen ismerik.

"Nagy kedvvel metéli a papirost ollóval. Egyszer háromszöget vágott ki, derékszögű volt; akkor, habár a háromszögek fajairól soha semmit sem beszéltem neki, mondá, hogy ez olyan háromszög, amilyen a derékszögű négyszög fele"- szól a hiradás az 5 éves gyermekéről.

János visszaemlékezéseiben ír korán kialakult térfogalmáról.

"A világot /mintegy 3 évesen/" úgy képzelte, hogy ha a Föld lapos, ha "körös-körül széle, vagy vége, vagy határa van is; azon túl is legalább üres űr s helynek lennie kell".

Csodagyermek volt? Talán. De biztos, hogy igéretes tehetség.

Kibontakozásának utja: Igazságszeretet, mély érzelmek.

Farkas már 7 éves korától rendszeres tanulásra fogja fiát, gondosan vigyázva az arányos fejlődésre, hogy "az erők egyensúlyban maradjanak", a test és a szellem együtt fejlődjék.

Ekkor már németül tanul, matematikai tanulmányait Euklidész, Euler, Vega könyvei alapján végzi, s oly gyorsan megérti a tételeket, bizonyításokat, hogy apja tréfásan így dicsekszik:..."mint az ördög, szökött elémbe és sürgetett, hogy menjek tovább".

Jellemének alakulásáról pedig így ír: "Szép ítélő tehetsége van mind az emberek közt, mind egyebekbe. Launicht, úgy, hogy tanulásbeli kötelességét némelykor nem tellyesíti, némelykor igen tanul reggeltől-estig egészsége kárával is... Az igazságot nem engedi, amely nem prudentia. Szánakozó, amikor nem segíthet is..."

És János:..."az igazságot is tanilag és erkölcsileg határtalanul szeretem"... és "mióta tudom: mindig rengeteg erős /nagy / volt bennem a nemes becsület és szégyen-érzése, szóval az eleven mély érzés".

Igy alakul "igazi erkölcsi elvek s út-mutatás mellett" apjától nyerve ellenállhatatlan vonzalmat s érdeket az igazi, alapos, szigorú, fényes igazságú tanhoz - a matematikához is.

Heves, lobbánékony természet

Téves lenne azt hinni, hogy Bolyai János útja mentes volt az el-
lentmondásoktól.

"Némelykor igen hypocondriakus, némelykor igen levis, olyan okból is, a'mit más nem lát. Szereti másokat secirozni, úgy, hogy ritka emberrel nem jó öszve" - írja Farkas a gyerekről. 1817-ben, hozzáfűzve: "Itt vagynak hibák és jóságok, az Isten adgya, hogy a hibák egy két esztendő alatt lényenek ellenezők, a jóságok pedig maradjanak meg."

Ebből és más forrásokból képet kapunk arról, hogy ez a nagyon tehetséges ifjú, aki olyannyira szereti az igazságot, "a'mely már nem prudentia /okosság/", igen heves, szertelen, indulatos, lobbánékony természet.

Nagy belső harcok és önfegyelem kellett ahhoz, hogy a "célra fusson", hogy összeszedetten alkosson,

Önhitt volt?

Tudta saját értékét és így vélekedett: "Szerénytelen az, vagy önhitt, aki többet tart maga vagy művéről a helyes vagy illónél, de másfelől vak az, ki kevesebbet tart annál. Én szeretem és örvendek, ha ki a jót szembe is elismeri, a netáni rosszra pedig figyelmez/tet."

Ki a nyelvet, a tant s az emberi nemet erősen reménylhetőleg ujjíateremtendi"

Jánosban kialakul és kézírataiban gyakran visszatér az egyetlen megengedhető szenvedély, a matematika dicsérete. "A mi a tudományokban biztos, az a matematikához, az egyetlen, igaz alaptudományhoz tartozik. A matematikai tudományok élesítik, megedzik" a gondolkodást és "megkönnyítik a más tudományokban való eligazodást is."

A fogékony, tehetséges ifjunak apja beszélt saját kutatásairól is, szégyennek nevezve a paralelák megoldatlanságát. Ez az "elháritthatatlan homály" ez az "örök napfogyatkozás" ez az "örök felleg" a geometria csodálatosan igaz világában.

"Aki a XI. axiómára bizonyítást nyerne, akkora gyémántot érdemelne, mint a Föld" - mondta egyszer. És máskor: "akinek ez sikerülni fog, annak halandók örök emléket állítsatok".

És János VI.-os füzetén /1820-ban/ már a Parallelarum theória felirat található és mellette négy rajz, amelyekben végtelen sugarú körök és asszimptotikus egyenesek láthatók.

A tehetség megtalálta tárgyát, melyet munkálva alkothat... de célja talán ennél is több.

A tani hatalmas elmére s jártasságra
nézve messze enyim az első hely.

1818-1823-ig a bécsi Hadmérnöki Akadémia hallgatója. Stäckel azt írja: "János sokat köszönhet az akadémiának. Mindenekelőtt a rendes, nyugodt élet éveit, melyekben legjobb képességei kifejlődhettek. Azután a rendszereteket, pontosságot".

Valóban, itt kezd rendszeresen foglalkozni a tan-nal, a matematikával, a paralelával. Hivatás- és öntudata itt érik meg, - mert egyre nem volt képes a mérnökakadémia sem: a matematikust tudta fegyelmezett gondolkodóvá nevelni, de nem tudott belőle katonatisztet formálni. A plánétát nem tudta eltéríteni eredeti pályájától.

János, aki már gyermekkorában unta az olyan "vállalatot, munkát", melyet nem tartott célszerűnek, közhasznúnak" most is unja a sok "szünetleni szolgálattali elfoglaltatást, mint nagyrészt csupa mechanikumot, miből semmi lényeges hasznát az egész emberiségnek" nem látja. Egyre jobban öntudatra ébredve írja: "ezt akármelyik társam képes véghezvinni, azt pedig amit én akarok és elkezdtem, még senki sem tette."

Ahol pedig járni méltónak talállok,- ott minden szögletet szeretek eljární.

A tökély mintaképe, az euklideszi módon felépített geometria egyetlen szégyenfoltjával, homályos pontjával 1760-ig 55 munka foglal-

kozott. Az érdeklődés növekedésének jeleként 1760-tól 1800-ig
ujabb 67 tanulmány jelent meg a kérdéssel kapcsolatban.

Proklosz nyomán terjedt el, hogy az V. posztulátum bizonyítható,
és be is kell bizonyítani.

A direkt bizonyítások sikertelensége után indirekt úton próbálták
bizonyítani a paralelák axiómájának helyességét. A nagy matema-
tikuselődök közül néhányan már közel jutottak a nem euklideszi
geometriához. Saccheri nem talált ellentmondást levezetéseiiben és
mégsem tudta levonni a helyes következtetést beléivódott előítéletei
miatt: "a kontra-euklideszi rendszer hibás kell hogy legyen, nem
azért mert önellentmondó, hanem, mert ellentétben áll az egyenes
természetével"- adja a furcsa választ kutatásai lezárásaként.

Itt nemcsak egy geometriai tételről van szó, hanem egy tudomány
alapjairól, - sőt már ennél is többről: a világ egy új szemléletéről.

Ezért találta "járni méltónak" ezt az utat Bolyai János.

Semmi tekintély s nehézség által
vissza nem rettenvén

Megelőzhette volna őt Gauss is, aki 1816-ban már - mint ez hát-
raahagyott irataiból, levelezéséből kiderül - birtokában volt a hi-
perbolikus trigonometriának. Gondolatait azonban nem hozta nyil-
vánosságra, kidolgozásával nem is foglalkozott a tőle megszokott
rendszerességgel, mert nem tartotta érettnek a kort az új szemlé-
let befogadására, nem volt elég elszántsága szembehelyezkedni a
megszokott nézetekkel.

Bolyai János így lett az első, aki maga is az indirekt bizonyítás
útján elindulva, ellentmondást nem találva eljutott a következtetés-
hez: ellentmondás nincs is.

A felismerés első villanása 1823. év végén, "télen, éppen éjfél-
kor" lehetett, amikor "áthalolt az Appendix 29 §-ának lényegén".
Az "ujj, más világ" - a geometriai rendszer, mely a paralelák
axiómájától függetlenül, magában fennállhat olyan felséges, hogy
Jánost magát is elragadja, bámulatba ejti.

És erről az új világszemléletről - melyhez nem tudott eljutni számos előd, melyet nem vállalt Gauss, a matematika fejedelme - János meggyőződéssel vall a Scientia Spatii csodálatos 26 oldalán.

Miért?

Mert hitt az emberi ész megismerő erejében. Feladatának tartotta a megismert igazság feltárását. Tudta, hogy ezzel az emberiség előtt nyit új, igazabb távlatokat.

Aki egyszer igazán becseszt érez, lát munkájában... ha senki sem pártfogolná is, nem verődik le...

A nevezetes, 1832. márc. 6-i Gauss által írt levelet ismerjük. Hatása bizonyosan lehangoló volt, megrendítette János belső egyensúlyát - ugyanúgy, mint később 1837-ben a Responsió elutasítása. A környezet kicsinyessége, a testi bajok, betegségek is lefelé húzták. Érthető lenne, ha további alkotásra képtelen lett volna.

De nem így történt. Az Észrevételek, a Raumlehre megtalált részletei, az Üdvtan részben kidolgozott fejezetei egy kitartóan alkotó, az alkotásban élete értelmét látó ember munkái.

Az Üdvtan és a vallomások

A geometriában új világot teremtő Bolyai Jánosnak, a legnagyobb magyar matematikusnak nevét tisztelettel emlegetik a kései nemzedékek. De az Üdvtanról és a vallomásokról még nem dőlt el az utókor vitája. Remekművet alkotott? Vagy haszontalan, terméketlen spekulációkból légvárat épített? Elmaradt kora eszméitől? Vagy megelőzte azokat?

Álom az eszményi társadalomról

Sokáig úgy gondolták, hogy domáldi magányában fordult a társadalom kérdései felé, csalódva a matematikában, mely nem hozta meg a világ és a nemzet elismerését. Nem így volt. Maga Bolyai János azt írta egyik feljegyzésében, hogy 1822-ben kezdte meg Üdvtanának tervezetét. Teljesen haláláig sem készült el vele, nyomdába nem adta. A kézirati hagyatékból, jegyzetek, hevenyé-

szett vázlatok, újra és újra átfogalmazott tanok és melléktanok, cimlaptervezetek rendezetlen tömkelegéből állították össze a Bolyai-kutatók. Mi a leggazdagabb forrásból Sarlóaska Ernő cikkeiben és Benkó Samu Bolyai János vallomásai c. könyvében találtuk meg.

Bolyai János Údvtanát "az igazi tudomány minden eredményét élő egészében összefoglaló tannak" szánta. Tudománytárat tervezett, amely megőrzi és közkinccsé teszi a tudományok által feltárt igazságokat. A Tan az egyszerű, tanulatlan földműveseket éppúgy felvilágosítja majd, mint az uralkodókat. Terjesztői a matematika a nyelv, a történelem, a művészetek és az erkölcs tanításával titokban és "külsőszak nélkül" előkészítik és létrehozzák a világforradalmat, megteremtik az emberiség földi boldogságát.

Matematikus volt vagy filozófus?

A Bolyaiak korában, a felvilágosodás, majd később, a reformkor idején nem voltak ezek különálló, egymásnak ellentmondó fogalmak. Nemcsak költők vállalták a népvezér szerepét, a tudósban is megtaláljuk a filozófust, a moralistát.

1856-ban Bolyai János ezt írja apjáról: "... igazság szerint/.../ célzásainak, melyekkel a tudomány és a világ tökéletlen voltára figyelmeztetett, hasznát tudtam venni." A tudomány és a világ tökéletlen volta egyformán foglalkoztatta, a "mathesisi munkákban" és az Údvtanban a maga küldetését azonosnak tudja: boldognak látni embertársait, elérni a közüdvöt.

Bolyai Farkas Rousseau Émile-jének hatása alatt nevelte fiát, János eredetiben olvasta Rousseaut, elfogadta tanítását az ember veleszületett természetes jogáról. Ismerte-e a magyar felvilágosodás apostolait? "...S így terjed a Tan...-írja - az emberiség sorsára nézve virradni kezd, s végre feljő dicsérő felségében /.../ szellemileg az egész földet melegítő nap. A lepel /kárpit/ egyszerre félre huzatván szebben mint valaha, tündökölve és lövelve és igazán dicsőségesen uralkodva halad örök pályáján." Mintha Csokonait olvasnánk.

"Nagyszerű idők elébe megyünk - idézzük egy másik feljegyzéséből - az Ész mindenható tüze meg fog vivni a durva erővel."

Nem sokkal korábban, 1815-ben egy másik magyar remete, /a nylkai /Berzsenyi Dániel hirdette az Ész hatalmát: "Az Ész az isten, mely minket vezet". Szavára lehullanak a rábláncok, és összedőlnek a zsarnokság tornyai.

Lehet, hogy ezek a gondolatok apja közvetítésével jutottak el hozzá. Ő maga azt írja, hogy ha Gauss mellett tanult volna, Gauss arra sohasem lett volna képes, hogy a filozófiára nevelje. "A matematika és a filozófia iránti tiszta lelkesedéssel" apja vértette fel, akinek szellemileg is teremtvénye, s akinek ezért "örök hála, s poraira, hamvaira is áldás."

Kiket tartott

szövetséges társainak?

A tan terjesztését Erdélyben akarta elkezdni. A tanítást - szerinte - tudósokra kell bízni, mert azok, ha megismerik igazságát, megértik fontosságát is, önként vállalkoznak tanítóinak. És a tanítványok? "Tanítványokul legjobb lesz a legszegényebbeket választani." Hiszen a Tan az ő szabadulásukat jelenti. De könnyen meg is értik majd, gondolkozásuk józan, ésszerű, a hibás iskolai nevelés nem ficamította ki, nem torzította el. Közel állnak a természethez, vagyis az igazsághoz.

Tudósok és szegények: sorstársak, közös az ellenségük is, a feudális önkény: "... a hatalmasok, akiknek aljas érdekük a tan megakadályozása".

A Tökéletes Közállomány

Világnézetének szellemi forrásvidékét a felvilágosodás filozófiájában kerestük. Vizsgálódjunk tovább: hogyan felel saját korának égető kérdéseire?

A 40-es években egyre többet foglalkozik a politikai eseményekkel, a szeme előtt zajló történelmi változásokkal. A régi és az új világ döntő harcában az új mellé áll, minden érdekli, ir a változás szükségességéről, az országgyűlésről, a nemesi előjogok időszerűtlenségéről, a parasztfelkelés lehetőségéről, sürgeti az Erdélybe késve érkező reformokat. Küldetéstudata elmélyül, a

szabadító terv, az Údvtan a kor legfontosabb napi problémáival te-
litődik.

"Lehetetlen a mások elnyomásán
építeni önboldogságot"

Elítéli az arisztokrácia születési kiváltságait, örül, hogy a "serdülő
közszellem" eltörli azokat. A főurak ellen fordította emberi önérzete
is: " ...már gyermekkorom óta kibíratatlan ellenszenvvel viseltetem
minden arisztokratiai gőg és dölyf iránt..." Sokat és sokszor ír a
földbirtok igazságtalan elosztásáról: "ha az egyik többet bír, mint
jelenleg az úgynevezett földesurak, a másoknak szükségét kell
szervenvednie." Képtelenség, hogy valaki minden munka nélkül a más
fáradsága gyümölcsét magának tulajdonítsa. A vagyon és a művelt-
ség a kiváltságosaké.

A parasztok helyzete nyomorúságos "a nép magamegadása irtóz-
tatóan törhet felszínre, nem állíthatja meg sem császár, sem nagy
fejedelmek, de a pápa sem... A nép tűr börtönt, robotot, éhezést.
Látástól vakulásig dolgozik, de hiába, mert jön a hatalom kényszeri-
tett képviselője, a falusi bíró, kicsavarja kezéből az utolsó falatot
is... Ma a hatalmasok és alattvalók között a viszony oda jutott,
hogy előre is, hátra is nehéz a lépés."

"Mindenfelé élénkebb nyüzsgés,
ipar, szorgalom"

Örömmel üdvözi "az elme nyomait és szép jeleit, a tani remeket"
"a műipart". Egyik jegyzetében arról ír, hogy a technikai fejlődés
lehetővé teszi majd, hogy mindenki csak négy órát dolgozzék na-
ponta két óra ipari, két óra mezőgazdasági munkát. "A techniká-
ban és a műiparban nagy a gyarapodás és sebes az előmenetel..."
A gépek, az új találmányok a jólétet teremtik meg, "...célszerűleg
és okosan intézve s egyesült erővel hihetőleg/.../ üdülhet még erős
remén szerint az emberi nem, amely a ..."kolosszális új találmá-
nyokkal ... készül nagykorúságára."

A technikai civilizáció kezdő lépéseit - mint láttuk - bizakodással fogadta. A szép álmra sötét árnyék vetődik: ha az ipar önző érdekeket szolgál, ..."a kétezredik év betelése után az emberi nem pórul járhat." A lángész víziós megsejtése vetíti elénk a jövőt? "Rohan tehát, mint állítám az emberi nem kolosszális és mind sebesülő léptekkel [...] végső veszélyjére vagy elpusztulására..." Ki tagadhatná, hogy ma, 24 évvel a kétezredik év betelése előtt "a végső veszély" félelmétől, az atomháború kollektív félelmétől még nem szabadult meg "az emberi nem"? Irodalmi alkotásokban éppúgy jelen van, mint az egyszerű emberek tudatában. Nagy tanulság rejlik Bolyai János soraiban, a kétezredik év felé tartó nemzedéknek szóló intelem. Nem pesszimizmust olvasunk ki belőlük, hanem figyelmeztetést, a veszély elhárításának lehetőségét. A komor jóslat nem a próféta látomása. Hanem a dialektusan gondolkozó, a társadalmi jelenségeket ellentétükben érzékelő tudós elemző következtetése. Az ipart, a technikát, a tudományt, a "kolosszális új találmányokat" a köz boldogulására kell fordítani.

Az 1848-as forradalom idején

Hogyan, hol élt azokban a sorsfordító napokban Bolyai János? Domáldról nemrégiben költöztek újra Marosvásárhelyre. Magánya mégsem oldódott, sőt inkább sűrűbb és fojtóbb lett. Családi élete békétlen, zaklatott volt, az otthoni légkör elviselhetetlen; apjával a nagy összecsapásokat kerülte, ezért főleg levélben érintkeztek, barátja nem volt, nem bízott senkiben, őt is bizalmatlanul, gyanakodva kerülték az emberek, azok a vásárhelyiek, akik a híres, népszerű professzort, Bolyai Farkast tisztelték, fiát megvetették, nagy alkotásáról semmit sem sejtettek. A lelki bajokra a testiek: betegség betegség után emésztette, 1826 óta szünet nélkül, izületi fájdalmak, álmatlanság, reuma és számos más, hiába gyógykezeltette magát szinte emberfölötti kitartással.

A forradalmat hogy fogadhatta? Lelkesedéssel? Elutasítással? Ne felejtjük el, ő nem a fegyverek, hanem az Ész, a tudomány világhatalmában bízott, a szellem erejében.

Mégis, feljegyzései ebből az időből az azonosulásnak, az igenlésnek a bizonyítékai: nyugdíja 12 %-át felajánlja a forradalom céljaira, a kolozsvári országgyűléshez cikket fogalmaz, Kossuth Lajos-

hoz beadványt tervez, melyben bejelenti, hogy szeretne őrnagyi rangban katonai szolgálatba lépni, Nyilatkozatot, Jelentvényt ír a forradalom eszméi mellett. De a lelkesedés magasan lobogó lángja elhamvad, tétovázásba fullad, a Jelentvényben és a Nyilatkozatban azt is megfogalmazza, hogy a katonai szolgálatra betegsége miatt alkalmatlan, a hadi fáradoalmakat már nem tudná elviselni.

A kéziratban maradt, gyakran nem is a nyilvánosság számára készült jegyzetektől: nyilvánvaló: a nemzet reményeit izgatott szenvedélyességgel, személyiségének teljes odaadásával élte át.

A világosi fegyverletétel után

vallomásaiban a katasztófa érzete, a közös gyász megrendülése, fájdalma viharzik végig: "... érzettem is belül mind inkább sinlettem s gyászoltam a magyar s vele az ember-Nemzet megbuktát... s akkor reményvesztve- tünve már testileg is készültem sirba szállni."

Az ellenforradalom bosszuját "lemoshatatlan gyalázatnak" nevezi, mely a magyarokat is egymás ellen fordítja: az "osztrák rendszer" büne, hogy "atya a fiunak, fiu az atyának, testvér a testvérnek már többé alig hiszen, félvén az elárultatástól."

Évekig foglalkoztatja a bukás okainak vizsgálata, az elmulasztott lehetőségek felsorolása, az elkövetett hibák elemzése. De még a legszigorúbban vizsgálva is erények és hibák ötvözetének látja a forradalmat.

Az Üdvtan és a résztanok

a nagy és szép igazságok mellett tévedéseket, gyakorlatban megvalósíthatatlan naiv elgondolásokat, hibás ítéleteket, fantasztikus terveket is tartalmaznak. Ha el akarunk igazodni Bolyai János társadalombölcseletében, nem hallgathatunk ezekről.

Már nem látta világosan az új termelési mód gazdasági-politikai kérdéseit, hogy is láthatta volna vásárhelyi magányában? Nem jelentéktelenek azok a problémák sem, melyekre hibás, furcsa megoldásokat javasol: a nő és a férfi társadalmi viszonyának szabályozása, a magyar nyelv reformja, a matematika törvényein alapuló "világnyelv", a művészetek, s főleg a lírai költészet helye és szerepe a jövő társadalmában, tervek az életmódra vonatkozóan: öltözködés, étkezés, napirend, a munkamegosztás és még számos

szenvedélyes, romantikus, tragikus egyéniség képét rajzolja elénk, némely írása Eötvössel rokon, mások Vörösmarty nagy távlatokat átívelő monumentális képeire emlékeztetnek, mégis mindenütt, felismerhetően önmaga: a nyugtalanul lobogó, s önmagát a logikával fegyelmező eredeti alkotó. Mondatai gyakran túlsúfoltak, hogy ennek mi az oka? nem tudhatjuk pontosan, lehetséges, hogy az egymásra torló szavak, jelzők közül később akarta kiválasztani a legmegfelelőbbeket? Vagy túlaradó érzéseinek nem tudott gátat szabni? Vagy talán azt gondolta, hogy így meggyőzőbbek leírásai és érvelései? A gyönyörűen megmunkált, csiszolt szép megfogalmazások odavetett, vázlatos hevenyészett részletekkel váltakoznak. A hullámhegy- hullámvölgy rajzolat nemcsak a gondolatokra, a stílusra is jellemző. Beszélgetőtárs hiján gondolatait papírra vetette.

Sebeiből, "szörnyű tapasztalásaiból" az írásban keresett gyógyulást, elrontott életére az írásban keresett öngazolást, szomorúságaira az írásban keresett vigaszt,

Benkó Samu gyönyörű könyvében részben idézi Bolyai János szép vagy furcsa mondatait, részben hitelesen, pontosan, rétegről rétegre haladva összefoglalja mondanivalóját. Idézeteink nagy részét ebből a könyvből meritettük.

"A sors csapásain uralkodni..."

A magyar és az európai tudományos világ közönye, a marosvásárhelyi provincializmus, a szűkös viszonyok, szegénység, meghasonlása apjával, feleségével, utolsó barátjával is, az életerejét napról napra pusztító betegségek a csüggedés, kétségbeesés, elesettség örvénye felé sodorták. Ebből a mélységből vívta harcát "nőttön nőtt lelkesüléssel, " "tántorithatatlan hűséggel", ebből a válságból emelkedett önmaga és szűkös környezete fölé, Európa és a világ legnagyobb szellemei közé, túllátva a maga egyéni sérelmein, túllátva századán a dolgok végső értelmét kereste. Nem mindennapi ember volt. Tele ellentmondásokkal, tele emberszeretettel, hivatástudattal, az alkotás vágyával és tehetségével. Lángész volt.

Antal Gáborné
és

Boródi Ferencné

I. Előzmények, alapítás

Az 1961-62-ben kezdődött középiskolai oktatás tömegesítése szükségállapotokat idézett elő, túlszufoltta váltak az iskolák a növekvő létszám és iskoláztatási igény következtében. Ez a körülmény hozta létre a közös igazgatású iskolákat, a váltásos tanítást. A meg-növekedett tanulói létszám indokolta azt a körülményt, hogy a megyei művelődési helyzet megoldandó problémái között új iskolák építése is szerepelt. A Nógrád megyei Tanács 67/1963. számú V.B. határozatában rögzítették a döntést a művelődésügyi osztály előterjesztésében egy 8, illetve egy 16 tantermes középiskola létesítéséről. 1964. július 17-én került sor a salgótarjáni Városi Tanács ülésén a kivitelezési terv tárgyalására, amelyet a budapesti LAKÓTERV és Magyar Géza építész készített. Az épület kivitelezési munkáit a Nógrád megyei Építőipari Vállalat 1974. szeptemberben megkezdte. 1964-65-ben az építkezés meggyorsítását jelentős társadalmi munkával segítették a városi középiskolák tanulói és pedagógusai. 1966 nyarán az átadást megelőzően pedig takarítási munkával segítettek a város intézményeinek, vállalatainak dolgozói. Az épület műszaki átadására 1966. augusztus-szeptemberben került sor. Szeptemberben szép, modern, új épületben új oktatási intézmény - Új Gimnázium néven - kezdte meg működését.

II. Az indulás, a kezdő évek [1966-69.]

Az első tanév az új épület átadása miatt rendhagyó módon kezdődött, szeptember 5-én. Az induláskor a következő feladatok vártak megoldásra:

- az új épülettel kapcsolatos tárgyi-technikai feladatok elvégzése,
- az oktató-nevelő munka megszervezése, megindítása,
- az új tanév időszerű közoktatáspolitikai feladatainak elvégzése,
- hosszabb távú, elvi-pedagógiai tervezés, alapozás, hagyományteremtés.

Általában elmondhatjuk az új helyzetről, hogy - szinte nulláról indultunk - a normál állapotra való eljutás erőteljes szándéka és sajátos, egyéni jelleg kialakításának dialektikus törekvése jellemezte munkánkat.

A tárgyi-technikai feltételek

A szép, modern iskola főépülete üresen került átadásra, a tanév első napjaiban tehát be kellett butorozni, fel kellett szerelni. A takarításban és a költözködésben iskolánk minden pedagógusa és diákja lelkesen részt vett. Az építkezés tovább folyt, a tornaterem átadására decemberben került sor. Az első időszakban energiáink zömét az alapvető felszerelés biztosítására, az oktató-nevelő munka tárgyi feltételeinek megteremtésére fordítottuk. /Étkeztetés megszervezése, a konyha, a műhelyek berendezése, a tornaterem felszerelése, könyvtár megalapozása stb./. Igen gyors ütemű fejlődés jellemezte ezt a munkát már az első évben. Ezt követően került sor az audio-vizuális eszközök beszerzésének megkezdésére, és az 1968-69-es tanévben a jelentős társadalmi munkával elkészült sportudvar átadására.

Az iskolaközösséggé szerveződés első lépései és problémái

Az új iskola 15 osztállyal, négy évfolyammal indult 1966 szeptemberében, az iskoláztatás lényegében adott volt. Az első évfolyam három osztályának iskoláztatása az előző tanév végén történt. A II-IV. évfolyam tanulói több iskolából, részben a Madách Gimnázium tehermentesítése végett, részben a közös igazgatású iskolák megszüntetése miatt kerültek hozzánk. Ehhez az 1968-69-es tanévben újabb tanulók jöttek. Az 1968-69-es tanévtől 17 osztályunk volt. Az új iskola ilyen szerveződésében a legfőbb probléma a heterogenitás lett.

A második tanévben megyei kísérleti jelleggel egy matematika tagozatos osztály indult; s a következő tanévtől pedig egy matematika-fizika szakosított tantervű osztály. Ezzel kezdődött az új iskola természettudományos profiljának kialakítása.

A 30 tagu nevelőtestület 7 helyről került az új iskolába a Megyei Tanács V.B. döntése alapján. A következő években kisebb változásokkal 30 tagu nevelőtestület működött az iskolában. Természetesen a heterogenitás ezen a téren is jelentkezett, s ezért kulcskérdés volt az első években a világnézetileg, pedagógiai

szemléletében és gyakorlatában egységes szemléletű nevelőtestület-té szerveződés követelménye.

Az iskolai élet strukturálódásának másik pólusa, a KISZ-szervezet, 15 osztályalapszervezből tevődött össze. A 7 tagú pártcsoport a városi pedagógus alapszervezet részeként kezdte meg működését. A szakszervezet, a szakmai munkaközösségek, az osztályfőnöki munkaközösség és az iskolatanács megszervezésével egészült ki iskolánk szervezeti rendszere.

Az oktató-nevelő munka egyéb elvi és gyakorlati problémái

Az első tanév elején statikus állapotról indultunk a tekintetben, hogy a különféle előzmények problémáit feltételeztük, de nem ismerhettük. Ezért a megismerés, a problémafeltárás, az elérendő célok megfogalmazása, a hozzávezető utak felvázolása állt akkori pedagógiai munkánk középpontjában. Ezek a nehézségek adták munkánk szépségét is, olyan távlatokat, izgalmas lehetőségeket villantottak fel, amelyek méltán lelkesítettek bennünket. Az oktató-nevelő munka hétköznapi teendőinek ellátása minden területen az átlagosnál több gonddal, nagyobb fáradtsággal járt. A szaktárgyi tanulmányi versenyeket, vetélkedőket, sportversenyeket megszerveztük, de szerény eredményeket könyvelhettünk el. /Egy 7. helyezés magyarból az OKTV-en./ A tanulmányi munka számszerű eredményei szintén szerényen alakultak az első három évben /2,68; 2,99; 2,99/. Az indulás beiskolázási kész tényei néhány évre meghatározták a tanulmányi munka színvonalát, mégis az elért eredmények elemzése, az okok feltárása, a javítás járható útjának keresése, munkánk hatékonyságának fokozása határozott törekvésünk volt. Az 1965-ös új tanterv felmenő rendszerű bevezetése a szakdidaktikai-metodikai kérdésekre irányította a figyelmet, s a módszertani megújulás kényszerével hatott. A korszerű technikai szemléltetési eszközök használatának és a feladatlapos munka kezdeti próbálkozásainak jeleivel találkozunk az első években.

A közösségi nevelés problémáit a következőkben lehet összefoglalni:

- a KISZ szervezeti és tartalmi munkájának erősítése; tanulmányi munka segítése, politikai-erkölcsi nevelés, tartalmas szórakozás, az iskolai fegyelem erősítése, az iskola környékén vég-

zett társadalmi munkák, az első sportbemutató 1968-ban.

- A Nagy Októberi Szocialista Forradalom és a Tanácsköztársaság létrejöttének 50 éves évfordulója kapcsán nevelőmunkánk középpontjában a hazafiságra nevelésben a szocialista ünnepek lehetőségeinek kiaknázása állt. Új tényezőként jelentkezett 1969-ben az első honvédelmi napok megrendezésével a honvédelmi nevelés összehangolása a hazafiságra neveléssel.

Hagyományok kialakítása

1966. december 21-én avattuk fel az új iskolát nemes pátoszú szép irodalmi műsorral és az Iskolagaléria megnyitásával, amely azóta meghatározó szerepet játszik az iskolánkban folyó művészeti nevelésben.

Főproblémánk volt a hagyományok és a közösségi nevelés összefüggésének problematikája. Új iskola lévén a hagyományfejlesztés lehetősége és parancsa egyszerre jelentkezett számunkra.

Ebből a felismerésből született sok nemes vitában nevelőtestületünk és ifjuságunk saját, közös arculatának legszebb vonásait kereste, kutatta azt az eszményt, amelyhez igazodni szeretne. Kérésünkre a Nógrád megyei Tanács V.B. 1968. december 16-i határozatában /167/1968. sz./ engedélyezte, hogy iskolánkat Bolyai Jánosról nevezhessük el.

A névadó ünnepet és az első Bolyai Napokat 1969. május 6-8-án rendeztük meg. Ez alkalommal a Városi Tanács V.B. zászlót ajánlkozott iskolánknak, és hozzájárult ahhoz, hogy a munkásváros Salgótarján színeit, a vörös-fekete színt, zászlónk és iskolajelvényünk színeként viselhessük. Az elkészült iskolajelvények és a Bolyai-émlékplakettek ekkor kerültek először átadásra. Németh Lászlónak a névadó ünnepünkre írt köszöntője és az elhangzott ünnepi beszédek segítettek bennünket annak megfogalmazásában, hogy milyen szerepet kaphat Bolyai János neve és kultusza iskolánk szocialista nevelő-oktató munkájában. A Bolyai Napokon tudományos diákköri ülést szerveztünk azzal a céllal, hogy fórumot teremtsünk a szellemi alkotómunkának, és ezáltal vonzóvá tegyük magát a szellemi alkotómunkát. A Bolyai Napok programja sportbemutatóval és a negyedikesek bucsúztatásával egészült ki.

Ettől kezdve minden esztendőben megrendezzük a Bolyai Napokat.

Az első 3 esztendő lezárt egy szakaszt iskolánk életében: az indulás, a tárgyi és pedagógiai vonatkozású alapozó, szervezés és tervezés szakaszát.

III. A kibontakozás évei /1969-76.

Ezt az időszakot egységbe foglalja

- a pedagógiai munka elmélyülése, kimunkálása s ennek hatására jobb tanulmányi eredmények jelentkezése,
- az iskolai közélet kérdéseinek ujjafogalmazása és új minőségek kialakulása, másszóval a szocialista iskolaközösséggé válás elvi és gyakorlati tendenciáinak határozott érvényesülése.

Az oktató-nevelő munka tárgyi-technikai feltételei

Az új iskolának sajnálatos módon gyorsan támadtak gondjai az új épülettel: a beázott tetőzet többszöri javittatása, teljes radiátorcsere, a főfal megrepedése stb. A nem kevés anyagi energiát igénylő gondok megoldása mellett érdekesebb feladatok is jelentkeztek: az oktató-nevelő munka tárgyi környezetének és feltételének emelkedő ütemű fejlesztése, a kabinetrendszer kiépítése, a könyvtár bővítése, a szemléltető eszközállomány gyarapítása. 1971-ben audio-vizuális technikai központot szerveztünk iskolánkban, amely az eszközellátás biztosításán kívül a tanulókból kinevelt technikus gárdával az audio-vizuális eszközök katalógizálását, feldolgozását is megkezdte. A kabinetrendszerű oktatás tárgyi feltételeinek megteremtése - az előadótermeknek laboratóriummal való kiegészítése illetve szaktantermek kialakítása - az 1969-70-es tanévben kezdődött a tagozatos osztályok szükségletének megfelelően a kémiai labor megépítésével. 1970-71-ben a biológiai kabinet erőteljes fejlesztése következett, majd 1971-72-ben a történelem, földrajz, ének-magyar szaktantermek kialakítására, 1973-ban a BRG Salgótarjáni Gyáregysége segítségével ujjáalakított fizika labor átadására került sor. Ugyanebben az évben a varróműhely kis nyelvi termékké, átalakítása, a tanulószoba dolgozószobának való berendezése, az orosz nyelvi és a matematika terem kialakítása következett. Az 1969-70-es tanévben került sor a könyvtár szabadpolcos raktározó és olvasóteremmé való átalakítására. Azóta évi kb. 2 és félezres gyarapodással nemcsak a kötelező

olvasmányokat biztosítja, hanem a szakirodalom és jelentős folyóirat állományával, mozgékony könyvtárosi szolgálatával segíti a műhelymunkát iskolánkban.

A fenti kérdések összefüggnek mindazokkal az általános elvi-pedagógiai problémákkal és gyakorlattal, amelyek az aktuális közoktatáspolitikai feladatok megismerését és végrehajtását jelentették: az állásfoglalás az osztályozás és értékelésről, a tanulmányi átlag eltörlése, az 1972-es az oktatás helyzetéről szóló párthatalmazat konzekvenciái, a tananyagcsökkentő rendelkezések, az új Rendtartás, az új GÉV stb. / Mind ezek a rendelkezések olykor megterhelő feladatot róttak az iskolavezetésre, de szakmai munkaközösségek szerepének megnövelésével szakdidaktikai- metodikai fejlődést eredményeztek, előtérbe állítva a nevelésközpontú iskola problémáit.

A gimnázium kettős funkciója intenzívebb pályaelőkészítő munkát kíván meg a nevelőmunkában. Ennek érdekében az 1970-71-es tanévtől különös gondot fordítottunk a kiscsoportos foglalkozásokra: egy tanulószobai csoport mellett a hiányok pótlására korrepetálásokat, érettségi előkészítőket és egyetemi előkészítőket szerveztünk mat-fiz-ből a fizikai dolgozók tehetséges gyerekei részére, a későbbi tanévekben történelemből és oroszból. A tehetség gondozás bevált formáinak - a Bolyai-pályázatok, feladatmegoldó versenyek, előadások - ápolása minden tanév kiemelt feladatát jelenti. A pályairányítási munkának része az a két kísérlet is, amelyben iskolánk az 1974-75-ös tanévben részt vett:

- az OM és az OPI felkérésére a családi életre nevelés tervű tervezetét próbáltuk ki osztályfőnöki órákon, és
- az Országos Pályaválasztási Tanácsadó Intézet felkérésére iskolánk 8 tanára részt vett a pályairányítás tantárgypedagógiai problematikájának kísérletezésében, illetve egy módszertani dokumentum elkészítésében.

Az idei tanévben ugyancsak az OPTI szervezésében az osztályfőnöki pályairányítási modell kísérlete indult meg két első osztályban.

A tanulmányi munka eredményei lassan emelkedő tendenciát mutatnak. A tanulmányi átlag alakulása az 1969/70-1972/73-ig szakaszban: 3,3 3,4, 3,5 3,5. Az a körülmény, hogy osztályaink fele

tagozatos, természettudományi ill. nyelvi, kedvezően befolyásolja a tanulmányi munkát. A továbbtanulni szándékozók, elsősorban a műszaki pályákra jelentkezők igen szépen megállják a helyüket a felvételi vizsgákon. 20-on felül van azoknak az ösztöndijasainknak a száma, akik a SZU-ban, az NDK-ban tanultak, tanulnak vagy kezdik majd tanulmányaikat. Az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyben részt vesznek tanulóink; eredményeik nem kiemelkedőek, általában évenként egy-két miniszteri dícséretet ill. egy 9. helyezést értek el eddig. Az Országos Zenei Műveltségi Versenyen négyszer indult iskolánk csapata, kétszer hozták haza a II. díjat s mellette kiemelkedő egyéni helyezéseket. Az "Alkotó ifjuság" művészeti pályázaton két tanulómat miniszteri különdíjjal jutalmazták.

A politikai társadalmi nevelés, iskolai közélet

Iskolánkban 1970 szeptemberében a KISZ KB útmutatása alapján kétéves mozgalmi kísérlet indult. A hagyományos rendszerű KISZ-szervezet helyett az un. vertikális felépítésű, vegyes életkorú KISZ szervezet létrehozása volt a feladat a politizáló jelleg erősítésével. A kísérlet lényegét a munka gyakorlati ütemezésén kívül az adta, hogy a szocialista demokratizmus, a csoportlélektan elméleti és metodikai kérdései, a pedagógiai munka vezetéselméleti konzekvenciái kerültek munkánk homlokterébe. Az ösztöndíj-politikai nevelés eredményeként könyvelhettük el a sokszínű programok kidolgozását, a politikai munka formáinak megválasztását, kapcsolatteremtést a társadalmi-politikai szervezetek vezetőivel, Salgótarján és Nógrád megye problémáival való ismerkedést, az Egri Diáknapokon politikai delegációval való részvételt. Az iskolai élet gyakorlatában módot nyújtottunk ifjuságunknak a társadalmi aktivitás kibontakoztatására /iskolagyűlés/, érdekvédelmi funkciói érvényesítésére /KISZ-vezetők aktív részvétele a nevelési értekezleteken/. A kétéves mozgalmi kísérlettel az iskolai pártszervezet patronálta elvi és operatív munkájával. A kísérlet pozitív eredménnyel zárult, egészében véve nyitottabbá vált a szervezet élete. Általános bevezetésére 1972-ben került sor.

Ifjuságunk közösségi magatartásában kitapintható pozitív tendenciáknak tekinthetjük kezdeményező szerepét az iskolai élet belső rendjének, szokásainak kialakításában /házirend és Rendtartás-viták/

és politikai aktivitását /pl. 1973 szeptemberben rendezett chilei szolidaritási nagygyűlés, az 1974-es Bolyai Napokon először megrendezett társadalompolitikai találkozó városunk többi középiskolás fiataljának küldötteivel/.

Az évfordulókról

Az eltelt időszakban jelentős évfordulók megünneplésére került sor. 1970-ben hazánk felszabadulásának 25. és Lenin születésének 100. évfordulóját méltó tartalommal és formával kívántuk megünnepelni magas színvonalu iskolai ünnepséggel, centenáriumi kiállítással, ünnepi taggyűlésekkel és a városi "Tiszán innen, Dunán túl" vetélkedőn való részvétellel, ahol tanulóink 20 ezer forintos jutalmat nyertek. 1972-ben Salgótarján várossá válásának 50 éves jubileumi évében KISZ-alapszervezeteink munkájukkal /várostörténet, városi szociometriai felmérés és fotosorozat/ kapcsolódtak be a rendezvénysorozatba. 1974-ben a FIN országos rendezvénysorozatának salgótarjáni megnyitóján a vendéglátó ifju házigazdák szerepét töltötték be KISZ-eseink. 1975-ben hazánk felszabadulásának 30 éves évfordulóját három fázisban ünnepeltük: tudományos téren a Bolyai Napokon, művészeti produkciókkal az Egri Diáknapokon és politikai felkészüléssel taggyűlések, vetélkedők során át a városi disziünnepségen.

Iskolai hagyományaink

Az eltelt 10 esztendő során kialakult jónéhány olyan hagyományunk, amely megjelenési formájában az iskolaközösségi tradíció élményét, megvalósítási menetében pedig kisebb-nagyobb közösségek tényleges munkáját jelenti. Ilyenek a szeptemberi elsőosztályosok avatóünnepsége, ahol a negyedikesek ünnepélyesen társukká, bolyaistává fogadják az új elsősöket, majd ünnepi ebéden lálják vendégül őket. Decemberben a negyedikesek szalagavató ünnepélye, februárban a farsangi bál és 1974 óta a februári KISZ-nap, iskolánk ifjuságának nagyszabásu, játékos versengése, amelynek rendezése külön megfigyelendő feladata az előző évi nyertes osztálynak. S végül a Bolyai Napok rendezvényei, mely a maga célrendszerével, a szellemi teljesítmények értékelésével, a legjobb szellemi, technikai és sport-
produktumok iskolai szintű bemutatásával és a végzős növendékek

útrabocsátásával szinte egész nevelési rendszert alkot, mely nevelő-oktató munkánk legjobb erőfeszítéseit reprezentálja.

xxx

Elmondhatjuk, hogy iskolánk 10 éves történetében sikerült a helyünket megtalálni a megye és a város középiskoláinak rendszerében. A sajátos profilunknak - természettudományos és nyelvi tagozatos, valamint normál osztályok - megfelelően a gimnázium kettős funkcióit érvényesíteni. És iskolánkat olyan pedagógiai műhellyé formálni, ahol az iskolaközösség szocialista létformájának továbbfejlesztése pedagógus és tanulóközösség közös érdeke és szivügye.

Dr. Fabulya Lászlóné

I S K O L Á N K V E Z E T Ő I 1966 - 1976

1966/67	Fabulya László	Igazgató	Igazgató- helyettes	KISZ- pártösszekötő	KISZ-titkár	pártcsop. biz párttitkár	szaksz. biz. ill. titkár	gazdasági vezető
1967/68	"	"	Balcaza Lajos	Dr. Tuba Gáborné Kertainé Koltai Éva	Pánczél Ferenc	Szabó Ferencné	Szász Jánosné	Mátyásházi Mária
1968/69	Fabulya Lászlóné megb.	"	Jónás József	Nádasi Erzsébet	Orosz Mihály	"	"	"
1969/70	Herold László	"	"	"	Czinke Gizella	"	"	Boros Józsefné
1970/71	"	"	Jónás József	"	Sándor Tibor	"	"	"
1971/72	"	"	Kapás Józsefné	Jónás József	Kolláth Bálint	Jónás József	Palik Ferenc	"
1972/73	"	"	"	"	Róth Szilvia	"	"	"
1973/74	"	"	"	"	"	"	"	Póth Lászlóné
1974/75	"	"	"	"	Szabó Zsuzsanna	"	"	"
1975/76	"	"	"	"	Bodnár Zoltán	"	Antal Gáborné	"

A Bolyai Napok hagyományteremtő rendezvényei között mindig külön színfoltot jelentenek a "Derkovits Gyula" Iskolagaléria kiállításai. Tíz év nem nagy idő egy iskola életében, de ha egészen új, - az indulásig nem ismert - vonásokkal gazdagítja, sőt mi több, hagyománnyá emel új formákat, - úgy nagy idő.

Közművelődésünk széleskörűen ható rendszerében fontos szerepet vállalt magára az esztétikai nevelő munka. Felfedezi azokat a lehetőségeket, amelyek emberformáló, tudatátalakító szerepével, a valóságra való odafigyeltetéssel, az esztétikum sajátosságainak megfelelően a művészetekkel elérhető.

Az a lehetőség, hogy az iskola sokrétű oktató-nevelő munkája közben és annak részeként eredeti műalkotásokkal szembesítheti - szintenaponta - a tanulókat, jó alkalom arra, hogy részévé válják az állandóan ható esztétikai tényezőknek.

A galéria a 10 éves ünnepen működésének eredményeit is számba vette azzal a gyűjteményes kiállítással, amelyen bemutatásra kerültek az állandóan gyarapodó anyag legkvalitatívusabb műalkotásai; Reich Károly Kossuth-díjas, Csohány Kálmán, Feledy Gyula Munkácsy-díjas Érdemes Művészek, Lóránt János, Barczi Pál, Tamás Ervin Munkácsy-díjas alkotók fémjelzik a gyűjtemény rangját. De olyan művészek is jelen vannak ajándékozott műveikkel, mint Litkei József főiskolai tanár, festőművész, Mészáros Géza, Nagy Előd Derkovits-díjasok, Fábián Rózsa festőművész, az országosan is számon tartott rajzpedagógus, Gaál Dezső, Iványi Ödön, Tenkács Tibor, Xantus Gyula, s tovább sorolhatnám az országosan is számon tartott alkotókat.

Festmények, grafikák olyan értékben, ahogyan az egyedi műalkotásoknak soha nem lehet árfolyama. Ezek a naponta ható értékek, változatos esztétikai hatásukkal vannak jelen. Ugy is mondhatnám, a művész jelenlétté formálódik, s itt marad egy-egy kiállítása után. Emlékezetesek maradnak az elmúlt tíz év programjából Róna Emy illusztrációi, a Modern Francia Grafika, Gino Galli olasz grafikusművész tárlata, a Mongol Képzőművészeti Kiállítás, a Madách-illusztráció és kispasztika első honi bemutatója, Farkas András, Mizser Pál kiállítása.

Az egymást váltó tárlatok mindig alkalmat adnak arra, hogy az ifjúság és a tantestület mellett, a város kiállítást látogató közönsége is benne élhet ez országosan is jelentős képzőművészeti, közművelődési programunkban. Egy-egy megnyitó, tárlatvezetés új és új fogalmakkal, alkotómódszerekkel, kísérletekkel gazdagítja a résztvevőket. Itt, ahol fiatalok vannak elsősorban, a kiállítások sikerein alakul a látástudás, itt formálódik a képzőművészet szeretete, s értő érdeklődés válogat a művek között. Itt az ifjúság eléggé nem csodálható őszintesége mondhatja ki a hozzáértésen alapuló véleményét.

A "Derkovits Gyula" Iskolagaléria ma már kisugárzó erővé vált a megyében is. Állandó anyagát a ZIM Üzemi Galériájában, Nagybátonyban, Szécsényben, Magyarnándorban, Balassagyarmaton mutatuk be. Külön szépsége és értéke a tíz év galériagyarapodó, szervező és tartalmat jelentő munkájának, hogy a KISZ Derkovits Gyuláról elnevezett alapszervezete patronálásában működik. Munkásságát fémjelzi a KISZ Központi Bizottságának kitüntető oklevele. A KISZ védnökségében dolgozó szakkör tagjai képviselőként; Balás Gyula, Tóth Beatrix, Niedermüller Gábor rajzai az Alkotó Ifjúság országos pályázatán az Oktatási Minisztérium különdíját nyerték el.

Mérföldkő a tíz év - reménytelően arra, - hogy a "Derkovits Gyula" Iskolagaléria gazdagodása, tartalmi programja, leélt múltja, jövőt jelentő hagyomány, s felelősségünk kell legyen továbbra is.

Czinke Ferenc
rajztanár

VOLT TANÁRAINK

(1966 óta)

Név	szak	időtartam
Andrássy Péter	kémia-biológia	1970-1973
Bácskay János	matematika-fizika	1969-70
Balcza Lajos	matematika-fizika	1966-67
Bajóczky Jánosné	biológia-földrajz	1966-71
Barabás György	matematika-fizika	1969-70
Balla Marianna	biológia-kémia	1971-73

Név	szak	időtartam
Dancsó Andrásné /Husztí Olga/	matematika-fizika	1966-67
Dáni Istvánné	szabás-varrás	1966-75
Fabulya László	magyar-történelem	1966-68
Gebhardt József	fémek m.-műszaki r.	1966-67
Kapás József	matematika-fizika	1966-75
Károlyi Katalin	magyar-angol	1966-71
Kiss József	kémia-fizika	1970-74
X Kovács Mária	magyar-orosz	1974-75
Kővári Tibor	magyar-történelem	1966-67
Kővári Tiborné	matematika-ábrázológ.	1968-74
Krafft Walter	matematika-fizika	1967-69
Losonczi László	kémia-biológia-földrajz	1966-67
Marcsó Gábor	műszaki gyak.	1969-72
Mihalovics Árpád	orosz - francia	1973-74
Molnár György	matematika-fizika	1972-73
Nádasi Erzsébet	orosz-francia	1968-72
Orosz Sándor	kémia-fizika	1967-69
Palik Ferenc	biológia-földrajz	1966-74
Puskás Istvánné /Béres Irén/	orosz-magyar	1966-73
Szabó Ferencné	orosz-magyar	1966-73
Szász János	magyar-német	1966-74
X Tóth Zoltán	angol-francia	1974-75

Dr. Peák Istvánné

"KERESTÜK A BOLYAISTÁKAT" - VOLT DIÁKJAINK

Diáknemzedékek nőttek fel iskolánk falai között, sokat elsajátítva abból, amit a tudomány mai állása, tanáraink szakértelme és a tankönyvek tucatjai adhattak számunkra.

Mi, harmadikosok még egy évet töltünk az alma mater védőszárnyai alatt, azután mi is kézenfogva énekeljük, hogy "ballag már a vén diák"! Elődeink példájából szerettünk volna erőt meríteni, és egy kicsit lélekben is felkészülni a "felnőtt életre". Hajtott bennünket a kíváncsiság. Vajon azok a komoly arcú diákok, akik nap mint nap

a tablóról néznek le ránk, vagy azok, akikre elsős körünkben a kicsik megilletődöttségével néztünk fel, hogyan állták meg helyüket az É L E T egyenetlen talaján. Mit csinálnak most, mivel foglalkoznak, hogyan élnek, mit éreznek volt iskolájuk és a Bolyai név iránt?

Nagy munkába kezdett osztályunk, a III. C. Mintegy ezer végzett bolyaistát kerestünk meg levélben. Meg kellett találni diákelődeinket! Elkezdődött a nyomozás, hisz a 10 hosszú év során a volt diákok lakcíme nagyrészt megváltozott. A régi naplókat böngésztük, kikérdeztük a volt osztályfőnököket, a végzett diákok szüleit és hozzátartozóit. Így, ha nehezen is, megszereztünk többszáz, hozzávetőlegesen pontos címet. Osztályfőnökünk vezetésével egy levélszöveget és egy kérdőívet állítottunk össze. Érdeklődtünk a személyi adatok, az életút, az életpálya, a családi helyzet iránt. Különös várakozással tekintettünk a válaszok elé. Arra voltunk kíváncsiak, milyen kedves élmény, kedves emlék fűzi volt iskolatársainkat gimnáziumunkhoz.

Levelünket elküldtük az ország szinte minden városába Gyórtól Debrecenig, a megye minden kis községébe Diósjenőtől Zabarig. De volt, amikor az 1 Ft-os bélyeg már nem is volt elegendő a levélre, hisz a borítékra Moszkva, Kijev, Prága egyetemének és főiskolájának címei kerültek.

Megkezdődtek a várakozás hosszú napjai. A szünetekben folyton azt fontolgattuk, mikorra érkehetnek meg az első levelek. Az első válaszokat az osztály tagjai közösen olvasták el. Majd egyre több és több jött, de azután vége. Utoljára már csak külföldről és messzi városokból érkezett meg néhány elkésett levél. A kiküldött 992 levélre 360 válasz érkezett. Csak minden harmadik végzett diáktól kaptunk levelet. A kapott válaszok - ha néha hiányosan is - képet adtak arról, hogyan élnek a volt bolyaisták.

A legtöbb választ az elmúlt 4-5 évben végzett osztályok tanulóitól kaptuk. Közöttük is kiemelkedő az 1973/74-es tanévi IV. B, Szingén sok választ kaptunk az 1971/72. tanévi IV.E-től, az elmúlt tanévben végzett IV. A-tól.

A levelekből megtudtuk, hogy a 360 volt diákból 253 tanult tovább. Közülük hetvenkilencen különböző egyetemeken, 116-an főiskolákon és 67-en más felsőfokú oktatási intézményben. Közülük azóta 128

már eredményesen be is fejezté tanulmányait, és ma a népgazdaság és a kultúra különböző területein végez fontos munkát.

Érdekes, hogy iskolánk volt tanulói között az egyes osztályokban milyen mély, szinte egész életre szóló barátság alakult ki az osztálytársak között. Minden régi tanulónk arról ír, hogy volt diáktársával állandó kapcsolatot tart, soha nem felejtkeznek meg egymásról, érdeklődnek egymás sorsa, életútja iránt.

Arra a kérdésre: "Füz-e az iskolához valami kedves emlék?" nagyon sok érdekes és megható választ kaptunk, Például: "Nagyon nagy örömet szerzett nekem a leveletek. Eszembe juttatott sok régi kedves emléket. Olyan jó tudni azt, hogy nem feledtetek el bennünket, volt iskolatársaitokat, és gondoltok ránk, amikor ilyen nagy eseményre készültök." /Menczel Judit, 1975-ben érettségizett./

"Ugy érzem, ezekről az élményekről könyvet lehetne írni. Felejthetetlen minden, ami oda köt: az első klubdelutánok, a nagy kirándulások. Napokig tudnék mesélni róluk, s mind olyan, mintha ma történt volna." /Tóbi Erzsébet, 1971-ben érettségizett./

Sokan gondolnak hálásan az iskolánk tanulmányi színvonalára is. "Matematikát itt /a Katonai Főiskolán/ egy évig tanultam - írja Weisz Tamás. Az év végén közel 100 társam közül - ennyinek ismerem az eredményét - egyedül csak én kaptam jelest. De a legszébb az, hogy ezt is "félgózzal" értem el a többiekhez képest. Ekkor tanultam meg becsülni a Bolyai Gimnáziumot, még közelebb-ről a matematika tanáromat, akinek a jó alapot köszönhetem. Egész életemben hálás leszek a Bolyaiban kapott útravalóért."

"Nem múlik el hét, hogy ne találkoznék valakivel a régi osztálytársak közül. S ha a hét végén hazamegyek, lépten-nyomon összefutok fiatalabb iskolatársakkal, kikkel szinte sok szál füz össze.

Az alma mater oly sokat adott nekem, ami egész életem során biztos, szilárd és kedves archimedesi pont lesz." /Kojnok József, 1972./

Szivesen emlékszik vissza a mozgalmi munkára Róth Szilvia, iskolánk egyik volt KISZ-titkára: "Legkedvesebb emlékem, ami az iskolához füz, hogy aktívan dolgoztam a gimnázium KISZ-szervezetében, és úgy érzem, hogy közreműködésemmel segítettem a vertikális KISZ-alapszervi rendszer létrehozásában. Abban az időben ez na-

gyon nehéz munka volt, de a sikerekre nagyon szívesen gondolkok vissza!"

"Sok mindent csináltunk, csinyeket és komoly dolgokat egyaránt. Nagyon kedves emlék a farsangi nyitótánc, az osztályról készült filmünk, az első KISZ-nap megszervezése, a chilei nagygyűlés, a Bolyai-studió megindítása, egy szociológián alapuló nov. 7-i műsor." /Antal Gábor, 1974./ "Én csináltam a még most is működő tanárhívó berendezést" /Kasza László 1972./

Meghatódva olvastuk a régi diáktörténeteket, a diákélet iskolánkhoz fűződő eseményeit, a jól sikerült diákcsinyeket.

"Egy matekórán - írja Várnai Judit /1971/ - a törték négyzetre emelését tanultuk, de én közben a következő nyelvtanórára készültem a hátsó padban. Antal tanárnő felszólított és megkérdezte, hogyan emelünk törtet négyzetre, mire én büszkén kivágtam: külön az alanyt és külön az állítmányt! A hatás leírhatatlan volt." Egy fizika feleletkor történt: "Kapás tanár úr néhány kérdést tett fel nekem, de a válaszokkal adós maradtam. Adott egy utolsó lehetőséget, hogy rajzoljak fel bármit, ami egyáltalán a fizikával kapcsolatos. Erre én aktuálisan egy lejtőt kezdtem el rajzolgatni, és sokáig variáltam a kényszererőkkel. A tanár úr türelmesen végignézte, majd így szólt: Már azt hittem, legalábbis Newtont fogod felrajzolni! Végre találkoztam egy olyan emberrel, akiről biztosan tudom, hogy nem fog soha semmit elfelejteni fizikából!" /Ladóczki Éva, 1969./

"Orosz órán történt: Az egyik fiu osztálytársam kinyitotta az ablakot, a szél erősen fúj - szólt rá a tanárnő.

- Inkább becsukom! - válaszolta Béla, és meg is tette."

/Pusztai Adél, 1971./

"A Csorba-tóhoz kirándultunk az osztállyal. Nagyon kedves leány diáklányokkal találkoztunk. Tari Jancsi, az egyik nyelvi talentum az osztályból, megszólította őket:

- Tudtok oroszul?

- Igen.

- Én nem!" /Kolláth Bálint, 1972./

Lakonikus rovidsággal emlékezik Bulyovszky Dezső /1969/:

"Bicikliztem az aulában. Jónás tanár úr észrevette."

A Bolyai Napok keretében meghívtunk néhány volt diákot a válaszolók közül, hogy személyesen is megismerkedhessünk velük, beszélgethessünk a régi diákéletről. Egy kellemes délutánt töltöttünk idősebb társaink és volt osztályfőnökeik körében. Elmondták, hogyan valósultak meg gimnazista álmaik, és mi is meséltünk a mai iskola hétköznapijairól. Kalmár Melinda II. B. osztályos tanuló így ír erről a találkozásról:

Miről beszélgettünk? Mi az, ami minket és őket egyaránt közelről érint? Azok a hatások, amelyeket már mi is gyakorolunk egymásra, másokra, az emberekre. Azok a szemléletváltások, amelyeken keresztül meg értelmünk, miután bekerülünk a "közélet sűrűjébe". De addig ki határozza meg a célt, ki mutatja meg nekünk az utat? A boldog, tartalmas életet senki sem kapja készen. Vannak azonban emberek, hagyományok, amelyek gyökeresen, kitörölhetetlenül bennünk maradnak, s meghatározzák egyéniségünket. Lehet, hogy a keresés során olyasmire bukkanunk, amire nem számítottunk, de figyeljünk csak meg egy-két elhangzott véleményt: "Van egy kétéves kisfiam, és boldog vagyok." S a boldogság, a kiegyensúlyozottság érzése vajon honnan indult el, hol fogalmazódhatott meg először?

Lehet, hogy az iskolában. Igaz, hogy "annyi minden volt akkor és azóta", de az egykor aktív KISZ-tag, ma kulturális téren tevékenykedő ember ezt mondja magáról:

"A munkámmal meg vagyok elégedve."

Mások nevetve ujságolták: "Megtudtuk, mi az a munka egyáltalán." Mert egyre több a feladat, s ezzel párhuzamosan nőnek a követelmények, az elvárások. S ekkor látjuk csak meg, hogy "sok minden belefér egy napba". A munka, a tanulás a szórakozás, az emlékek. Miről is beszélhetnének másról a régi barátok, mint évekkal ezelőtti képekről? Csalódottságot nem láttam senki arcán. A felmerülő nehézségek felett könnyedén átugorva meséltek, gondolkodtak. A múlt tapasztalatain keresztül mindannyian a jövőbe néznek, s várnak valamit a jövőtől.

Mi Simon István szavaival kívánunk nekik további jó utat:

"A legtöbb erőt mindig az utak adják,
hogy birjam folytatásukat.
A folytatás ereje valahogy
megacélozza az akaratot.
Különösen ha fu szembe a szél..."

Dr. Tuba Gáborné és a H.C.n.

A TIZEDIK ÉV

AZ ÉV KRÓNIKÁJA

Augusztus:

- 25. Év eleji teendők megbeszélése
- 27-28. Szaktárgyi tanácskozások
- 29. Javitóvizsgák
- 30. Pótbeiratás
Tanévnnyitó értekezlet

Szeptember:

- 1. Tanévnnyitó ünnepély
- 2. Tankönyv-, füzetosztás, kirándulási tervek beadása.
- 3. Első tanítási nap.
- 4-5-6. Iskolai tanulmányi kirándulások II. III. IV. évfolyam,
I. évfolyam bevezető foglalkozások.
- 9. KISZ-taggyűlések
Iskolai KISZ-vezetőség ülése
- 10. Osztályozás nélküli tantárgyak összegezése
Tanulószoza megindítása
- 15. Testületi munkaértekezlet
Megbeszélés a diákbizottsági titkároknak
Tanmenetek, szakköri munkatervek beadása
- 19. I. osztályok évfolyamgyűlése
- 22. I. évfolyam összevont és osztály szülői értekezletek.
- 23. Film megtekintése közösen a képzőművészeti Világ-
héttel kapcsolatban.
Litkei József festőművész kiállításának megnyitása.

Szeptember:

29. Testületi munkaértekezlet
II-III-IV. évfolyam osztály szülői értekezletek
Megemlékezés a Fegyveres Erők Napjáról.
30. Magyar nyelvi verseny - megyei forduló,
osztályfőnöki munkatervek beadása.

Október:

1. január 31. Komplex megyei látogatás
- 1-6. Javító és pótló érettségi vizsga - írásbeli
1. Háziversenyek beindítása, Bolyai-pályázatok meghirdetése,
Egyetemi előkészítő tanfolyamok beindítása.
6. Szakmai továbbképzés
- 6-14. Társadalmi munka a Szécsényi Állami Gazdaságban
7. KISZ-taggyűlések
10. Házirend - módosító javaslatok /osztály - diákbizottságok/
ODB-munkatervek elkészítése
A szakmai munkacsoportok munkatervének elkészítése,
Érettségi, továbbtanulási szándékok felmérése.
11. Az I. évfolyam beiktató ünnepélye
14. Látogatás a kisterenyei Gimnázium KISZ-szervezeténél
Megbeszélés osztálytitkároknak
16. Iskolai KISZ-vezetőségi ülés.
Javító és pótló érettségi vizsga - szóbeli
20. Testületi munkaértekezlet
- 20-28. Társadalmi munka a Szécsényi Állami Gazdaságban.
21. Politikai vitakör - politikai oktatás beindítása.
24. Iskolai vers- és prózamondó verseny
28. KISZ-taggyűlések.
30. Szülői fogadóóra.

November:

3. Testületi munkaértekezlet
4. Politikai képzés
6. NOSZF-émlékünnepély /Marx alapszervezet/
KISZ-alapszervezeti rendezvények
11. Vezetőképzés I. o. diákbizottságoknak
KISZ-alapszervezeti rendezvények
15. A 10 éves évforduló ünnepségeit előkészítő bizottság
megalakulása

November:

- 17. Filharmóniai hangverseny
- 18. Politikai képzés
- Iskolai KISZ-vezetőség ülése
- 20. Mezei futóverseny
- 22. KMP megalakulásáról megemlékezés /Uitz-alapszervezet/
Padcsiszolás, - lakkozás a tanterekben
- 24. Nevelési értekezlet
- 25-26. Iskoláztatási Bizottság ülése /külföldi ösztöndíjak/
- 25. KISZ-taggyűlések
"Világnézetünk alapjai" vetékedő
- 28. Váci Mihály városi vers- és prózamondó verseny

December:

- 2. Szakmai továbbképzés
- 5. Az 1978-as nevelési és tantervi tervezet megvitatása.
- 8. Megbeszélés osztálytitkároknak
Farkas András festőművész kiállításának megnyitása.
- 9. KISZ-taggyűlések
- 12. Szakfelügyeleti tapasztalatok /matematika, fizika, kémia/
- 13. Szalagavató ünnepély
- 15. Jelentkezés az OKTV-re
- 16. Politikai képzés.
KISZ-alapszervezeti vezetőségi ülés.
- 18. Félévi osztályozó értekezlet
- 20. Iskolai hangverseny
- 22-jan.5. TÉLI SZÜNET
Tapasztalatcsere a Bolyai Szakközépiskolával

Január:

- 3. Félévi értekezlet
- 5. Az OKTV-re készült magyar, történelem, földrajz pályamunkák benyújtása.
- 5. Iskolagyűlés - félévi értékelés
- házirend ismertetése
- 6. Szakfelügyeleti tapasztalatok /orosz nyelv/
Iskolai KISZ-vezetőség ülése

Január:

- 12-16. Szülői értekezletek
13. Megbeszélés osztálytitkároknak
KISZ-alapszervezeti vezetőségi ülés.
- 14-23. OKTV I. forduló; zárthelyi dolgozatok megvitatása.
12. Szakfelügyeleti tapasztalatok /biológia/
14. Szakfelügyeleti tapasztalatok /földrajz, világnézet/
20. Szakmai tanácskozások
Politikai képzés
26. Tanulmányi ösztöndíjak módosítása
Tantestületi megbeszélés
27. VIII. o. tanulók látogatása a Gagarin Ált. Iskolából.
Derkovits alapszervezet látogatása a Balassi Gimnázium-
ban.
KISZ-taggyűlések
29. Szakfelügyeleti tapasztalatok /magyar, történelem/

Február:

2. Filharmóniai hangverseny
KISZ-taggyűlések
3. KISZ-alapszervezeti vezetőségi ülés
4. Arany Dániel Matematikai Verseny I. forduló
7. Farsangi bál /I-II. évf. diákbizottságok/
10. KISZ-taggyűlések
16. Testületi munkaértekezlet
17. Iskolai KISZ-vezetőség ülése
19. Az országos latin nyelvi verseny iskolai fordulója
20. Megbeszélés osztálytitkároknak
- 23-27. BM-osztályfőnöki órák:
IV.o: A külső és belső ellenséges erők államellenes
tevékenysége.
II. o.: Ifjúkori bűnözések
24. A Bolyai Napok programjának előkészítése
Verdi-verseny /rádiós felvétel/
Iskolai KISZ-vezetőség ülése
25. Orvosi vizsgálat /IV.o. továbbtanulók/
26. Szülői fogadóóra.

Február:

26. Szülők Akadémiája: "Az iskolai közélet, iskolai hagyományok és a szülői ház"
27. Kazinczy szépkiejtési verseny iskolai fordulója.
28. Jelentkezés érettségi vizsgára.

Március:

1. Filharmóniai hangverseny
Testületi munkaértekezlet
- 1-15. Az érettségi vizsga tantárgyi követelményei /a témakörök ismertetése/.
3. KISZ-nap /papírgyűjtés, vetélkedő/ /IV.A. osztály/.
4. Szakmai tanácskozások.
8. Nemzetközi nőnap - ünnepség
Iskolai KRESZ-vetélkedő /Ifju Gárda/.
- 9-12. Az Iskoláztatási Bizottság ülése.
13. FIN városi megnyitója.
1848. március 15. emlékünnepély /Rudas alapszervezet/.
15. "Belépés nemcsak tornacipőben" - rádiós felvétel az új sportcsarnokban.
- 18-26. OKTV II. fordulója.
18. A kabinetek és tantermek takarítása, szépítése.
19. Tisztasági szemle /KISZ, Vöröskereszt/.
20. Tanácsköztársasági emlékünnepély, KISZ-avatás /Szalvai/
Az I. osztályba jelentkezők lapjainak beérkezése.
21. Iskolai KISZ-küldöttgyűlés.
Tájékoztató futóverseny.
22. Testületi munkaértekezlet.
23. A jövő évi ösztöndíjpályázatok elbírálása.
25. OPI nevelési felmérés.
Szülői fogadóóra.
26. VIII. o. tanulók felvételi beszélgetése a tagozatos osztályokba.
28. Városi küldöttértekezlet.
30. Jelentkezési lapok benyújtása felsőoktatási intézményekbe.
A komplex látogatás tapasztalatai - munkaértekezlet.

Április:

1. Játékos iskolagyűlés /III. C. osztály/
3. Felszabadulási emlékünnepély /Münnich I, Furák alapszervezet/
5. Verdi-verseny elődöntő
- 5-13. TAVASZI SZÜNET
- 5-9. Nógrád megyei Pedagógiai Napok
11. Verdi - verseny döntő
12. Verdi - verseny egyéni döntő
20. Filmharmóniai hangverseny
Megbeszélés osztálytitkároknak
- 21-22. Honvédelmi napok
22. Megemlékezés Lenin születésnapjáról /Furák alapszervezet/
23. Testületi munkaértekezlet
26. A Bolyai-pályázatok értékelése
Ifjúsági nagygyűlés - A bányászok éhségmeneteinek
50. évf.
28. "Ki tud többet Bolyai Jánosról" - osztályok közötti verseny
29. Nevelési értekezlet: A pedagógus és a társadalom
30. Anyák napja - megemlékezés /Marx alapszervezet/

Május:

- 3-4. Főpróbák /sport, tudományos ülésszakok/
5. Kiállítások elrendezése
- 6-7-8. Bolyai Napok - 10 éves évforduló
7. Arany Dániel verseny II. évforduló
10. IV. o. idegen nyelvi osztályozóvizsga
Testületi munkaértekezlet
14. Osztályozóértekezlet /IV. osztályok/
15. Kórustalálkozó a szolnokiakkal
- 17-22. Írásbeli érettségi vizsgák
17. Testületi értekezlet /igazgatói megbízás/
- 23-26. Országjáró Diákok Megyei Találkozója
- 24-25. Közös írásbeli érettségi - felvételi vizsgák
31. Testületi munkaértekezlet.
Szakköri munkák zárása

Június:

- 1-2. Írásbeli érettségi dolgozatokat értékelő értekezéslet
2-3-4. Év végi értékelés /I-II-III. évf. osztálybizottságok/
3-4. Idegen nyelvi osztályozóvizsgák
8. Utolsó tanítási nap
7-8. Osztályozóértekezletek
9-10. A IV. A. szóbeli érettségi vizsgája
11-12. A IV. C. " " "
14. Tanévzáró ünnepély
15-16. A IV. B. szóbeli érettségi vizsgája
17-18. A IV. D. " " "
18. Az I. osztályosok beiratása
10-18. Szertárak, szaktantermek leltározása, rendezése
21. Alapfokú könyvtárosi vizsga
25. Tanévzáró értekezéslet

TANULMÁNYI MUNKA

TANULMÁNYI VERSENYEK

Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny

Magyar irodalmi pályamunkájáért megyei műv. o. dicsérő oklevelet

kapott: Petykó Csaba IV. B.

Szijgyártó Julianna IV. B.

Sikeres pályamunkával ill. zárthelyi dolgozattal a II. fordulóra

bejutott:

biológiából: Józsa Klára IV. B. miniszteri dicséretet kapott

kémiából: Molnár Ilona IV. A.

Vadkerti Mária IV. A.

Wiszoczky Ferenc III. A.

matematikából: Sándor Csaba III. A.

földrajzból: Nagy Olivér III. A.

oroszról: Pokrivács Ildikó IV. B.

Arany Dániel Matematikai Verseny

A II. fordulóra jutott Zentai László II. A

Irinyi János Kémiai Verseny

Az országos döntőbe jutott

Bokros Ferenc I. C a tagozatosok versenyében III.
helyezett

Holes Károly I. C.

Verdi Műveltségi Verseny

A II. helyezést elért csapat tagjai:

Klement Katalin III. D, az egyéni versenyben II. helyezett

Félegyházi Márta II. D

Dénes Vilmos II. D, az egyéni versenyben III. helyezett

Az Alkotó Ifjúság pályázaton dicséretben részesült:

Balás Gyula	III. D
Niedermüller Gábor	II. A.
Tóth Beatrix	II. B

A Zemplén-versenyen fizikából részt vett:

Komoly László	III. A
Závorszky István	III. A

A Középiskolai Matematika Lapok feladatmegoldó versenyében

részt vett:	Bodócs Péter	I. A
	Csirke Zsolt	I. A
	Lovász Beáta	I. A
	Zentai László	II. A
	Varga Gábor	II. A
	Kovács István	IV. A
	Márton Károly	IV. A
	Zsivera Zsolt	IV. A

A "Magyarán szólva" rádióműsorban Seben Csaba II. B arany - nyelv díjat nyert.

Területi KRESZ - vetélkedőn dicséretben részesült:

Alberti László	III. A
Dedák János	III. A

Sakkversenyen: Nagy Zoltán III. A megyei II. helyezett

Országjáró Diákok Megyei Találkozóján az iskola csapata a

II. helyezést érte el, ezen belül kiemelkedő helyezések:

Zentai László	I. hely	táj. futás
Szabó Attila	III. hely	" "
Nagy Olivér	II. hely	" "
Mender Róbert	I. hely	" "

Városi vers- és prózamondó versenyen megnyerték a vándorser-

leget:	Bodnár Zoltán	III. B
	Hangonyi Melinda	III. B
	Kertész Katalin	II. D
	Tajti Melinda	II. A
	Tóth Beatrix	II. B

A Kazinczy Szépkiejtési Verseny iskolai fordulóján

Bodnár Zoltán	III. B	I. helyezett
Jenei Gabriella	IV. B	II. "

A "Ki tud többet a Szovjetunióról a Szovjetunióból" iskolai fordulóján az I. helyezést az Uitz Béla alapszervezet csapata nyerte

Dedák János	III. A
Fülöp Zsolt	III. A
Mészáros Ottó	III. A
Mikes László	III. A

Bolyai-pályázatok, háziversenyek eredménye:

Magyar irodalom

1. Ferencz Melinda III. B
2. Zámbó Györgyi III. A
3. Kalmár Melinda II. B

Magyar nyelvi és stilisztikai feladatmegoldó verseny

IV. évfolyam

1. Sztrémi Melinda IV. B
2. Bencze Melinda IV. C
3. Gálfi Éva IV. C

III. évfolyam

1. Kalocsai Edit III. D
2. Zámbó Györgyi III. A
3. Bártfai Katalin III. D

II. évfolyam

1. Nagy Enikő II. B
2. Seben Csaba II. B
3. Varga Mária II. B

I. évfolyam

1. Krakóczky Gyula I. B
2. Barna Teréz I. B
3. Vilim Beáta I. B

TÖRTÉNELEM

1. -
2. Mészáros Ottó III. A
2. Mester György III. B
3. Mikes László III. A
Jászfalvi Walter III. B

FÖLDRAJZ

1. Dudás Péter II. B
2. Rusznyák Anna IV. C
2. Kéry Gabriella III. A
3. -

MATEMATIKA

Feladatmegoldó verseny:

IV. évfolyam

1. Kovács István IV. A
2. Márton Károly IV. A
3. Zsivera Zsolt IV. A

III. évfolyam

1. Gordos László III. A
2. Bátonyi Gábor III. D
3. Sándor Csaba III. A

II. évfolyam

1. Varga Gábor II. A
2. Zentai László II. A
3. Tóth György II. A

I. évfolyam

1. Csirke Zsolt I. A
2. Bodócs Péter I.A
3. Tóth Nándor I. A

Pályamunkák:

1. Tóth Beatrix II.B
2. -
3. Wiszóczky Zsuzsa III.A

FIZIKA

Feladatmegoldó verseny

IV. évfolyam

1. Kovács István IV.A
2. Zsivera Zsolt IV. A
3. Almási István IV. A

III. évfolyam

1. Sándor Csaba III. A
2. Závorszky István III.A
3. -

II. évfolyam

1. Borszukovszky Zoltán II.A
2. Gyenes Mariann II.A
3. -

Fizika eszközkészítés

- Táncsik Gábor II. A
~~P~~
Komoly László II. A
Závorszky István II. A
Szabó Ferenc II. C
Sólyomi Zoltán II. C
Borszukovszky Zoltán II. A

Pályázat fizikából

1. -
2. Madar Gyula II. A
3. Czudar Péter II. A

BIOLÓGIA

1. Szabó Attila III.C
2. Katona Bóra II.D
3. Csóke Rita I. C
4. -

KÉMIA

Háziverseny:

- I-II. évfolyam I. helyezett: Bokros Ferenc I. C
II. helyezett: Józsa András I. C
III. helyezett: Holes Károly I. C

- III-IV. évfolyam I. helyezett: Vadkerti Mária IV. A
II. helyezett: Molnár Ilona IV. A
III. helyezett: Klagyivik János IV. A

Pályamunkáért:

- I. helyezett: Molnár Ilona IV. A
II. helyezett: Nagy Károly IV. A
Medve Elza IV. A
III. " Szappan Kálmán IV. A
Timár József IV. A

OROSZ

1. Tóth Judit III. B
2. Cserhádi Aliz IV. B
Reibel Mariann II. C
3. Birkás Erzsébet II. B

OKTV megyei döntőbe jutott:

- (IV. B.) Pokrivács Ildikó IV. B I. hely
Párosi Éva III. B II. hely
Tóth Judit III. B II. hely
Dembrowszki Zsuzsa III. B III. hely
Sztrémi Melinda IV. B V. hely

ANGOL

1. Jenei Gabriella IV. B.
2. Tóth Ildikó III. B
3. Honti Gabriella III. B

NÉMET

1. Bakos Gabriella II.B
2. Gordos László III.A
3. Nagy Enikő II. B

FRANCIA

1. Dembrovszki Zsuzsa III.B
2. Rusznyák Anna IV. C
3. Varga Erzsébet III. B

A TANITÁSI ÓRÁN KIVÜL SZERVEZETT TANULÁSI FORMÁK

Konzultáció a következő tantárgyakból:

magyar, történelem, orosz, angol, német, francia, matematika,
fizika, biológia, kémia, földrajz.

Érettségi előkészítő:

magyar, történelem, orosz, angol, német, francia, matematika,
fizika, biológia, kémia, földrajz.

Szakkör:

matematika (I. II. III. IV. évf.), magyar nyelvi, képzőművészeti,
könyvtár, fizika (II. III. IV. évf.), biológia, fotó.

Érdeklődési kör:

filmklub, irodalmi színpad, ODK, népitánc, bélyeggyűjtő

Egyetemi előkészítő:

magyar, történelem (III. IV. évf.), matematika (III. IV. évf.),
fizika (III. IV. évf.), kémia, biológia.

Kapás Józsefné

A MEGNYITÓÜNEPÉLY

Minden évben ünnepi készülődés, szorgos munka előzi meg a Bolyai Napok rendezvényeit. Az idei rendezvénysorozat még jelentősebb, ünnepélyesebb volt számunkra, mert egybeesett az iskola fennállásának 10. évfordulójával.

Május 6-án reggel ünnepi díszben várta intézetünk a vendégeket. 9 órakor Molnár János I. B osztályos tanuló köszöntötte a megjelenteket, majd felcsendült a szignál, s ezzel megkezdődött a háromnapos BN '76.

Herold László igazgató ünnepi megnyitója után Gulyás Jánosné, a megyei tanács művelődési osztályának vezetője köszöntötte meleg szavakkal a 10 éves iskolát. A városi tanács üdvözlét Fekete Nándor, a tanács elnöke tolmácsolta, felkötötte az iskolazászlóra a városi tanács szalagját. Megható és felemelő pillanatok voltak, amikor Salgótarján középiskolái és kollégiumai: a Madách Gimnázium, a Táncsics M. Közgazdasági Szakközépiskola, a Stromfeld A. Gépipari Szakközépiskola, az Ipari Szakmunkásképző Intézet, a Furák T. Leánykollégium és a Középiskolai Fiúkollégium képviselői is szalagot kötöttek a zászlóra.

A Bolyai-fal megkoszorúzása hagyományos, minden évben ismétlődő, de mindig ünnepélyes aktus. Idén a bolyaista diákokon kívül három vendégiskola: a két budapesti Bolyai János szakközépiskola és az ócsai Bolyai Gimnázium küldöttsége is részt vett rendezvényünkön, s ők is elhelyezték koszorúikat közös névadónk tiszteletére.

Ezután dr. Voksán József, a Pedagógus-szakszervezet főltitkára mondott ünnepi beszédet, s egyben megnyitotta kiállításainkat is. Beszédében ezeket mondta:

Dr. VOKSÁN JÓZSEF ÜNNEPI BESZÉDE

"Megtiszteltetés számomra, hogy annak az iskolának a kiállításai^{ll} it nyithatom meg, - fennállásának 10. évfordulóján, - amelynek nevét az elmúlt évtizedben nagyon sokan megismerték. Hiszen az iskola neve és munkája nemcsak a város és a megye lakossága

előtt ismert, hanem más iskolák pedagógusai és diákjai előtt is. A Bolyai János Gimnáziumot számon tartják a főiskolai, egyetemi felvételi bizottságok, a közoktatást irányító apparátus, de nem ismeretlen a rádióhallgatók előtt sem. A tanárok és a diákok közös munkáját, erőfeszítését, áldozatvállalását dicséri az elmúlt 10 év sikere, az a körülmény, hogy intézetüket a jó hírű, színvonalas és eredményes munkát végző gimnáziumok rangjára emelték.

Színvonalas és eredményes munkát mondtam, és nemcsak a közelmúlt látványos és elismerést érdemlő munkájára gondoltam, - melyre jogosan lehet büszke az iskola minden tanára és diákja, - hanem mindenekelőtt arra a légkörre is, amely lehetővé tette, hogy ebben az iskolában tíz esztendő alatt pályakezdő fiatal tanárnők és tanárok úgy váltak érett, hivatásukat szerető pedagógusokká, hogy ilyen rövid idő alatt is hagyományt teremtettek. Az eredményes, jó oktató-nevelő munka hagyományát. Bizonyíték erre az a csaknem ezer - vagy talán ennél is több - diák, akik ebben az iskolában érettségiztek, s közülük többszázan főiskolákra, egyetemekre kerültek - jónéhányan külföldre is - s ma már érett felnőttként, tanárként, mérnökként, orvosként, a munkapad mellett, vagy másutt tevékenykedve, vállvetve együtt dolgoznak velünk népünk felemelkedésén. Ugy vélem, az iskola igazi eredménye ez.

A nevelés-oktatás sajátos munka, talán semmilyen más tevékenységhez nem hasonlítható. Igazi eredményeit nem pusztán a jeles meg a jó bizonyítványok száma mutatja egy-egy tanév befejeztével. Ez időszakonként nagyon fontos mutató lehet, de egy iskola munkájáról a leghivebb tanúság, hogy az általa felnevelt és tudással felvértezett fiatalok hogyan kapcsolódnak be a társadalmi tevékenységbe és miként dolgoznak. Szakértelmük, világnézetük, munkájuk, szorgalmuk, helytállásuk, karakterük alapján lehet csak valójában megítélni, hogyan és milyen eredménnyel nevelték őket. Az iskola, a pedagógus mindig a jövő számára dolgozik, de ez a jövő a mában gyökerezik, a hétköznapiok küzdelmes, fárasztó, idegeket őrlő, de ugyanakkor sok-sok örömet is hozó munkájában. Pedagógus és diák közös, együtt végzett, mindennapos tevékenységéből születik meg az igazi érték: a marxista meggyőződés, a szilárd szocialista jellem, az új szüntelen keresése.

A jó iskola mindig példázza az alkotóműhelyt. A szellemi erőket, a benne dolgozók hivatásérzetével hallatlan energiákat szabadíthat fel. S bár a műhely tüzének élesztője nem egyedül a pedagógus, de ébrentartója a lángnak, s ha napról napra szakmájának szeretete hajtja, akkor a közös munka hevében edzett, a jövő próbáit is keményen megálló generációkat bocsáthat útjára. Hogy valójában milyen hőfokú az alkotóműhely lángja, azt csak azok tudják igazán, akik benne élnek, de az iskola által az évforduló alkalmából megrendezett kiállítások megtekintése során azért mi is némiképp érzékelhetjük.

Az iskola névadójáról, Bolyai Jánosról összeállított kiállítás azt mutatja, hogy Bolyai nem csupán név az iskola homlokzatán, hanem élő múlt, a szivekben és elmékben mélyen gyökerező hagyomány. Bolyai János emberi nagysága, nép- és hazaszeretete, tudományba vetett hite, a tudás megszerzése iránti szenvedélye itt lüktet ennek az iskolának a falai között, "ifjú szivekben él" tovább.

Az iskola egy évtizedes történetének kiállítása igazi alkotóműhely születésének és formálódásának állomásait jelzi. Bolyai a tudomány egzakt közegében a "semmitől teremtett egy új világot" - itt a megye, a város vezetői és társadalma, a szülők, a pedagógusok és a diákok vállvetve hozták létre a műveltség, a kultúra, a tudás jövő emberét formáló alkotóműhelyét.

A tanulók munkáját bemutató kiállítás hű tükre az okosan felhasználott és munkába fogott energiáknak, a felébresztett és irányított alkotókedvnek. Az ipar szigorú, gondosan csiszolt-tervezett formáin is ott csillog a tudás, az alkotás, a használni akarás és a kitartás szenvedélye.

A Derkovits Iskolagaléria gyűjteményes anyaga különösen példamutató. Kevés iskola büszkélkedhet ennyi műalkotással. Igazi értékét a szépség szeretete, az élet teljességére törekvés, a cselekedeteket formáló esztétikai élmény adja.

A kiállított fotók mindegyike is erről vall: megannyi megragadott pillanatot az iskola hétköznapijairól, ünnepeiről, a tanulásról, a munkájáról.

Ha megtekintik a kiállításokat, a felfedezés örömeivel lássák meg a látvány, a pillanatnyi benyomás varázsa mögött az eredmények forrását: az alkotókedvet, a sok-sok gyakorlást, a tanítást és tanulást, a véget nem érő készülést, a kudarc okozta elkeseredést és

az elszánt, újra meg újra nekilendülést - és adózzanak velem együtt tisztelettel és elismeréssel a Bolyai János Gimnázium tanárai és tanulói tíz év alatt végzett munkájának.

A Pedagógus-szakszervezet Központi Vezetősége és a magam nevében gratulálok mindannyiuknak eredményes munkájukhoz, és további sikereket kívánok az iskolának, az iskola pedagógusainak a jövő nemzedék szocialista nevelésében.

A kiállítást ezennel megnyitom - kérem, tekintsék meg. "||

Három évvel ezelőtt került első ízben sor a Bolyai-plakett és oklevél átadására. Azóta minden évben azok kapják ezt, akik a Bolyai Napok sikeréért és az iskoláért sokat tesznek. Ez alkalommal Boródi Ferencné, Csik Pálné tanárok és Dr. Sarlóska Ernő professzor nyerték el a kitüntető oklevelet. Azok a nevelők, akik az iskola fennállása óta a Bolyai Gimnáziumban végzik munkájukat, törzsgárdajelvényt kaptak.

Diákjaink egész éven át készülnek a különböző szaktárgyakban meghirdetett pályázatokra. Ez évben összesen 164 pályamunkát értékelték a munkaközösségek, érthető tehát, hogy nagy izgalommal várták a tanulók az eredményhirdetést. A versenyek első három helyezettjének Herold László igazgató adta át a jutalmakat.

A megnyitó ünnepség a gimnázium énekkarának és irodalmi színpadának hangulatos, szép műsorával zárult.

Vendégeink és diákjaink ezután megtekintették a kiállításokat. Az aulában a Derkovits Galéria gazdag gyűjteményét láthattuk. Az emeleti termekben iskolánk történetét mutatta be a fotókból és dokumentumokból összeállított szép sorozat, az alma matert meglátogató volt bolyaisták is örömmel fedezték fel diákkoruk emlékeit a fényképeken. Esztétikai élményt nyújtott a bélyegkiállítás is, melyet bélyeggyűjtő szakkörünk rendezett. Bolyai János életét és munkásságát külön kiállítási teremben mutattuk be.

A földszinti előadókban biológiai, kémiai és ásványtani kiállításokat láthattunk.

Az első nap délutánján vetélkedőt rendeztünk névadónk életéről és munkásságáról. A vetélkedőt az osztályfőnöki munkaközösség kezdeményezte még az év elején, célunk az volt, hogy tanulóink minél jobban megismerjék Bolyait, megértsék munkásságát, hiszen így tiszteleghetünk legjobban emlékének.

A felkészülés és felkészítés Antal Gáborné, Boródi Ferencné és dr. Jármay Pálné vezetésével egész évben folyt. Összeállították a Bolyai-életrajz és -életmű legfontosabb adatait, melyet tanulóink megkaptak. A munkában a szülői munkaközösség is segített. Dr. Jármay Pálné vezetésével 30 tanulónk felutazott Budapestre, ahol a Magyar Tudományos Akadémián meghallgatták a kiváló Bolyai-kutató, Sarlóska Ernő professzor vetített képes előadását. Az iskola minden osztálya megnézte /sokan többször is/ a Bolyai-ról szóló kisfilmet. Nagy forgalma volt a Bolyai-irodalomnak is, nemcsak az iskolai és a megyei könyvtárban, hanem a könyvesboltban is. A házi anyanyelvi és matematikai verseny egy fordulója névadónkkal kapcsolatos kérdéseket tartalmazott. Ifjúságunk tehát igen sok anyagot gyűjthetett és gyűjtött össze árpilisig, amikor a IV. D osztály megszervezte és lebonyolította az iskolai osztályselejtezőt. Egy száz kérdésből álló stencilezett lap feladataira kellett válaszolniuk a tanulóknak. A lelkes munka bizonyítéka volt, hogy az értékelést végző IV. D-szek nehezen tudták megállapítani a sorrendet, mert az osztályok fej fej mellett haladva, magas pontszámokat, jó eredményeket értek el.

A BN-vetélkedőn 5 csapat indult, melyek iskolánk 10 KISZ-alapszervezetét képviselték. A kérdéseket és a műsort szintén Antal Gáborné, Boródi Ferencné és dr. Jármay Pálné állította össze, a játékvezető Bodnár Zoltán III. B volt, aki gyakorlott riportereket is megszégyenítő ügyességgel végezte feladatát.

Az érdekes, változatos feladatokat versek, irodalmi szövegek előadása, matematikai és zeneelméleti tanulmányok, drámarészletek, Bolyai-szemelvények bemutatása színesítette és gazdagította. Diaképek vetítésére - melyet Sarlóska professzor volt szíves rendelkezésünkre bocsátani - is sor került.

A játékos forma lekötötte a versenyzők és a nézők figyelmét,

mindannyian sokoldalú képet kaphattak Bolyai Jánosról. Ugy véljük, ez a délután és előtte a felkészülés időszaka elmélyítette tanulóink ismereteit névadónkról, a kezdeményezés eredményes volt.

A TERMÉSZETTUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAK

A természettudományos ülészsakon 18 előadás hangzott el a matematika, fizika, kémia, biológia és földrajz tudományterületeiről.

Valamennyi előadás érdekes, színes, szemléletes és tartalmas volt. Különös értéküket az jelentette, hogy önálló tanulói kísérletezésre, kutató jellegű munkára épültek. Egy-egy tudományterület elméleti ismerete mellett azok gyakorlati alkalmazásának lehetőségeiről is számot adtak az előadók.

A természettudományos ülészsakon elhangzott matematikai előadások:

1. A formális nyelvek Chomsky-féle hierarchiája /Zsivera Zsolt IV. A/
2. Idegen nyelvi fordítások matematikai módszerrel /Márton Károly IV. A/
3. Egy programozási feladat /Szappan Kálmán, Lórik Tibor IV.A/

1. Mindhárom előadás a matematika gyakorlati alkalmazásáról szólt. Az első előadásban a formális nyelvek matematikai megadásának problémáit tárgyalta az előadó. Először a grammatikát definiálta, mely generálja a nyelvet, majd a nyelvek felosztásáról hallottunk Chomsky nyomán. Az első csoportba a semmilyen kikötést nem tartalmazó nyelvek kerülnek, a második csoportba a környezettől függő, a harmadikba a környezettől független nyelvek, az utolsó csoportba a legtöbb megszorítást tartalmazó nyelvek, az automaták, a számítástechnika nyelve tartozik.

Az előadásban egy magyar mondat - Semmiből egy új, más világot teremtettem - generálását mutatta be Zsivera Zsolt a tárgyalt képzési szabályok szerint.

2. A második előadás is nyelvi problémát tárgyal. Előbb megadott egy "k" izomorfizmust, majd ennek segítségével egy desziffrációs problémát oldott meg Márton Károly. Tíz arab szó magyar megfelelőjét lehetett megkeresni e módszerrel. A megoldás érde-

kessége az, hogy meg nem adott szavak megfelelői is megtalálhatóak. Az eljárásnak rendkívül nagy a gyakorlati jelentősége, ilyen módszerrel fejtették meg a maya és a mykénei írást is.

3. A harmadik előadásban Lórik Tibor Erotosztenész szitáját ismertette primszámok keresésére. Szappan Kálmán ennek gépi programját mutatta be. A programot FORTRAN nyelven készítette, az ELTE Gépi Matematikai és Numerikus Tanszék ODRÁ 1304-es gépén futtatta le. A program érdekessége az volt, hogy a gépi adaptáció nem követte teljesen a matematikai módszert, mert az a gépen sok tárolót foglalt volna le, így az előadó annak átdolgozott, gépen gazdaságosabban lefuttatható változatát dolgozta ki.

A természettudományos ülészekon elhangzott fizikai előadások:

1. Logikai áramkörök /Sólyomi Zoltán II. C, Szabó Ferenc II.C/
2. Wilson-féle ködkamra /Tácsik Gábor II. A/
3. Kundt-cső /Borsukovszky Zoltán II.A/
4. Háromdimenziós gázmodell /Závorszky István II. A
Komoly László III. A/

A pályamunkák az elméleti ismeretek mellett sok gyakorlati munkát is magukban rejtenek. Az elkészített modellek, eszközök jól szolgálják a fizikaoktatást. Kivitelezésük esztétikus, a Wilson-kamra és a Kundt-cső felépítése, stabilitása a gyári készülékkel is felveszi a versenyt.

1. Az eszköz a logikai áramkörök szakköri szemléltető anyagának fejlesztését szolgálja. Négy alapkapcsolás /ÉS, VAGY, NOR, NAND/ a modern számítás és vezérléstechnika területén alapvető jelentőségű. Segítségükkel a Boole-algebra minden lehetséges függvénykapcsolata létrehozható. Az eszköz alkalmas a matematika tagozatos osztályok számára a logikai függvénykapcsolatok demonstrálására. Az áramkörök kapcsolós kivitelűek, színes ki- és bemeneti jelzőizókkal készültek.

2. A Wilson-kamra klasszikus felépítésű, mechanikailag stabil szerelésű eszköz. A töltőgáz tömény alkohol gőze, a túltelítés hirtelen nyomáscsökkenéssel érhető el. Sugárforrásként nagy felezési idejű rádióaktív preparátum szolgál. Az eszköz szemléltetési lehetőségét korlátozza kis mérete, de ezen ipari tv-közvetítéssel

léhet javítani. Fizikaszertárunk eddig nélkülözötte az atomfizikai kísérleti eszközöket, ezért e szerkezet jelentőségét abban látjuk, hogy megalkotása lehetővé teszi a szemléltetést a fizika e területén is.

3. Az eszközök közül a legesztétikusabb kivitelezésű, minőségileg is megbízható készülék a Kundt-cső. Demonstratív hatása ipari tv-közvetítéssel eredményesebb. E készülék egyszerű mérési módszerrel és számítással meghatározható az állóhullámjelenségek alapján. A fizikatagozatos osztályokban a hangtan tanításhoz felhasználható.

4. A háromdimenziós gázmodell elkészítése régi hiányt pótol a fizika eszköztárában. A kinetikus gázmodell tanításhoz nagy segítséget nyújt. A gázcseppkéket szimbolizáló golyók mozgására szolgáló hangszórómembrán kis teherbirású, sérülékeny. Az eszköz stabilitásának javítása, módszertani felhasználhatóságának kimunkálása további feladatunk.

A természettudományos ülészekon elhangzott kémiai előadások:

1. Hullámjelenségek a kémiában /Molnár Ilona IV. A,
Hajdara Aranka IV. A/
2. Az anyaghullámok elektrondiffrakciója /Szappan Kálmán IV.A,
Timár József IV.A/
3. A Landolt-féle reakció /Sári Zsolt I.C, Karnis Zsolt I.C/
4. A bengáli tűz /Molnár János I.B, Szomszéd László I.B/

Valamennyi előadás tartalmas, igen jól kivitelezett és szemléletes volt, az előadók alaposan elmélyültek a választott témában, elméleti ismereteiket kísérlettel is bizonyították.

1. Hullámjelenségek a kémiában című pályamunkájával I. díjat nyert Molnár Ilona. Az "Élet és Tudomány" egy cikke nyomán kezdett érdeklődni és kereste azokat a reakciókat, melyek periodikusan ismétlődnek, mint az inga lengése, labda pattogása. A Fe^{2+} és Ce^{3+} ionok képesek ilyen redoxireakcióra alkalmas közegben /malonsav és nátriumbromát kénsavas oldatában/. A kísérleteket Hajdara Arankával dolgozták ki. A nitrogént argonnal helyettesítették, amit strandlabdából nyertek. A meghívott vendégek között ott volt dr. Káldy Mária, az ELTE Analitikai Intézetének adjunktusa, aki melegen gratulált az előadóknak, s "vegyész" pályájukhoz további sikert kívánt.

2. Az anyaghullámok - elektrondiffrakció című pályamunkával II. díjat nyertek az előadók. Sikerült egy különleges kísérletet bemutatni, mellyel az elektronok hullámtermészetét igazolták. Az eszközt az ELTE Atomfizikai Tanszékéről kapták. Ez egy különleges képcső; az Egyesült Izzóban készült kísérleti példány. Vácuum alatt egy 50 \AA -nyi vastagságú párologtatott grafithártyát helyeztek el benne, ezt tették optikai rácsként az elektronsugarak elé. A tv-kamera segítségével megjelentek előttünk a fekete-fehér interferenciagyűrűk, melyeket levegőrésben vagy olajfolton már sokszor láttunk, de elektronnyalábbal még soha! A kísérlet alapján kiszámították a hullámhosszat is, ez a látható fénynél ezerszer kisebb:

3. A Landolt-féle reakció bemutatása során igazolták az előadók, hogy a reakciósebesség függ az oldatok koncentrációjától. Higitással lassították a reakciókat /egyre több ideig kellett várni a jódkeményítőreakció ibolyakék színének megjelenésére/. A hallgatóságot jókedvre derítették azzal a trükkel, hogy a kivált jódot visszaredukálták, így a kék szín eltűnt az oldatból.

4. A bengáli tűz bemutatása közben hallottunk a név eredetéről, az atomok gerjeszthetőségéről, a szinképelemzés modern módjáról. A legnagyobb élményt azonban a lángok fellobbanása jelentette. A jól időzített kísérlet során egymás után gyulladtak meg az elegyek, és a lángok a fémek jellemző lángfestését mutatták.

A természettudományos ülészekon elhangzott biológiai előadások:

1. Az ingerületvezetés kémiai-fizikai alapjai /Nagy Viktor III. A, Wiszoczy Ferenc III. A/
2. Adrenalin és acetilkolin hatásának vizsgálata izolált békaszíven /Szabó Attila III. C/
3. A Mátra vidékének természetvédelme /Katona Dóra II. D/
4. Zárványok kimutatása növényi sejtekből /önálló kísérletező munka alapján/ /Racskó Andrea I. C/

1. Az előadásban az elektromos és kémiai szinapszis működésének elvéről hallottunk, melynek modelljét is elkészítette az előadó.

"Az eszköz legfontosabb része a két 12 állású kapcsoló, a hozzá csatlakozó piros és zöld lámpasorral. Ezt kémiai szinapszis esetén egy golyós szimulátor közbeiktatásával egészítettük ki. A lámpa-

sorok az axont és a fogadó neuron dendritjét szimbolizálják, rajtuk a kettesével összekötött égők a kapcsoló elfordításának megfelelően fokozatosan gyulladnak fel.

A kémiai szinapszist egy golyós szimulátor beiktatásával szemléltethetjük. A szimulátort írásvetítőre helyezük a két lámpasor közé. Amikor az egyik lámpasoron haladó ingerület /fény/ eléri a golyós szimulátort, bekapcsoljuk azt, s az átvivó anyagokat jelképező golyócskák a nagyfeszültségű áram hatására rendezetlen mozgással a szimulátor ellentétes pólusa felé vándorolnak. Közben egy részük beleütközik a szimulátort két részre osztó lyukacsos papirszeletbe, nagyobb részük pedig átjut a szimulátor másik részébe, ami a szinapszist jelképezi. Ha a szinaptikus résben megfelelő számú golyó van, az ingerület áttevődött. Ilyenkor a második lámpasort kapcsoljuk be."

Az eszköz lehetővé tesz a szinapszis bonyolult működésének megértését, ezzel sok segítséget ad a harmadikos biológiaanyag elsajátításához.

2. Szabó Altila kísérlete szorosan kapcsolódott az előző előadáshoz. A gátló és serkentő szinapszis működését mutatta be izolált békaszíven.

"A kétfajta szinapszishoz más-más az ingerületátvivő anyaga. Az adrenalin szimpatikus izgató hatású, tehát fokozza a szívműködést, az acetilkolin paraszimpatikus, gátló hatása érvényesül a szívre, lassítja működését.

A békaszívet a következő módon operáltam ki. Finom metszést ejtettem az aortán és óvatosan a szívkamrába vezettem egy injekciós-tű végét. Az egyik, már előzőleg az aorta alá vezetett cérnaszállal a tühöz kötöttem a szívet. A másik cérnaszállal a szív vénáit kötöttem el óvatosan, nehogy a sinus venosus is elszorítsam. Ezután az ereket elvágtam a szorítókötések alatt és a szívet az injekcióstűvel együtt kiemeltem és egy fecskendő végére rögzítettem, melyben fiziológias konyhasóoldatot tettem. A szív csúcsára írókart kötöttem, s regisztrálom a szívműködést."

Először a szív normális működési görbét láthattuk, majd adrenalin hatására a kontrakciók fokozódtak, acetilkolin hatására pedig lassultak. Mindezt az ipari tv-adásban kitűnően érzékeltük. A kimgoráf görbéit írásvetítőn kivetítve igazolva láttuk mindazt, amit elméletben hallottunk. A három görbe amplitudója és frekvenciája a várt módon eltért egymástól.

3. A Mátra természetvédelméről irt dolgozatával Katona Dóra II. helyezést ért el. Előadásában a Mátra erdővédelméről, ritka növényeiről, gazdag állatfaunájáról hallottunk. A vetített színes diáképek élményszerűvé tették mondanivalóját. Önálló kutató jellegű munkáját a Gyöngyösi Mátra Múzeum munkatársai segítették. Részletesebben a madárvédelemről szolt.

"A madarak népszerűségét jelzi a Mátrában, hogy több csúcsot az ott élő madárfajokról neveztek el. Pl. Csókakő, Karvalyvár, Holló-kő, Bagoly-kő, Sas-kő, Solyombikk. A Magyar Népköztársaság törvényerejű rendelettel gondoskodik védelmükről. Az állatok pusztításáért, befogásáért 300-5000 Ft-ig terjedő büntetés jár."

4. A zárványok kimutatásával Racskó Andrea foglalkozott előadásában. Csersav kimutatását gyepürózsából, inzulin kimutatását dália gyökérgumójából végezte el. Homo- és heterogén aleurinszemcséket buza és ricinusból, keményítőszemcséket buza, kukorica, burgonyából, különféle kristályokat fűgéből, kaktuszból, orchideából mutatott ki.

Előadását a kísérleteiről készített színes diáképek tették változatosá.

Arany metszés a művészetben és zenében címmel Tóth Beatrix II. B osztályos tanuló tartott előadást. Pályamunkája I. helyezést ért el.

A műalkotások, kompozíciók formai megoldásában az egyes alkotóelemek arányait vizsgálta, és megmutatta, hogy az emberi kultúra kiemelkedő alkotásaiban lépten-nyomon az arany metszet logikájára mint formaalkotó elemre bukkanunk.

Az arany metszés matematikai meghatározása után bőségesen hozott példát az élő természetből /borostyánlevél, csigavonal, csillagállatok/ bizonyítva, hogy az arany metszés természeti jelenség. Éppen ezért fontos a szerepe, legyen alkalmazása akár tudatos, akár ösztönös.

Régi templomok alaprajzai, a római Szt. Péter bazilika, a braziliai Ralpj Jasten Hause, Leonardo da Vinci Eszterházy Madonnája, Goya Korsós lánya, Michelangelo Dávidja stb. ezt a formaelemet követik.

A magyar népzene, a pentatónia, Bartók zeneművei /pl. Zene huross és ütőhangszerekre/ állnak bizonyítékul.

Az előadás rendkívül érdekes volt, gazdag kép- és zeneillusztrációja szélesítette látásmódunkat, a műalkotások szépségének befogadását tudatosabbá tette,

Szabó Istvánné

A FÖLDRAJZI PÁLYÁZATOKRÓL

Az idei országos és házi versenyek során megnőtt az érdeklődés a földrajzi témák iránt. A két meghirdetett pályázatra nyolc dolgozat érkezett be. Ez a tanulók összlétszámához mérten nem jelentős, de az előző évek pangását tekintve feltétlen előrelépés, sikerük követésre buzdít.

Az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen két tanuló vett részt dolgozatával: Rusznyák Anna IV. C és Nagy Olivér III. A. A kitűzött témák közül hálásabbnak bizonyult a lakóhely vizgazdálkodási problémáival foglalkozó. Ez megyénk adottságai-ból adódóan érthető. A korlátozott vizkészlet, a gyors fejlődés vizgondjainkat állandóan felszinen tartják. A téma feldolgozása alkalmas a tanulók természeti és gazdasági földrajzi ismereteinek elmélyítésére.

A továbbjutásra javasolt dolgozat, Nagy Olivér munkája, bekerült a második fordulóba. A pályamunka Nagybátony vizgondjairól ad részletes elemzést. Ime egy részlet:

"Nagybátony területén, a Bányaváros Kisterenye felé eső részen található a nagybátonyi vízmű. A vízmű 1959-ben épült, a hánya fennhatósága alá tartozott. A vízmű területén 30 db kút található ezekből szivattyúk segítségével talajvizet emelnek ki. Az így nyert víz nem igényel tisztítást. A kutakból nyert víz mennyisége nem elegendő a szükségletek kielégítésére, ezért a Zagyvából emelnek ki vizet. A Zagyva vize erősen szennyezett. Biológiai élet nincs benne. Ezt a Tarján patak okozza, mely Salgótarján ipari szennyvizét szállítja. A víz nagy mennyiségű vasoxidot, különféle fémsókat tartalmaz, és felszínén olajfoltok is láthatók.

A Zagyvából kiemelt víz először vegyszeres kezelésre a tisztítóba kerül, onnan lassú szűrőn keresztül halad, ahol is

természetes úton tisztul, majd klórozás után kerül a vízvezetékbe,

A vízmű távlati tervei közt szerepel egy 6 medencés lassú szűrő építése. A vízmű fejlesztésének célja, hogy a növekvő létszámú, Nagybátonyt ellássa ivóvízzel, és a bányák számára juttasson ipari vizet."

A tartalmas, jó dolgozat a statisztikai adatok bőséges és változatos alkalmazásával lett szemléletessé; sajnálatos, hogy a rajzok, ábrák külsőre nem elég tetszetősek.

A Bolyai Napokra kürt pályázatok gazdag lehetőséget kínáltak a tanulóknak arra, hogy ki-ki megtalálja az érdeklődésének megfelelő témát.

Ezt a beérkezett hat dolgozat is tükrözi.

Az értékelés során az első díjat nyerte el Dudás Péter II. B oszt. tanuló dolgozata. A nagyon szép kiállítású pályamunka szintén megyénk vizsgazdálkodásával foglalkozik. Igen alapos, mélyreható elemzést ad a vízszegénység okáról, a megoldás módozatairól.

Hiányossága, hogy helyenként kicsit vázlatosra sikerült, ami a szakirodalom merev alkalmazásából ered. Külön elismerést érdemelnek a nagy mügonddal készített, pontos, izléses, jól válogatott térképek, grafikonok, amelyek a szemléletességet szolgálják.

Második díjat kapott Rusznyák Anna IV. C oszt. tanuló munkája, amely "Versenyképesnek lenni a világpiacon" címmel a salgótarjáni síküvegyár nyolcvankét éves történetét elemzi. Munkájában főleg a dolgozókkal folytatott beszélgetések és a gyár újsága két számának adatait dolgozza fel. A gyár jövő terveiről egy részlet: "A gyártásvezetőség további terve, hogy a gyártás szakosodjék a három milliméteres és ennél vékonyabb síküveg gyártására. Ez a specializáció megfelel a gyár választott fejlesztési irányzatának, amelyet főleg indokoltá tesz az is, hogy az utóbbi években a világ nagy üvegyártó társaságai áttértek a kevésbé munkaigényes vastagüveg készítésére. Megnőtt a vékonyüveg iránt a világkereslet, s ez kedvező áron való értékesítést jelenthet. Nagy érdeklődésre kell tehát számítani a 347 millió forintos beruházással épülő Zagyva III. huzóüzem iránt. A kilencgépes "javított" Fourcault-rendszerű üzemóriás Közép-Európa egyik legnagyobb síküvegyára lesz. Termelési kapacitása eléri a 9,5-10 millió m² síküveget évente.

A termelés beindulása már 1975 közepén megtörtént."

Ugyancsak második díjjal jutalmaztuk Kéry Gabriella /III.A/ dolgozatát, amely "A külső erők hatásának megnyilvánulása az eső- és folyóvíz munkájában" címmel az eróziós munka egyik formáját elemzi. A felhasznált irodalom elég változatos, de elsősorban dr. Vendl Aladár: Geológia I. kötetére épít, talán a geológia iránti érdeklődése magyarázza ezt. A külsőre is tetszetős, jó dolgozat minden követelménynek megfelel. Az arányos szerkezet, a szaknyelv közérthető alkalmazása, a felhasznált irodalom rutinos elrendezése, a célszerű, szép fotók, gondosan készült csinos rajzok elismerést érdemelnek.

Növekvő idegenforgalmunk helyzetét méri fel Jancsó Tamás - Halápi Ágota közösen írt dolgozata. A szép, színes fotókkal illusztrált dolgozat szűk keresztmetszetet ad történelmi emlékekben és hagyományokban gazdag megyénk látnivalóiról, velük kapcsolatos gondjainkról. Kár, hogy nem jelölték, mit honnan vettek át a felhasznált irodalomból.

Baksa Nándor II. C oszt. tanuló a magángazdálkodás és a szocialista mezőgazdaság munkaeszközeit hasonlítja össze rövid dolgozatában. A múlt és jelen eszközeinek, módszereinek, természetüknek összehasonlítása a tárgyi ismereteken túl állásfoglalás megfogalmazása is. Kár, hogy a dolgozat kivitelezésében nem elég igényes.

A felsoroltaknál gyengébb a szintén megyénk vizgazdálkodásával foglalkozó Pál Erzsébet III.C pályamunkája. Nem lehet megállapítani, hogy a 6 oldal terjedelmű dolgozat milyen forrásra épül. A bőséges adatok vázlatos elrendezése nem ad összképet.

A tapasztalatok összegzéseként az előforduló hiányosságok mellett is elsősorban az elismerés illeti ezeket a tanulókat bátor kezdeményezésükért. Példájuk valószínűleg követésre talál. További munkájukhoz sok sikert kívánunk.

A természettudományos ülészekon két földrajzi témájú előadás szerepelt: Kéry Gabriella és Nagy Olivér III.A osztályos tanulók mutattak be részleteket dolgozataikból.

Jakab Margit

Május hetedikén reggel sok-sok érdeklődő és szereplő vára-
kozott a rajzterem előtt, türelmetlenül várva a társadalomtudomá-
nyos ülészek kezdetét. A belépőket ünnepélyesen feldíszített te-
rem, a főfalon Bolyai János arcképe fogadta.

Az ülészek nyitányaként Herold László igazgató úr kiosztot-
ta a pályázati munkákért járó dicsérő okleveleket, majd megkez-
dődött a műsor.

Az irodalmi ülészek a magyar és a világirodalom, az iroda-
lom és a zene találkozásának jegyében zajlott. Részleteket hallot-
tunk a díjnyertes pályázatokból, így Kosztolányi-Csehov: Édes
Anna - Varenyka tragikus sorsát kísérelhettük végig Homolya Éva
/III.A/ előadásában, az előadást filmkockák vetítése színesítette.
Nagy László költészetéről szóló tanulmányából mondott el részle-
teket Ferencz Melinda /III.B/, végül az önmegszólító verstipusról
Kozma Erzsébettől /III.B/ hallottunk tartalmas gondolatokat József
Attila: Tudod, hogy nincs bocsánat c. versével illusztrálva. A
verset Bodnár Zoltán /III.B/ mondta el.

Az irodalmi ülészek után az anyanyelvi verseny négy évfo-
lyamának játékos és komoly feladataiból kaptunk egy színes csok-
rot.

A történelmi ülészek előadásai is érdekes összeállítással
szolgáltak. Hallottunk Piliny régészeti emlékeiről, és eljutottunk
városunk, Salgótarján jövőjéig. Közben a Rákóczi-szabadságharc
nógrádi vonatkozásairól, a fejlődő országok problémáiról és lehe-
tőségeiről, a szocialista állam néhány kérdéséről tartottak be-
számolót a pályázók, ezzel is bizonyítva érdeklődésük széles te-
rületeit.

Az idegen nyelvi szekció érdekes, változatos programot kínált;
utazásra hívott bennünket. A tanulók ügyes idegenvezetőknek bizo-
nyultak; érdekes, színes, diaképekkel, dallal-tánccal gazdagított
szép képeket kaptunk a világ egyes tájairól.

Az orosz nyelvi műsorban Moszkva, Leningrád, Kiev, Tbiliszi,
Szamarkand, Vlagyimir, Volgográd nevezetességeit, jellegzetes szép-
ségeit láthattuk, felcsendültek Szimonov, Tyutcsev, Jeszenyin, Blok
versei, legendát hallottunk Tbiliszi keletkezéséről - s a Volgáról
szóló dal hangjai zárták az utazást.

A német nyelvet tanuló diákokkal az NDK területén barágtunk. A tengerparti tájak és Berlin után azokba a városokba - Lipcsébe, Weimarba, Erfurtba, Eisenachba - vezettek el bennünket, ahol három éve bolyaista diákok is jártak. A színes képeket ismertető szöveget Heine, Brecht- és Becher-idézetekkel tették tartalmasabbá.

Láthattunk képeket Warnemündéről és Drezdáról is, ahol külföldi ösztöndíjas volt bolyaisták tanultak ill. tanulnak.

Az angol nyelvi szekció utazása során bejártuk London, Stradford utcáit, tereit, Canterbury lenyűgöző székesegyházát, szűk sikátorait, Birmingham ipari létesítményeit, Skócia felejthetetlen szépségű tájait. Majd külön érdekességként megismerkedtünk Anglia jellegzetes diákéletével, láthattuk Oxford és Cambridge egyetemi épületeit, kollégiumait, izelítőt kaptunk az angliai diákszokásokról, a nagy kollégiumi sportversenyekről.

A francia ülészak is alkalmazkodott a többi nyelvi szekció célkitűzéseire: mozaikkockákban bemutatni Franciaország történelmének, mai életének, földrajzi tájainak jellegzetességeit. Megismerkedhettünk Provance-szal nemcsak mint kuriózzummal, luxus nyaralóhellyel, hanem mint az ipar, a tudomány, a hétköznapi munka színhelyével is. A flandriai folklór érdekessége, a Gayaut-játék azzal lepte meg a hallgatókat, hogy a Nógrád megyei kislelkeseknek szinte pontos megfelelője. Színesítette az összeállítást az Avignoni hidon című és a selyemszövő lyoni takácsok dalának eléneklése.

Hangulatos befejezést jelentett a latin ülészak egészséges humorú, pergő Csokonai korabeli diákdala, amelyet végül az előadók egyúttal énekelt a lelkes diákközönség is.

B. Nagy Ágnes

A PÁLYÁZATOKRÓL

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Magyar irodalomból hat dolgozat érkezett be a pályázatra, kettő Remarque és Móricz háborús témájú műveinek összehasonlításával foglalkozott, egy pályamunka Nagy László verseskötetét elemezte, egy másik Gyergyai Albert regényét. Verdi-Shakespeare

Othello-ját mutatta be egy további dolgozat, s a cselédsors ábrázolását elemezte Kosztolányi és Csehov műveiben a hatodik.

Az első díjat Ferencz Melinda III.B osztályos tanuló dolgozta nyerte el, melynek témája Nagy László: Versben bujdosó c. kötetének elemzése volt. A pályázó Nagy László vallomásával kezdte dolgozatát, majd a kötet felépítését követve mutatta be az egyes ciklusokat. Az első ciklusról pl. többek között ezt írja:

"Tükröződik ezekben a versekben egy kiméletlenségre és tragikumra érzékeny lélek arca is, annak a Nagy Lászlónak az arca, aki szembenéz a szenvedésekkel, kinokkal; érzései, látomásai fegyelmezett megfogalmazását választja. A küzdelmet hirdeti, szent haragja már-már remény - "mégis és újra" szembe az iszonyúval, az emberért, a tisztaságért, az értelmes életért. Ehhez a küzdelemhez hívja tanúként és segítőként az emberségben és közdésben példát adó csillogokat, a nagy művészeket."

A másodikról:

"Fájdalmas, az emberiségért perlő költő arca néz ránk a Versben bujdosó című kötetéből"... " Különösen a második ciklusban /Medvezsoltár/ érezhető ez igen jól. A személyes kétségek és szenvedések boltívei tárulnak itt elénk, a tragikus drámák gyökeréről, a viharszünetekben magán végigtekintő ember legbensőbb veszteségeiről tudósítanak ezek a versek. Megkapó felismeréseik az eget vivő virtus áráról, a belső kopás és az elkeseredés fájdalomáról csöndességükben is egy hadban álló ember önmagát kémlelő figyelmenek jelentései. A ciklus epigrammatikus formáinak gyakorisága is arra vall, hogy a költő közérzetéről készített metszeteket örökítik zárt képekbe ezek a versek. E direkt vallomásokban igen gyakoriak az önfelszólítások is, a kategórikus figyelmeztetések, a fogalomszerű megnyilatkozások és a föltétlenség erejével ható manifestációk."

A negyedik ciklus prózaverse a gyermekkor emlékeit idézik. "E friss örvénylésű alkotások, a prózaversek a Nagy László-i műben még poétikai újdonságnak számítanak. Miben különböznek a többi versektől? A külső formán nincs mit körülírni, magyarázni; közvetlenül érzékelhető a képek villanó kapcsolásain és vágásain gyorsított lendülettel tovahaladó prózaritmus, s bennük a gondolatok felvillanó holdudvara. A belső formát és a mondandók körét már nehezebb jellemezni. Régebbi és frissebb emlékek kavarnak előt-

tünk, többnyire fájdalmas, de fájdalmukban is szép emlékek. A kiméletlenségre és a tragikumra érzékeny lélek hangja szólal meg újból, metsző élességgel figyelve fel minden bántó mozdulatra, s a feloldás szép lirájában az erőteljes szavak ellenére is a tónus már-már Juhász Gyula legmélyebb búcsúinak fájdalmával érezett." A ciklusokon belül jól válogatja ki azokat a verseket, amelyeket részletesen elemez. A kötetzáró prózaversről pl. ezeket írja: "Egy életformaváltás gyötrelmeinek és újjongásainak, mámorba szédüléseinek és tragédialátásáinak hű megörökítése következik a lírai oratóriumban /Ég és Föld/.

Az ember erőszakos hódító fölényét, mely nyugvópontot nem talál sehol, a technika emelte trónra égen száguldó repülőök képében. A költő a civilizációt a kultúrával összetévesztő un. objektív racionalizmust embertelennek itéli, mint a társadalmi létet különös primitiviségre kárhoztató hatalmat; hódításaiban az emberiség pusztulásának vízióját látja.

Hogy ez a felismerés miért olyan tragikus? Részben, mert úgy szakadnak el egymástól, mint apa és fiai. De tragikus azért is, mert a vén földműves apa előtt a világ titkainak csomói akkor oldódnak fel, amikor régi életformája már eltűnőben van körülötte. A fiúk ajánlotta újat embersége gyalázatának látja." .."Nagy László oratóriumában fájdalom és nagyszerűség érzései erősítik-kereszteznek egymást mindkét oldalon; a Föld szerves részeként élő, de gyötrelmeiben megkegyeredett apának és az eget szabad száguldás tereként megszerető fiúknak a harcában. Olykor félelmetes erejű ez a mű drámaiság tekintetében is. Mikor pl. a fiúk vad diadal-táncba hívó szavaira:

"Zöld levélen sipolj, zengess nádihegedüt,
csókolja a hold karaját sarkadon a patkó,
nyirhatatlan bakszakállad fújja át a szél" - az apa

nagyobb súlyú szavait halljuk válaszként:

"Sipnak való csontjaimat fújja át a szél" - teljes a

kontraszt.

Balladai tragikum rejtőzik ebben a műben. Nem a hősi ére-nyek szószólója, de a fenyegetett, tiszta emberi lét vészjelzője ez az oratórium. A régibe s a reménybe kapaszkodó atya és a józanság, a fegyelem, a tények, a tudás "büvölte" fiúk perlekedő világa, a hagyományos és a gyorsuló ütemű világ feloldhatatlan

ellentétének párbeszédét adja. Más motívum, másfajta kérdőjel található itt, mint korábbi hosszú énekeiben. A kétféle életforma megtestesítőinek egymást már talán soha meg nem értő lírai-drámai szópárbaja, az apa szerint: "föld és ég"; a fiak megfogalmazásában: "ég és föld" nem talál már kapcsolatot egymással."

A második díjat Zámbo Györgyi III. A osztályos tanulónak ítélte oda a bíráló bizottság "Az I. világháború elembertelenítő hatása Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan és Móricz: Szegény emberek c. művében" c. munkájáért. Dolgozatában bemutatja és elemzi a két művet, majd több szempontból összehasonlítja azokat. Néhány részlet az összehasonlításból:

"Ha össze akarjuk hasonlítani a két művet, azonnal kitűnnek a különbségek. Hasonlóságot kevésbé tapasztalhatunk. Annyi bizonyos, hogy mindkét mű hősét a háború tette alkalmatlanná a további életre. Egyikük sem talál kiutat, lelkiileg mindkettő összetörik, érzelmeik nincsenek. Mindkettőjük beletörődik a maga sorsába, nem lázad ellene.

A főhősök magatartására ez jellemző.

De ha politikai és társadalmi szemszögből próbáljuk elemezni a két művet, megállapíthatjuk, hogy ilyen téren hasonlóság szinte nincs is köztük. Remarque egy század szemszögéből nézi az eseményeket. Nem mutat rá konkrétan a háborút kiváltó okokra, nem politizál. Az ifjúság érzéketlenné válását, közömbösségét a további élet iránt nem a társadalom ellentmondásaival, csupán magával a háborúval magyarázza.

Móricz viszont a nincstelen paraszttal, a szegénységgel is megláttatja, hogy kik is a háború igazi kiváltói. Nyíltan kimondja, hogy az ellentét nem az országok között, hanem a gazdagok és a szegények, ill. a kapitalista társadalom alapvető osztályai között van. Móricz tökéletesen érti és érzi, hogy a háború csak még élesebbé tette az ellentéteket, s ezek a háború végével osztályharcban fognak kirobbanni."

"Ha a két főhős tettét akarnánk részletesen elemezni, mely végül is mindkét műben a háború elembertelenítő hatását tükrözi, ugyan csak szembeötlő különbséget érzünk.

Remarque hőségét a lövészárkokban ábrázolja, a harctéren. Paul a háborús mindennapok tudatával, tapasztalataival öl, s nem is tehet mást az adott helyzetben, hisz lehet, hogy akkor őt ölnék meg. Neki egyetlen oka van az emberölésre: a félelem, az élni-akarás. Cselekednie kell, nem tehet másképpen. A háborúban az ember erőnek erejével életben akarja tartani magát. A hős fél és nyugalmat szeretne. A harctereken nincsenek eszmények, nincs mámor, csak küzdelem, s ez a küzdelem állati alantasságot olt az emberekbe. Olyan erők uralkodnak, melyek nemcsak a leggyengébbeket, de a legjobbkat is megváltoztatják. Az író a harcteret jellemző tényezők közül a félelmet emelte ki. A félelem nyomása alatt deformálódó ember külsőleg ugyanolyan, mint a többiek, de belső atmoszférája, érzékeinek rugalmassága megszűnik. Egyetlen dologra képes csak koncentrálni.

Móricz hőségénél az elembertelenítő hatás nagyobb. Már maga az a tény, hogy a hazatérő szabadságos katona nem a fronton, hanem otthon, falujában teljesen ártatlan embereket öl meg, sokkal megrendítőbb, mint Remarque regényében. S miért teszi mindezt? Itt mutatkoznak meg a társadalmi körülmények: a nincstelenség, a nyomor. Itt már kétféle problémával találkozhatunk: az első a szociális probléma, melyért az uralkodó osztály a felelős. A másik pedig a háború, mely kiölte az emberekből az érzékenységet. Ez a motívum Remarque-nál is megtalálható. A háború képessé tette az embereket arra, hogy gátlástalanul öljenek."

Kalmár Melinda II. B osztályos tanuló harmadik díjas dolgozata "Gondolatok egy könyv olvasása közben" Gyergyai Albert: Anyám meg a falum c. regényét mutatja be. Jól visszaadja a könyv hangulatát, megérzi az író célját, fogékony a formai elemek, érzések, gondolatok iránt.

A többi dolgozat írói: Homolya Éva III.A, Mayer Marianna III.B, Gál Anna III. B dicsérő oklevelet kaptak.

Harmadik éve folyik iskolánkban az anyanyelvi verseny. A hét fordulóban a résztvevőknek változatos, színes feladatokat kellett megoldaniuk, ennek során sok új ismeretet szereztek nyelvünkről. A versenyt évfolyamonként szerveztük.

Az elsősök számára készített feladatokkal az volt a célunk, hogy ismerkedjenek meg a nyelvészeti szakirodalommal, a helyesírásuk és a nyelvhasználatuk tudatosabb legyen, hogy nyelvi ta-

lálékonyágukat játékos feladatok megoldásával fejlesszék. A megoldások kapcsán ismerkedtek nyelvünk múltjával, finnugor eredetével, az élő nyelv gazdagságát, árnyalatait szógyűjtő gyakorlatokkal, szállóigék értelmezésével, szólásmagyarázatokkal érzékeltek. Végül betűpiramis, szótaglánc készítésével, alliterációs és eszperente nyelven írt szövegekkel játszottak a nyelvvel.

A II. évfolyam versenyzői nyelvhelyességi, mondatszerkesztési, elemzési feladatok mellett a stilisztikával is foglalkoztak. Nyelvészeti cikkekről is be kellett számolniuk. Nem hiányzott azonban itt sem a játékoság, az egyik fordulóban összetétel-láncokat szerkesztettek, az egyik tanuló pl. így jutott el az árnytól a fényig:

árnyjáték - játékfilm - filmcsillag - csillagfény, ill.
árnykép, - képtolvaj - tolvajlámpa - lámpafény.

A harmadikosok feladatai között szerepelt többek között a Magyar Nyelv folyóirat egy-egy cikkének ismertetése, vázlatkészítés, különböző szófajú szavak jelentésének és hangulatának vizsgálata, Goethe Faust c. drámájából egy felvonás négyféle műfordításának az összehasonlítása, vagy "Mit tudunk meg Arany, Buda halála c. eposzának első énekéből honfoglaló őseink vallási szokásairól? Van-e olyan vallással kapcsolatos kifejezés benne, amelynek változata - ha megváltozott tartalommal is - tovább él nyelvünkben? "

A IV. osztályosok nyelvhelyességi, szerkesztési feladatokon kívül igényes stiluselemzéseket is végeztek. Megvizsgálták pl. Illyés Gyula: Az építőkhöz c. versében a köznyelvi és a köznyelvtől eltérő szavak arányát, egy másik fordulóban az írói megszólítás különböző változatait keresték a költészetben, mint pl.: "Szép magyar leventék, aranyos vitézek!" - "Ti szerencsés füvek, boldog virágok, /kiken tapos mérlázgató madonnám" - Menyeknek méheszült, vagy bús/ gyehenna téged, oh Szépség?" - "Megenyhül a lég, vidul a határ, / s te újra itt vagy, jó gólyamadár!"

Az utolsó két forduló minden évfolyam számára közös volt, a Bolyai Jánossal kapcsolatos irodalmi, nyelvi feladatok megoldását kívánta.

Dr. Antal Elemérné

A történelmi munkaközösség ebben az évben öt pályázati témát irt ki. Ezek a következők:

1. a Rákóczi-szabadságharc Nógrád megyei vonatkozásainak elemzése
2. A Bolyai Gimnázium KISZ-szervezetének története
3. "Tízéves a Bolyai Gimnázium" - ünnepi beszéd a Bolyai Napokra
4. "Múlt és jelen" - az ismeretszerzés lehetőségei a Nógrád megyei múzeumok kiállításainak segítségével
5. Szabad téma /pl. gazdaságtörténet, helytörténet, néprajz stb./

A témák részben aktuális eseményekhez kapcsolódnak, ebben az évben ünnepeltük II. Rákóczi Ferenc születésének 300. és iskolánk fennállásának 10. évfordulóját. A beérkezett 11 pályázat érdekesen oszlik meg, a pályázók többsége a szabad témán belül készített dolgozatot, és ezek témaköre igen változatos /régészet, várostörténet, gazdasági válság stb./

A pályázók száma a korábbi évekhez képest ugyan nem emelkedett jelentősen, de öröndetes, hogy többen irtak dolgozatot a természettudományos tagozatra járók közül is. A dolgozatok arról tanúskodnak, hogy a pályázók igyekeztek tájékozódni a szakirodalomban. Ez a pályázaton túlmenően elősegítheti a tantervi anyag jobb, mélyebb elsajátítását, és így a tantárgyhoz való kötődést.

Első díjat nem adtunk ki. A megosztott második díjat Mester György és Mészáros Ottó /III.A/ dolgozata kapta. Mester György a pilinyi várhegy régészeti leleteit mutatja be. Úgyesen összefoglalja a témát a fellelhető szakirodalom alapján, néhány melléklet /térkép, rajz/ még szinesebbé és értékesebbé tette volna a pályamunkát.

Mészáros Ottó napjaink egyik legégetőbb kérdésével, a fejlődő országok helyzetével foglalkozott. Természetesen csak néhány dolgot érinthetett, teljességre nem is vállalkozhatott, de az egyes részproblémákat jól összefoglalta.

Az egészséges lokálpatriotizmus jegyében született Mikes László /III.A/ városunk 10 éves fejlődését és a jövő távlatait is felvillantó dolgozata. A szép és érdekes képanyag jól illusztrálja

a kissé vázlatosra sikerült szöveget. Jászfalvi Walter /III. B/ az előzővel megosztott III. díjat kapott, munkájában a Rákóczi-szabadságharc megyei vonatkozásairól adott értékes képet. Sok apró adata, részlete érdekes, a mellékletek hiánya kelt némi hiányérzetet.

Négy pályamunka kapott dicséretet. Inkább törekvésében - az első ilyen kísérlet a feldolgozásra -, mint tartalmában érdemel elismerést a gimnázium KISZ-szervezetének történetével foglalkozó pályamunka.

Néhány hiányosság - mint előttünk álló, megoldandó feladat - is jelentkezik. Nagyobb gondot kell fordítani az elolvasott szakirodalom önállóbb feldolgozására, ill. bizonyos formai dolgokra /külalak, pontos bibliográfia, mellékletek/.

A jövőben tovább kell lépnünk igényesebb, kidolgozottabb pályamunkák elkészítésével.

Árpád Sándor

IDEGEN NYELVEK

Immár negyedik éve része a Bolyai ünnepségsorozatot megelőző éves munkának, a pályázatoknak a műfordítás, amelynek során az idegen nyelveket kedvelő tanulók bizonyíthatják ill. komoly munkával növelhetik tudásukat.

Soha még ennyi fordítási pályázat nem készült mint az idén: oroszból 26, angolból 20, franciából 11, németből 12, latinból 2.

Az idén is nagy érdeklődés előzte meg az orosz nyelvi pályázat megjelenését, amit az is jelzett, hogy a kiadott 50 példány szinte órák alatt gazdára talált. A fokozott érdeklődést többek között az is magyarázza, hogy a kiadott szöveg viszonylag rövid terjedelmű /7 gépelt oldal/ volt, ami lehetőségel adott a több területen pályamunkát író tanulóknak is arra, hogy vállalkozhassanak elkészítésére. A másik ok talán az, hogy a már hagyományos orosz pályázat jó erőpróbát jelent az orosz nyelvből érettségizők és felvételizők számára, ugyanakkor a pusztán érdeklődők is lefordíthatják.

Ebben az évben a "Junoszty" /szovjet ifjúsági folyóirat/ egyik számában megjelent novella /Eteri Bakaria: Hogy illatoznak a

füvek/ került a pályázók elé. A választás szerencsésnek bizonyult, mivel a novella hőse egy középiskolás kislány, így a novella nemcsak nyelvi, hanem tartalmi szempontból is érdekes volt. A pályázat szövege - mivel az a mai, beszélt orosz nyelv szókincsét, fordulatait tükrözte, amely bizonyos vonatkozásban eltér a tankönyvi szövegektől, következésképpen magasabb szintű fordítási készséget, bizonyos stílusérzéklet is fellelélezett - nem kis feladatot jelentett a pályázók, különösen az igényesebbek számára. Részben ez is magyarázza azt, hogy a kiadott 50 példánynak csak mintegy fele érkezett be, valamint azt, hogy a fordítás tartalmi vonatkozásban, stílus szempontjából, egyes kritikus részek átadása tekintetében meglehetősen különböző szintű megoldások születtek.

Összességében elmondható, hogy a pályázók többsége megértette és jól teljesítette a feladatot, bár sokan - különösen az alsóbb évesek - nem, vagy alig mertek elszakadni a szövegtől, és így a fordítás sok esetben nem volt elég gördülékeny ill. stílusos. / Ez a kezdeti fordítási próbálkozásokkal velejáró hiányosság azonban több gyakorlással javítható./

Néhány esetben - különösen egyes részek, fordulatok átadásában - azonban egészen ügyes megoldások is születtek, amelyek egyes tanulók hozzáértéséről, jó fordítási készségéről tanúskodtak. A novella egészét hűen, stílusosan tükröző pályázatot adott be Tóth Judit III.B osztályos tanuló, /I. díj/, de színvonalas volt a II. díjas Reibel Marianna /II.C/, Cserhádi Aliz /IV.B/ és a III. díjas Birkás Erzsébet /II.B/ tanulók pályázata is.

Összességében elégedettek vagyunk a tanulók teljesítményével, meggyőződésünk, hogy ez a mintegy féléves munkát tükröző pályázat mindenképpen hasznos a tanulók nyelvi fejlődése szempontjából. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy az elkövetkező években ne kíséreljünk meg esetleg más keretet találni az orosz nyelvi pályázatok hatékonyságának növelése érdekében.

Bory Tiborné

1904. április 18-án jelent meg a L'Humanité, a Francia Kommunista Párt napilapja. 1974. ápr. 18-ra facsimile kiadásban iskolánk megkapta 70 év legfontosabb számainak első lapját. Ebből 7 gépelt oldalt sokszorosítottunk a versenyzők számára. A válogatásban ügyeltünk arra, hogy a fontos politikai események éppúgy szerepeljenek, mint a színes hétköznapiak. Az 1905-ös orosz forradalom kitörése, Blériot első repülése az óceán fölött, Jaurés meggyilkolása, az I. világháború kitörése, sok esemény a 20-30-as évektől a II. világháború kitöréséig, Einstein relativitáselmélete, Sacco és Vanzetti elítélése és ehhez hasonló 10-12 soros cikkrészletek szerepeltek az ez évi pályázatban. A tanulókat nagyon érdekelték ezek a részletek, amelyek számukra eddig történelmi tárgyként léteztek inkább. A L'Humanité cikke élővé varázsolta azokat, közelebb hozta hozzájuk.

A legjobb fordításokat Dembrovszky Zsuzsa III.B, Rusznyák Anna IV. C, Varga Erzsébet III.B készítették,

Német nyelvből Werner Reinowski: Das Lied vom braven Mann c. mintegy 6 oldal terjedelmű elbeszélésének fordítása volt a pályázat. Tizenkét pályázat érkezett be. Az első három helyezést Bakos Gabriella II. B, Gordos László III.A és Nagy Enikő II.B osztályos tanulók érték el. A sok jó fordítás között néhány esetben nehéz volt megállapítani a sorrendet, szinte minden pályamunkának voltak ötletes, jó megoldásai. A szöveget a pályázók megértették, a különbségek a magyar megfogalmazás stílusában jelentkeztek. Hadd álljon itt egy példa erre: "Wenn unsere Grube und dein "Schloss" in gefahr können, dann würdest du erst dein "Schloss" retten, was?" köhnte Schwanebeck bissig. "Und morgen wüsstest du nicht, wo du deiner Lebensunterhalt verdienen sollst, "wart Alfred Bartsch ein."

A fordításokból:

"Ha a bányát és a te házadat veszély fenyegetné, akkor először a házadat mentened, ugye?" csufolódott Schwanebeck csipősen. "Holnap pedig nem tudnád, hogy miből élhetnél meg." vetette oda Alfred Bartsch.

"Ha a bányánk a te "palotáddal" együtt veszélybe kerül, akkor te a "palotádat" mented először, mi?" gúnyolta őt élesen Schwanebeck. "És másnap majd nem tudod, hol keresd meg a mindennapi

kenyered" szólt közbe Alfred Bartsch.

"Ha a bányánk és a te "kastélyod" veszélybe kerülne, először a "kastélyod" mentenéd, mi?" gúnyolódott csipősen Schwanebeck. "És holnap nem tudnád, hol keresd meg a betévő falatra valót.", vetette közbe Alfred Bartsch.

Angolból John Wain Manhood c. elbeszélését fordították a pályázók. Az elbeszélés egy 14 év körüli fiúról szól, akitől sport terén az édesapja többet vár, mint amire képes, ezért, hogy apjának örömet szerezzen, azt hazudja, hogy beválasztották az iskola ökölvívó csapatába.

20 tanuló adott be fordítást. Örömmel láttuk, hogy sok másodikos tanuló is megbirkózott a feladattal - és jól. Ez a munka és tapasztalat azonban főleg a következő évben vagy években fog igazán megtérülni.

A három legjobb pályázatot Jeney Gabriella IV. B, Tóth Ildikó III.B és Honti Gabriella III.B készítették, de alig maradt el mögöttük még jó néhány fordítás. Szinte minden pályázó megérezte az elbeszélés hangulatát, át tudta venni stílusát. Párosi Éva ezt így fogalmazta meg: "... tartalmában is közelebb éreztem magamhoz a művet, s így talán a hangulatát is kevesebb nehézség árán tudtam megragadni." Egy-egy kifejezésre ötletes, egyéni megoldások születtek.

Illusztrációként álljon itt egy részlet Jeney Gabi fordításából:
- Maga tanítja a fiamat, Robot, ebben épp most egyeztünk meg. Nos, arról az ökölvívótornáról van szó, amin neki is részt kellene vennie ma este.

- Hol?

- Hogy hol? Természetesen az iskolában. Ő képviseli a tizenöt éven aluliakat.

Egy ideig csend volt a vonal túlsó végén. - Nem vagyok vele teljesen tisztában, hogy hol lehet a tévedés, de azt hiszem, két malomban örülünk. Hogy Rob tagja valami ökölvívó klubnak, az számomra is új. Mindenesetre, semmi köze nem lehet az iskolához. Mi nem foglalkozunk ökölvívással.

- Nem foglalkoznak?

- Nem, ha mondom. Nincs benne a tananyagban.

- Ó, - mondta Mr. Willison. - Ó, köszönöm. Bizonyára..., nos, köszönöm.

Latinból Martiális, a szellemes epigrammaköltő néhány rövid alkotásának tolmácsolása volt a feladat. Magyar nyelvű interpretáció híján a törekvő két II.C osztályos tanuló - Tamás Ágnes és Szerémi Katalin - teljesen saját invencióra hagyatkozva, néhol félreértette az annyira modernnek ható epigrammák csattanóit. Munkájukért dicsérő oklevelet kaptak, amit II. osztályban biztató kezdetnek kell tekintenünk.

Horváth Ilona

BALLAGÁS

A BN harmadik napján, május 8-án búcsúztattuk negyedik diákjainkat. Virágoskerthez hasonlított az iskola, feldiszített termek várták a ballagókat, akik a felszabadulási emlékmű megkoszorúzása után jöttek fel az intézetbe. Utoljára végigjárták a termeket és a folyósókat, majd az iskola udvarára vonultak.

Az ünnepség a III. osztályosok verscsokrával és az énekkar számaival kezdődött, a diáktársak nevében Gordos László /III.A/ búcsúzott. Néhány gondolat beszédéből:

"Ballagó negyedikeseink immár örökre hátat fordítanak a bolyaista hétköznapoknak. Hátat fordítanak, de csak azért, hogy újat keressenek, a boldogulás kutatása, a tudásvágy üzi őket messze az alma matertől, és nem az IDŐ rábolja el őket, amelyre sokszor igaztalanul haragszunk. Az idő önmagában nem felelős semmiért. Történes, esemény nélkül még csak nincs is! A mozgás, az ember ad tartalmat ennek a szónak, neki kell felette uralkodnia. Urrá lenni az időn: a rövidke emberéletet úgy beosztani, hogy sohase kelljen az órától rettegni. Ha elvégzed a dolgod, és nem zavar a ketyegés, szolgád az idő.

De mégsem az, mert nem tudsz neki parancsolni, pedig hányszor visszaidéznéd a középiskolás éveket! Itt lesz a fiúból fiatalember, a lányból nagylány, a tanulóból diák. Itt lép az emberi érlelődés a legfontosabb szakaszába, itt már egymást is nevelik a padtársak, barátok. És ekkor gyűjti össze az ember legmaradandóbb élményeit."

Molnár Ilona /IV.A/ válaszában a szarvassá változott fiúk meséjét idézte, majd ezeket mondta:

"A gimnázium padjaiban felnőttekké váltunk, szüleinktől és tanárainktól megkaptuk az útravalót abba a kis tarisznyába, amely most mindannyiunk vállán ott van. Nem kézzelfogható ajándék ez, hanem sok év fárasztó, de egyben szeretetteljes munkája. Köszönjük ezt a négy évet, amelyet itt töltöttünk a gimnázium falai között! Az emlékek, tanárok, társak képei soha el nem múló nyomot hagynak bennünk.

Mi is volt ez a négy év? Az iskola életében is jelentős időszak: most alakulnak ki a hagyományok, szokások. Ebben a munkában mi is részt vettünk, s nem kis büszkeség azt mondani, bolyaisták voltunk.

És mit jelentett ez a négy év nekünk? Négy évvel idősebbek lettünk, s közben sok mindent a tananyagon kívül is megtanultunk. A legfontosabb az, hogy mit kell tennünk, hogy az a másíknak jó legyen, s ha a lecke sokszor keserű is volt, megérte. Nemcsak tanáraink, szüleink formáltak minket, mi is változtattuk egymást és magunkat.

Milyen jó lenne még egy kicsit visszaülni a padokba, és izgulni az éppen következő óra miatt! Nem is olyan régen azt kívántuk, bár vége lenne a napnak, az évnek, s most mégis szeretnénk visszapörgetni az időt.

Most azonban elindulunk, s ha nem is változunk a mondabeli szarvasokká, de már mindannyiunkban kialakult a jövő képe; ki dolgozni megy, ki tanulni fog, de egyben közösek vagyunk: a munkában, életünkben teljes emberek akarunk lenni."

A szülők és a társadalmi szervek nevében dr. Ujlaky István köszöntötte a ballagókat. Egy részlet beszédéből:

"Olyan intézménytlől búcsúztok, amelyben - kemény munka árán - művelt, képzett emberekké, szocialista hazánk fiatal, felnőtt polgáraivá váltatok. Olyan intézménytlől búcsúztok, amelyben nem csak tananyagot: emberséget is tanultatok; amelyben barátokat szerztetek, amelyben elsajátítottátok a közösségben élést, - s amelyet mindezek miatt joggal zártatok szívetekbe.

Kedves búcsúzó Negyedikesek!

Meggyőződésből mondom mindnyájatoknak: az érzelemszegény ember szegény ember! S ti ugye nem vagytok szegény emberek?

Igen, azt akarom ezzel mondani, hogy az érettségiző fiatalok balagásán nem szégyen, hanem természetes helyet adni az érzelmeknek!

A mai alkalom helyes értékelésének azonban van egy másik oldala is. Ez azt mondja: a gimnáziumtól nem úgy kell búcsúzni, mint egy csodálatosan szép korszaktól, amelynek ime, vége szakad, s amely után már csak valami kevésbé jó, kevésbé szép következik. Nem! Búcsúznatok attól a gimnáziumtól kell, amely felkészített benneteket a felnőtt életre. A gimnáziumot azért végezték el, ami ezután következik! A gimnázium tehát - életetek egészét véve figyelembe - eszköz! A cél pedig: értelmes, tartalmas, boldog élet, épülő, fejlődő, s a ti munkátokkal tovább gazdagodó szocialista hazánkban.

Igen, kedves érettségizők, a felnőttek társadalma vár benneteket! Számít rátok, igényli tudástokat, helytállásokat a munkában, további tanulásban, közéleti tevékenységben, mozgalomban!"

Herold László igazgató a nevelőtestület nevében mondott búcsúztatót, többek között ezeket mondta:

"A mi közös négy évünk mondatja el azt a bizást, hogy többségeitek magába építette: a munka, az értelmes cselekvés, a mindig többet tudni akarás tanulásvágyát, a mindig mindennap megújulni végyást. Mert ez ad értelmet az örömnek, a sikernek, de még a kudarcnak is.

De azt hiszem, azt is érdemes odaadni izlelgetésre, hogy a munka igazi öröme valamiféle társas megosztódásban igazán érték. A mi társadalmunk fölfedezte és kimondta a legnagyobbat: a másik embert. Ugy élni, dolgozni, hogy tudjuk, a mi munkánk a másik emberért válik értéké. A tanaré úgy, hogy embert formál, az orvos úgy, hogy gyógyít, a munkásé, a mérnöké úgy, hogy közvetlenül értéket hoz létre.

Kedves végzős Lányok és Fiúk! Ha valamit adhatok most a mi iskolánkból számotokra, az most elsősorban ez. Azt hiszem, ez egy kicsit kulcsa a boldogságnak is.

S a másik gondolat ennél határozottabb! Bizonyára a történelem véletlenszerűsége, de véletlensége mellett is szép szimbóluma a tavasznak, hogy éppen május 9-re esik egy hatéves iszonyú világégés után a béke születésnapja, az emberi alkotás kibontakozása lehetőségének születésnapja. S ezt a lehetőséget, az em-

beriség létfeltételét védeni jó, és védeni kell. Védeni kell úgy, hogy nem szabad engedni a brutalitásnak, az elembertelenedésnek, a dehumanizálódásnak a legkisebb csiráját sem szárba szökkenni. Ez az emberség tudójának felelőssége, tehát a tiétek is.

És még egy! Tíz évvel ezelőtt, mikor először mondta el hitvallásait iskolánk testülete és ifjúsága, az alkotó, cselekvő, létrehozó ember iránt rólta le tiszteletét. S ez a ma kilépő fiatal nemzedék számára is program. Elfogadni és tisztelni azt az embert, aki a mi erkölcsi normáink szerint EMBER. A generációknak emberségükben kell találkozniuk, s a társadalmi rétegeknek munkájukban. Azt hiszem, ember és ember között a mi társadalmunkban ez a mérce."

A ballagási ünnepély a Szózat hangjaival zárult.

SPORTÜNNEPÉLY

A BN évben a délutáni sportbemutatóval zárul. A gazdag, színes programot idén változatosabbá tette, hogy a Madách Imre Gimnázium és Szakközépiskola diákjai is eljöttek hozzánk. Sok elemből álló, fegyelmezetten, kidolgozottan előadott szép dobgyakorlatuk gyönyörködtette a nézőket. A gyakorlatot Oláh Zoltánné tanította be.

A bolyaista lányok virággyakorlata szinpompás kertté varázsolta a tornaudvart, a karikákra erősített nagyszírmű margarétákat, amellyel a gyakorlatot végezték, a lányok maguk készítették el. Fegyelmezett, a zenével jól összehangolt mozgásuk élményt jelentett mindannyiunk számára. Látványos volt a hosszú, színes szalagokkal végzett szerpentinegyakorlat is, a kigyózó-lobogó szalagok hullámozása betöltötte a teret. Mindkét számot Mohai Lászlóné tervezte és tanította be.

A fiatalság derüje, pattogó ritmusok, modern táncelemek jellemezték lányaink harmadik műsorszámát, melyet Szász Jánosné tanítványai mutattak be. Öletes, maguk készítette jelmezük jól illett a gyakorlathoz, előadásukon látszott, hogy örömmel végzik ezt az életkoruknak oly megfelelő mozgást.

A fiúk 6 számban szerepeltek. A medicinlabda-gyakorlatot Tóth András tanította be, tanulói ügyesen és szépen dolgoztak a nehéz eszközökkel.

Kmetyi Ferenc tanítványai két gimnasztikai gyakorlatot és három népi táncot mutattak be.

A sportünnepélyt két rangadó; az öregfiúk-bolyaisták kosárlabda- és a tanárok-diákok labdarúgó mérkőzése fejezte be.

P O L I T I K A , K Ö Z É L E T

ISKOLÁNK KÖZÉLETE

/Az április határozat a megvalósulás útján/

"A KISZ belső élete legyen a demokratikus közélet iskolája. A KISZ-tagok közösségeinkben tanulják meg a feladat- és felelősségvállalást, az önkritikát és kritikát, ismerjék meg kötelességeiket és jogaikat, gyakorolják a véleménynyilvánítást, sajátítsák el a vitakészséget."

A KISZ IX. kongresszusának határozata így foglalja össze, erősíti meg az április határozatban ill. az új rendszerű KISZ-politikai oktatásról szóló határozatban rögzített követelményeket.

Az elmúlt mozgalmi év teendőit e két határozat szellemében végeztük. Az áprilisi határozat a követelményeket nem a közösség szintjén, hanem a közösségek nézőpontjából, hanem az egyének oldaláról közelítette meg. Helyesen választotta kiindulási alapul az egyéni feladatvállalásokat. A minden KISZ-tag által becsületesen végzett munka lehet az alapja az igazi ifjú kommunista közösség kialakulásának. E határozatot jól egészíti ki a politikai oktatás új rendszerének a bevezetése: az eszmei-politikai nevelő munka egyénekre szabott lehetőségeit nyújtja a KISZ-szervezetek számára.

Iskolánk közéletéről szólva: az említett két dokumentum szellemében azt érdemes vizsgálni, hogyan sikerült ezeknek a megvalósítása, az iskola KISZ-vezetése, az iskolavezetés milyen lehetőségeket adott az egyes KISZ-tagok egyéni feladatvállalásához, ill. hogyan teljesítették KISZ-tagjaink ezeket a vállalásokat.

Természetesen ezekkel szorosan összefügg: hogyan sikerült iskolánk életében erősíteni a szocialista vonásokat?

Az egyéni vállalások egyik fontos területe az építőtábori munka. Az elmúlt évben - 1975 nyarára - gyengén sikerült a mozgósítás. De a mozgósított tagság munkájával elégedettek lehetünk:

II. hely /IV. A lányok Kecskeméti Konzervgyár/

III. hely /III. A osztály fiúk/

Jó munkát végzett a IV. A osztály lánybrigádja is.

A jelen tanévben sokkal nagyobb gondot fordított az iskolai KISZ-vezetőség az építőtábori brigádok megszervezésére. Az iskolánkra jutó keretszámot sikerült betölteni, sőt jelentős mértékben tudtunk plusz létszámot is biztosítani.

A szervezésért dicséret illeti Szabó Attilát, az iskolai KISZ-bizottság diákbizottsági felelősét, valamint azokat az osztályokat, amelyek teljes brigádot szerveztek. /III. A, B, C, D, II. A, B, C, I. A, B, D/.

További lehetőséget adott a fizikai munkavégzésre a Szécsényi Állami Gazdaság. Ebben iskolánk valamennyi osztálya részt vett a tanév elején. Általában jó munkát végeztek, ezzel is jelentős mértékben hozzájárultunk az őszi mezőgazdasági betakarítási munkák elvégzéséhez.

A KISZ KB által meghirdetett vasgyűjtési akció során is szép eredményt ért el az iskola.

Társadalmi munkaakcióink közül kiemelkedett a jól előkészített és lelkesen végrehajtott papirgyűjtés, amelyből mindenki /tanulók és nevelőtestület/ becsülettel kivette részét. A legjobb eredményt a III. C osztály - 9,43 q - érte el, jutalmul az őszi kirándulásokhoz plusz egy napot kaptak. Egy-egy ilyen alkalommal jól érzékelhettük az iskola közéletének felpozícionálását, ifjúságunk értelmes tettekért való lelkesedését, tenniakarását.

Kevésbé lehetünk elégedettek, ha azokat a vállalásokat értékeljük, amelyek folyamatos munkát biztosítottak alapszervezeteinknek, KISZ-tagságunknak.

Ilyen nagyméretű vállalás az oktatási-nevelési feltételek javítása felett vállalt KISZ-védnökség teljesítése: a különböző szaktantermek patronálása. Ez a munka konkrét gyakorlati lehetőség a szocialista tulajdonosi szemlélet alakítására, ill. kialakítására.

Az iskola állagának jobb megőrzése, karbantartása, eszközeinek rendbentartása, gyarapítása sok lehetőséget nyújt a konkrét, folyamatos munkát jelentő egyéni vállalásokra, s fontos e mozgalom az iskola takarékosági feladatainak szempontjából is,

Ebben az akcióévben minden KISZ-alapszervezet vállalta egy vagy két terem patronálását. A tapasztalatok vegyesek. A jó munka három tényező: a KISZ-alapszervezet tagsága, az alapszervezetet patronáló tanár és a szaktanteremfelelős harmonikus együttműködését kívánja meg. Ha bármelyikük nem tud a többivel összhangban működni, a vállalás teljesítése akadozik, vagy egyáltalán nem megy.

Nagyon jó munkát végzett a Derkovits alapszervezet az iskolagaléria, a rajzterem, és az iskolamúzeum gondozásával. Igen jól dolgozik a Rudas alapszervezet a zenei teremben. A kémiát patronáló Furák alapszervezet jól dolgozott az 1975. év első felében /e tanévben az I. B osztály dolgozik,/

A következő néhány adat jól illusztrálja a fentieket:

- a rajzterem 210 óra /12 fő dolgozott több, mint 8 órát/
- a kémiában 120 óra / 6 fő "
- az énektéremben 50 óra /4 fő dolgozott több, mint 8 órát/

a teljesített társadalmi munkaórák száma.

Az e területen végzett munka igen szép elismerését jelenti, hogy ebben az évben a Derkovits alapszervezet és titkára, Krätschmer Anita megkapta a KISZ KB Dicsőítő Oklevelét.

Az egyéni vállalások lehetőségei tovább gazdagodtak ez évben az új rendszerű KISZ-politikai oktatás bevezetésével.

A Kilián-körök tevékenységének formái már az előző évben kialakultak.

Iskolai szinten a politikai vitakörök és aktivista körök szervezése jelentett problémát. Vita volt abban a kérdésben, hogy tanárok vagy tanulók vezessék-e a köröket? Jó-e külön körben tömöríteni az aktív ill. passzív KISZ-tagokat?

A KISZ-vezetőségnek, a városi KISZ-bizottságnak és az iskola pártszervezetének is az volt a véleménye, hogy ifjúsági propagandistákat kell megbizni a körök vezetésével. Természetesen gondoskodni kell e körvezetők felkészítéséről.

Az eddigi tapasztalatok igazolják az elképzelés helyességét; az ifjúsági propagandisták általában jól oldják meg feladatukat.

Nagy segítséget jelentett a Számveteli Főiskola hallgatóinak bekapcsolása a politikai vitakörök vezetésébe; öt hallgató KISZ-megbízatásként vállalt körvezetést.

Vegyesebbek a tapasztalatok a körök aktivitásával, a foglalkozások látogatottságával kapcsolatosan. Akadtak jól működő körök: a Derkovits, Váci, Münnich, Rudas, Szalvai, Furák alapszervezetek vitakörei; gyengébben működtek a Marx, Uitz alapszervezetek vitakörei. A KISZ-alapszervezetek nem érték meg eléggé, hogy a politikai oktatásnak ez a különválása a szorosán vett alapszervezeti munkától lehetővé teszi, hogy taggyűléseken löbbit foglalkozzanak a vállalásokkal, a tagság munkájának értékelésével, beszámoltatásokkal. Vagyis: több idő jut az alapszervezeti közösség fejlesztésél szolgáló további programok szervezésére.

Probléma jelentkezett a foglalkozások rendszerességével kapcsolatban is. A tervezéskor a keddi mozgalmi napot kívántuk az oktatás céljaira felhasználni, de ebben a tanévben a KISZ-ben megsokszorozódott feladatok /a IX. kongresszus előkészületei/ megoldására a keddi napok programját elsősorban a vezetőségi ülések, taggyűlések töltötték ki.

A titkárképző tanfolyamot a városi bizottság szervezte. Késve indult és nehezen tudtak a foglalkozás időpontjában is megállapodni.

Az aktivistakörök és a titkárképző sem tudta az előírt összes foglalkozást megtartani. A jövő évben körültekintőbb szervezéssel ezek a foglalkozások is rendszeresebbé tehetők.

Az új oktatási forma hatására fokozódott a politika iránti érdeklődés és gyakoribbá vált a politikai irodalom tanulmányozása. A körök jól biztosítják az aktív politizálás lehetőségét, újabb teret nyújtanak vezelési feladatok gyakorlására, vitakészségre nevelnek. E felsorolás elsősorban azokat a lehetőségeket jelzi, amelyeknek a megvalósítása főleg a jövő feladata lesz.

Az eszmei-politikai nevelő munkára jó alkalmakat szolgáltatnak politikai ünnepségeink, nagyobb politikai akcióink is.

A politikai ünnepségeket a már kialakult iskolai szokásoknak megfelelően KISZ-alapszervezeteink rendezik nagy gonddal, törekedve az újszerűsésre, élményszerűsésre. Így ebben az évben:

- a november 7-i ünnepély /Marx alapszervezet/
- KMP megalakulása /Uitz alapszervezet/

- Nemzetközi nőnap /Derkovits alapszervezet/
- Tanácsköztársasági emlékünnepély, KISZ-avatás /Szalai/
- Felszabadulási ünnepély /Münnich, Furák/
- Megemlékezés Lenin születéséről /Furák/

A politikai akciók sorában jelentős volt a IV. A osztály által szervezett tiltakozó gyűlés, melyen a Franco-diktatúra rémtettei ellen fejezte ki tiltakozását iskolánk és a város középiskolás ifjuságának egy része. Igaz, hogy az akció szervezése nem volt tökéletes; mégis igen dicséretesnek tartjuk a IV. A kezdeményezését.

A IV. D osztály a quatemelai tragédiát átélve szervezett segélyakciót. Igen szép kezdeményezésük mérsékelt sikerrel járt, /Az akció során összegyűlt pénzt a Magyar Vöröskereszt juttatta el Quatemalába./

Az egyéni vállalások egy sajátos formája az Ifjú Gárda munkájában való részvétel. Iskolánkban nagyobb szünet után ebben az évben Ifjú Gárda szakasz alakult 35 fővel. A tagság zöme első- és másodéves. Erre a magra építve a következő években folyamatos tagtoborozással kell biztosítani a létszámot.

A városi parancsnokság elismeréssel nyilatkozott a szakasz ez évben végzett munkájáról.

A vállalások, akciók sorában nem szóltunk még a tanulással, sportolással összefüggő kérdésekről. A különböző iskolai, megyei, országos tanulmányi versenyeken, pályázatokon való részvétel szintén fontos eleme az egyéni feladatvállalásoknak. A különböző vetélkedőkön /ki tud többet a SZU-ról, felszabadulási vetélkedő/, a Bolyai Napok rendezvényein is sok KISZ-tagunk vállalása realizálódik. Szép eredmények születtek e téren is: iskolánk csapata a Ki tud többet a SZU-ról? vetélkedő megyei fordulóján második helyezést ért el.

A vállalásokban sokkal nagyobb szerepet kell tulajdonítani a tanórán, az iskolán kívüli művelődési lehetőségek kihasználásának. Könyvtár, hangverseny, színházlátogatás egyre nagyobb szerepet kap a mozgalmi közösségek életében is.

"Az edzett ifjuságért" mozgalom keretében a kongresszusra készülve némi fellendülést tapasztaltunk a tömegsportakciók szervezésében, azonban e területen még nagyon sok kiaknázatlan lehetőségünk van. /Nem véletlenül hangsúlyozza ismét ennek az akciónak a fontosságát a KISZ IX. kongresszusának határozata./

Az előzőekben az áprilisi határozatból kiindulva azokkal a lehetőségekkel foglalkoztunk, amelyek a konkrét iskolai munka gyakorlatában a mindennapi munkát jelentik. Ez lehet a kiindulási alap, ezek maradéktalan teljesítése közben látnunk kell a jövőt, azt a nagyszerű képet, melyet pártunk programnyilatkozata vázolt számunkra.

E program letéteményesei azok a korosztályok, amelyeké a jövő; mindenekelőtt a mai ifjúság. Nekik kell dolgozniuk érte, és majd élniük benne. A lelkesítő célt látva kell keresni teendőinket, hiszen a fejlett szocializmus távlati képe és mai valóságunk közötti út még nincs minden részletében kirajzolva.

Jónás József

RÉSZLETEK AZ ISKOLAI KISZ-VEZETŐSÉG BESZÁMOLÓJÁBÓL

A IX. kongresszust egy szoros munkatempójú felkészülési időszak előzte meg, melynek során a KISZ-szervezetek áttekintették és értékelték eddigi munkájukat, megvitatták a kongresszusi dokumentumokat.

Az I. taggyűléseken iskolánk valamennyi alapszervezete értékelte a 75/76-os akcióprogram végrehajtását, a vezetőségeknek az előző választások óta eltelt időszakban végzett munkáját.

Az értékelések legfőbb szempontja az áprilisi határozatok végrehajtása volt, valamint az, hogy ez évi munkánk mennyiben szolgálta a KISZ kommunista, politikai jellegének erősödését.

Az alapszervezeti beszámolókból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy ezen a területen jelentős előrelépés történt.

Ugyanakkor meg kell állapítanunk azt is, hogy a megsokszorozódott feladatok végrehajtása olykor nehézségekbe ütközött. Legfőbb problémánk az időhiány volt. A taggyűlések során gyakran csak arra jutott idő, hogy az aktuális feladatokat megoldjuk. Mindezek ellenére elmondhatjuk, hogy feladatainkat teljesítettük, kötelezettségeinknek eleget tettünk.

Akcióink, úgy érezzük, elérték céljukat a munka eredményességének tekintetében, ezt elősegítette a kialakult egészséges ver-

senyszellem. De ezek az akciók ellátták azt a feladatukat is, hogy a közösségeket - legyen az osztály-alapszervezet, vagy munkabrigád - erősítették, s a közösen végzett munka során KISZ-fiataljaink közelebb kerültek egymáshoz.

Az alapszervezeteknek arra kell törekedniük, hogy az egész év folyamán rendszeresen végezzenek társadalmi munkát. Lehet ez egy óvoda patronálása vagy egy park gondozása is.

Mindenképpen az a célunk, hogy az alapszervezetek több ilyen jellegű akciót kezdeményezzenek.

Októberben táviratban fejeztük ki tiltakozásunkat a Franco-diktatúra rémtettei ellen, majd a IV. A-sok szerveztek tiltakozó gyűlést az üldözött spanyol hazatiakkal való szolidaritás jegyében.

Az elmúlt évhez hasonlóan az idén is gimnáziumunkban került sor a Forradalmi Ifjusági Napok városi megnyitójára. Alapszervezeteink aktívan kapcsolódtak be a FIN rendezvénysorozatába.

Mozgalmi munkánk fő célja a kommunista politikai jelleg erősítése. Ebben a munkában a politikai képzési körök mellett nagyon fontos szerep jutott a KISZ-csoportoknak. Az alapszervezeteknél a KISZ-csoportok megerősödéséről számolhatunk be. Ezek a csoportok jelentős feladatokat kaptak és láttak el pl. az akcióprogram, vagy a beszámoló elkészítésében, a dokumentumok megvitatásában. A továbbiakban is a KISZ-csoportok munkáját kell fejlesztenünk. Ugy véljük, hasznos lenne az alapszervezeten belül, a KISZ-csoportok között egyfajta egészséges versenyszellemet kialakítani. Ez a csoportok belső fejlődését eredményezné.

Az áprilisi határozatnak megfelelően fontos helyet kapnak az alapszervezetek életében az egyéni és csoportos feladatvállalások.

Az idén már kevesebb gondot okozott az a kérdés, hogy mit tekinthetünk feladatvállalásnak. A problémát most az jelenti, hogy viszonylag kevés a csoportos feladatvállalás, és az egész mozgalmi évre vonatkozó, tehát folyamatos vállalás. Arra kell törekednünk, hogy minél több csoportos vállalás legyen az alapszervezetekben. /Gondoljunk csak arra, hogy a közösen végzett munka milyen fontos közösségfejlesztő tényező./

Az iskola KISZ-szervezetének egészét tekintve elmondhatjuk, hogy a szervezeti fegyelem tovább nőtt, jelentősen csökkent a taggyűlésről indokolatlanul távolmaradók száma.

A 75/76-os mozgalmi évben iskolai szinten egy fő lépett ki,
Kizárás nem történt.

Az elkövetkezendő esztendőben az alapszervezeteknek közeli-
títeniük kell egymás felé. Az a tapasztalatunk, hogy a különböző
alapszervezetek tagjai nem ismerik kellően egymás munkáját, a
másik alapszervezet életét. Az alapszervezetek nyissák meg ka-
puikat egymás előtt.

A műveltség az ember gyakorlati ereje a társadalom megvál-
toztatására, a társadalom fejlettségi szintjének növelésére, amellet,
hogy az emberi teljesség egyik fokmérője is.

A cél tehát: egy magasabb műveltségi szint elérése. Művelődési
igényünk és befogadóképességünk óriási. Lehetőségeink az isko-
lán belül és az iskolán kívül egyaránt korlátlanul adottak, de eze-
ket közel sem használjuk ki teljes egészében.

Társadalmunk számára nem mindegy, hogy a jövő generáció,
így a mi korosztályunk is, milyen kulturális szinten és műveltségi
szinviszonalon fog élni és dolgozni. Ezért mondta ki a KISZ KB
köz művelődési határozata is.

"Kivánatos és szükséges, hogy az iskolán kívül aktív, önálló és
szervezett művelődés - különböző intézmények, társadalmi szerve-
zetek, mozgalmak működésével és segítségével - hatékonyabbá,
magasabb szintűvé és szélesebb körűvé váljék, a növekedő
szabad idő hasznos és tartalmas kitöltését szolgálja."

Nekünk, gimnazista fiataloknak - iskolarendszerünk ből adódóan
- magasabb műveltségi szint elérésére kell törekednünk, mely túl
kell, hogy lépjen az iskolai követelményrendszeren.

Tehát a köz művelődési határozat számunkra az iskolán kívüli,
sokrétű kulturálódás követelményét, társadalmi és egyéni szükségs-
ségét mondja ki.

Természetesen azonban, ha művelődésről, kulturálódásról, is-
mereteink és tudásunk bővítéséről van szó, semmiképpen sem
szakadhatunk el az iskolától. Éppen ellenkezőleg, az iskola, az
oktatás rendszere biztosít számunkra egyre nagyobb lehetősége-
ket az önművelődésre, a kulturálódásra. Ezért szükségképpen az
alapszervezeteken belüli köz művelődési tevékenységet vizsgáljuk,
értékeljük és határozzuk meg tennivalóinkat az elkövetkezendő
esztendőkre vonatkozóan.

Iskolánk valamennyi tanulójától - különösképpen KISZ-tagjainktól - elvárjuk, hogy minden alkalmat megragadjanak a testedzés, a tömegsport, a turisztika fellendítésére, az ifjúsági klub munkájának segítésére, az iskolánkban működő tanulmányi és művészeti szakkörökben aktív tevékenykedésre. Terjesszék a szépet, a jó ízlést, a kultúrát, legyen gazdag és korszerű életük otthon, a társas művelődési és szórakozóhelyen, a divatban egyaránt.

A tanulás mellett műveltségünk szintjének emelése érdekében még nagyon sok lehetőségünk és feladatunk van.

Örömmel mondhatjuk el, hogy iskolánk valamennyi tanulója tagja valamelyik könyvtárnak. Örömmel állapíthatjuk meg azt is - és ez is a közművelődéshez tartozik - hogy mind gyakrabban járunk moziba, színházba, hangversenyekre. Különösen fontos az, hogy a látott filmek és színházi előadások között egyre több valóban művészi alkotás van, amely komoly mondanivalót hordoz magában és egyben esztétikai élményt is nyújt.

Szinte valamennyi alapszervezet akcióprogramjában megtaláljuk a budapesti színházlátogatást. Igen szerencsés, hogy egy-egy ilyen színházlátogatás lehetőséget teremt múzeumok, kiállítások megtekintésére is.

Azonban mindez még nem teljes eredmény. Nagyon hasznos lenne, ha ezeket a kulturális programokat termékeny, elemző viták követnék, melyekben megpróbálnánk meghatározni azt is, hogy a látottak alapján ránk, fiatalokra milyen feladatok várnak, nekünk mit kell még tennünk.

Igen sok lehetőséget rejt magában az iskolai klub, ez azonban teljesen kihasználatlan.

Sajnálatos, hogy itt súlyos szemléletbeli problémák is vannak. Egy iskolai klub tevékenysége nem szűkülhet le pusztán a zenehallgatásra és táncolásra.

Kénytelenek vagyunk azt megállapítani, hogy iskolánk klubja nem működik kielégítően.

Ezért részben az IKV is felelős. Jobban figyelemmel kellett volna kisérnünk a klub tevékenységét, és nagyobb segítséget kellett volna nyújtanunk.

Ennél azonban sokkal nagyobb probléma az ifjúság érdekellen-sége, közönye. Ennek következménye a klub mai helyzete.

Az 1974-es iskolai diákparlament hozott határozatot az iskolai újság újjászervezésére.

Ez a munka nehézségekkel indult, hiszen a papirhiány miatt nem engedélyezték az újság nyomtatását. A Bolyai Studió szerkesztősége azonban igen hamar megtalálta a szükséges és lehetséges formát: a falújságot.

Az iskolarádió problémája még mindig megoldatlan, hiszen iskolánkban nem működik diákrádió.

Sokkal több jót mondhatok el a Derkovits Gyula Iskolagaléria munkájáról. Az előző évekhez hasonlóan a 75/76-os évben is több érdekes tárlatot láthattunk. Külön érdeme a galériát vezető Derkovits alapszervezetnek, hogy a galéria anyagát iskolánk falain kívül, szélesebb körben is megtekinthették az érdeklődők. Így kiállítás nyílt Szécsényben és a balassagyarmati Balassi Gimnáziumban is.

Művelődésünket, és műveltségünk bizonyítását jól szolgálják a különböző vetélkedők.

Az iskolai szintű vetélkedők mellett nagyon nagy jelentőségük van az alapszervezetben belül, vagy két alapszervezet között lebonyolított versengéseknek is. Követendő példa a Münnich I. alapszervezet politikai tozója, melyre minden taggyűlés elején sor kerül.

Legalább ilyen nagy jelentőségűek a művelődés szempontjából az irodalmi, zenei beszámolók. Jó lenne, ha a többi alapszervezet is élne ezekkel a lehetőségekkel, s a Münnich I. eddigi tapasztalatait felhasználva az alapszervezetek egymás között szerveznének ilyen jellegű versenyeket, ezzel is bizonyíthatnák tudásukat, tájékozottságukat.

Munkánk és egyben szórakozásunk a sportolás. Örömmel adhatunk számot arról, hogy fiú- és leánycsapataink egyaránt szép sikereket értek el.

Az 1975/76-os mozgalmi év központi akcióprogramjának jelentős feladata a Kommunista Ifjúsági Szövetség és a Magyar Úttörők Szövetsége közti szoros, eredményes kapcsolat kialakítása, melynek megvalósulása az "Egy raj, egy alapszervezet" akció.

Gimnáziumunk KISZ-szervezete a Gagarin Általános Iskola úttörőcsapatával vette fel a kapcsolatot. Alapszervezeteink egy-

egy hetedikes, nyolcadikos rajt patronálnak.

A KISZ-MUSZ testvérkapcsolat kialakításában iskolánkban a Furák alapszervezet érte el a legjobb eredményeket.

Az elmondottakat összegezve az iskolai KISZ-vezetőség úgy ítéli meg a helyzetet, hogy iskolánk KISZ-szervezete az előző évekhez hasonlóan folyamatosan fejlődik. Az elért eredmények bizonyítják, munkánk hatékonyságát, s a még most meglévő hiányosságokat kiküszöbölve még erőteljesebb és mozgalmasabb KISZ-élet alakulhat ki gimnáziumunkban. Ebben a munkában valamennyiötökre számítunk.

Bodnár Zoltán III. B
KISZ-titkár

KISZ - NAP '76

Amikor felhangzott az 1975-ös KISZ-nap eredményhirdetésén a "második helyezett" után a "felköltött" szó, az "aludttejet" már nem lehetett érteni: hangos hurrá nyomta el. Osztályunk ovációját még az erősítő sem tudta túlharsogni. Az első a IV.B osztály lett. Hisz akkor mi rendezzük a következő KISZ-napot!

Ezek szerint nemcsak Hurrá! hanem Éljen! is! Már mindenki terveket szótt, hogy is lesz jövőre. Azután a tanulás közbeszólt, s a következő tanévre kellett a szép terveket elhalasztani.

De a nyáron a kunbaracsi építőtáborban, ahová véletlenül mi hárman fiúk is becseppentünk, a lányok elhatározták, hogy ott is KISZ-napot tartanak. Előkerültek a könyvek, összeállítottuk a kérdéseket, azután bejelentettük szándékunkat a táborvezetőnek. Ő a legmesszebb menőig támogatta az ötletet, s rengeteg segítséget nyújtott.

Kiragasztottuk a rögtönzött plakátot, és vártuk a nevezéseket. Nem kis örömünkre a diákokon kívül a táborvezetőtől is kaptunk jeligés borítékot, sőt a gazdasági vezetők is beneveztek. A kért mikrofon félórával a tervezett kezdés után érkezett meg. Nem volt idő próbára, bedugtuk a csatlakozót az első szabad csatornába, és indítottuk is a játékot.

Az első kérdéscsoport után kicsapódtak a sátrak, rohantak a lányok a válaszokká! Nagy kő esett le a szívünkről, ekkora lelkesedést még mi sem vártunk. S jöttek a további kérdések, feladatok. A játék lendülete magával ragadta a sátrak lakóit. Azután egyszer csak az utolsó válaszokat is megkaptuk. Véget ért a verseny.

Aztán letelt a két hét munka is, Horváth Piroska, a táborvezető megígértette velünk, hogy elmegyünk Dorogra, és ott is rendezünk KISZ-napot. Örömmel egyeztünk bele ebbe, bár nem nagyon bíztunk a terv megvalósításában. Annál nagyobb volt a meglepetésünk, amikor hivatalos meghívó érkezett hetünk részére a dorogi óvónőképzőbe. Új tervezgetések indultak, két hét múlva megkértük Herold igazgató urat, Laci bácsit, nézze át forgatókönyvünket. Ő néhány kérdést és feladatot kijavított, azután évkönyvekkel és baglyokkal felpakolva útnak indított bennünket.

Dorogon Piri fogadott, aki egy kis beszélgetés után ágyba küldött bennünket, hogy erőt gyűjtsünk a másnapi versenyre. De ugyan ki tudott aludni!

Az iskolában már minden készen várt bennünket. Elhelyezkedtünk, és lélegzet visszafojtva hallgattuk a "Szevasz, haver!"-t. Azután jöttek az első kérdések, feladatok. Bár a dorogi fiúk és lányok még nem játszottak ilyen versenyen, rögtön megértették, mit szeretnének, és szívvel-lélekkel küzdöltek. Közben Nagy Karcsi izgalmában felborította az egyik colás üveget, természetesen éppen a lemezekre. Míg a coca-colás hanglemezekkel bajlódunk, már érkeztek is a válaszok, megoldások, amelyeket értékelni kellett. Észre sem vettük, és már be is olvastuk az utolsó kérdést. Összesítettük a pontszámot, és tájdalom - már indulnunk kellett haza. Nagyon megköszönték részvételünket a dorogiaiak, de azt hiszem, mi tartozunk köszönettel nekik a szives vendéglátásért és a sok kedvességért.

Itthon továbbra sem pihentünk babérainkon. Gyűjtöttük a kérdéseket, feladatokat. Szigorú kunbaracsi és dorogi kritikusaink tanácsait is megfogadtuk, az eddigi tapasztalatainkat is hasznosítottuk a nagy- nekünk legnagyobb - erőpróbára, iskolánk KISZ-napjára. Február elején már kezdett kialakulni az eljövendő marathoni játék képe. Tolnai Gábor tanár úrnak rengeteg munkát adtunk: sokszorosítani kellett a feladatokat. Fotósaink sem pihen-

tek sokat.

S végre:

"Itt van a KISZ-nap,
Forr a világ,
Zeng az iskola,
Zeng a diák!"

1976. március 3-án már 7 óra körül papircsomagokkal cipekedő diákok tartanak a Bolyai felé, 10 órakor az iskola terasza tele van a hatalmas kötegekkel. A papirgyűjtést azért szerveztük, hogy megjelenhessen ez az évkönyv. Természetesen a pontversenybe is beszámítottuk az összegyűjtött kilogrammokat.

Közben megkezdődtek a sportversenyek: a fiúknak foci, a lányoknak kosárlabda. Nagy rangadóra volt kilátás, különösen azért, mert indult a tanári kar és a Számviteli Főiskola csapata is.

A III. B leányai bebizonyították, hogy ők a legjobb kosarasok az iskolában. A fiúknál vendéggyőzelem született, a számvitelisek vittek el a pálmát, azaz az ajándéklabdát.

Ebéd után pontosan 2 órakor a fizikai előadóban berendezett hagyományos főhadiszálláson felhangzott a nagy versenyt bevezető szignál.

A kérdések és feladatok közül álljon itt izelítőül néhány példa.

A közmondás azt tartja: többet észszel, mint erővel. Vajon tudják-e alkalmazni ezt a bölcsességet a bolyaisták? Erre voltunk kíváncsiak, amikor azt a feladatot adtuk: Készítsetek Kolumbusz-tojását! A feladat lényege az, hogy a tojást hegyére kell állítani anélkül, hogy kifolyjon a belseje. Volt, aki egész zacskó tojást és személtapátot is hozott, és sorban vágdosta a tojásokat az asztalra, majd miután széttörték, a lapátra. Ugy látszik, ő nem ismerte a közmondást.

Kérdéseink nehezek voltak, de azt is nagyon jól tudtuk, hogy a csapatok alaposan felszerelték magukat lexikonokkal, könyvekkel. Az olyan kérdésekre, amelyek semmiféle lexikonban nem találhatóak meg, néha különös válaszokat kaptunk. Pl. megkérdeztük, mi az a SUPRIS. Ez a mi osztályunkban alakult amatőr-együttes neve, ezt azonban nagyon kevesen tudták. Egyesek szerint: amerikai indián étel.

Drámai pillanatai is voltak a vetélkedőnek, Fél négy körül a következő géppel írott levelet kaptuk: "Nyinát elraboltuk, 36 azaz harminchat palacsintáért visszakapjátok őt." /Jelige: Reszkesetek egerek! /Mi a nagy izgalomban észre sem vettük, hogy eltűnt... Az „emberrablók” szándéka azonban megghiúsult, mert a palacsintát is mi ettük meg, és Nyinát is visszakaptuk.

Az utolsó, záró feladat nem kis derűtséget keltett: matracfújtatóval kellett léggömböt fújtatni úgy, hogy a fújtatót egy szekere raktuk, a versenyzőknek gyors leülésekkel kellett a levegőt a léggömbbe préselniük, amelyből - miután kidurrant - egy képrejtvény pottyant ki.

Most már csak egy kérdés volt hátra: vajon kié lesz a Vándorcsoport. A délelőtti sportverseny díjkiosztása után ez is kiderült: az első helyezett a II. A osztály lett, a második a III. A, a harmadik az I. B. Az öntelelt ünneplés és gesztenyepüré-fogyasztás azonban még nem ért véget, amikor Laci bácsi, iskolánk igazgatója lépett a mikrofonhoz. Egy örömhírt mondott: a papirgyűjtésben sokszorosán túlszárnyaltuk azt a szintet, amelyet az évkönyvhöz be kellett gyűjtenünk, és a MÉH-től 10 000 Ft-ot kaptunk. Azt hiszem, ennél szebb befejezése nem is lehetett volna ennek a napnak.

Molnár Ilona és
Szuchacsev Vladimír

IV. A

A DIÁKBIZOTTSÁGOK MUNKÁJÁRÓL

Bekerül az ember a gimnáziumba. Új világba cseppen. Körülötte csupa ismeretlen arc. Meg kell tennie az első lépéseket, hogy megtalálja helyét az új környezetben. Merre induljon? - Valahogy így kezdődik minden osztály élete.

Mennyivel könnyebb átvészelni az első évet, ha már az első hetekben kialakul az a közvellen környezet, az az osztályközösség, amely önmagában is vonzza az embert a suliba!

Ez nem megy magától. Itt kezdődik az osztály-diákbizottságok feladata. A diákbizottságok az osztály önkormányzati szervei. Első pillanattól kezdve természetesnek vesszük létüket, s talán ez az oka, hogy néha bizony formálissá válik működésük.

Mi is tulajdonképpen egy diákbizottság feladata? az osztály osztály életének megszervezése, a munkaterv elkészítése és végrehajtása;

- szoros együttműködés az osztályfőnökkel, az osztályközösséget érintő valamennyi kérdés közös megbeszélése;

- az osztályvezetőség példát mutat a tanulásban és a házirend megtartásában, erre aktivizálja az osztály tagjait;

- tájékoztatja az alapszervezeteket a KISZ-tagok osztályban végzett munkájáról.

Ezek a leglényegesebb követelmények. Egyszerűnek, sőt természetesnek tűnnek, végrehajtásuk mégsem könnyű. Az első talán a legfontosabb. Sok lehetőséget rejt magában, s lényegében ebből mérhető le legjobban egy diákbizottság munkája. Hiszen négy évet töltött együtt 30-35 ember, 30-35 különböző fiatal kerül egymás mellé. S ez a négy év mindenképpen nyomot hagy bennünk, valahol a tudatunk mélyén - vagy talán nem is annyira a mélyén - magunkkal visszük emlékeiket, s nem mindegy, mit viszünk magunkkal.

Az osztály több is meg kevesebb is, mint a KISZ-alapszervezet. Több, mert a mindennapi együttlét, az órák izgalma, bosszúsága vagy éppen derüje szorosabb összekötő kapocs, de kevesebb is, hiszen a vertikálitás olyan lehetőségeket biztosít, amelyeket az osztály nem tudna megvalósítani. Mindebből szinte önkéntelenül következik: meg kell valósítani az alapszervezetek és az osztályok szoros kapcsolatát! Ezt azonban egyelőre nem nagyon sikerült megteremtetni. Pedig a lehetőségek adóttak, példa erre az osztályok KISZ-csoportjainak megalakulása.

A hiba, azt hiszem, mindannyiunkban van. A tudatunkban teljesen szétválk az osztály- és a KISZ-munka. Pedig talán a kettő együtt jobban is és könnyebben is menne.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy az osztályok nem végeztek jó munkát ebben az évben. A klubdelutánok, kirándulások, színházlátogatások száma talán még több volt most, mint az előző években.

Külön kell beszélni az osztálygyűlések szerepéről az osztály életében. Elsősorban azért, mert az osztályok sokszor nincsenek tisztában azzal, mi is az osztálygyűlés feladata. Nem használják ki ennek lehetőségeit, s az osztályönkormányzat legfelsőbb formáját kizárólag magatartás- és szorgalomjegyek megtárgyalására korlátozzák.

Holott az osztálygyűlés hatáskörébe tartoznak a következők is:

- évente egyszer az osztály neveltségi szintjének és tanulmányi helyzetének elemzése, esetleg az osztályban tanító tanárok és a szülők meghívásával;

- jutalmat is adhat az osztály érdekében végzett rendszeres és kiemelkedő munkáért;

- javaslatot tehet osztályfőnöki dicséretre, felelősségre vonja az osztály közösségi életének megsértőit, akik a vállalt feladatokat nem végzik el;

- javaslatot tehet osztályfőnöki intőre, rovóra stb.

Ez csak néhány példa, még folytatni lehetne a felsorolást. Az iskolai demokratizmus érvényesülésének alapvető fóruma az osztálygyűlés, s a diákbizottságokon is múlik, mennyire élnek az adott lehetőségekkel.

És most néhány szó az évfolyamok munkájáról:

Az elsősök gyorsan megtalálták helyüket, s már az első hónap után arról számoltak be a diákbizottságok, hogy az osztály összeszokott, összetart. Hatalmas lendülettel ugrottak bele az "újoncok" az iskolai életbe, s nem is kevés sikerrel. Elég, ha csak az első C-sek egész délelőtti iskolaboltjára gondolunk. Munkájukkal meg lehetünk elégedve.

A negyedik osztályos diákbizottságoknak nem kis feladatot, s csaknem féléves munkát jelentett a továbbtanulási jellemzések elkészítése. Itt mindenképpen elismerést érdemel a IV. B osztály, nagyon alaposan, lelkiismeretesen és gondosan készítették el a jellemzéseket.

A diákbizottság titkárok örök témája és problémája a menza-sor melletti ügyelet. Bár az új menzarend meggyorsította a sor haladását, még mindig gyakori az ajtóban a nyolcas, sőt tízes sor. A tömörülés talán a rövid sor illúzióját kelti, de ez sajnos csak illúzió, s erre a szomorú valóságra akkor jön rá az ember, amikor még egy óra múlva is ott áll, ahová érkezett.

Mindenkinek érdeke, hogy rend legyen a menzán. Hogy ezt hogyan lehet biztosítani, azt mindenki a saját lelkiismeretével vitassa meg!

Végül néhány szó az iskolai szintű rendezvényekről:

Kétségtelen, hogy a IV. A osztálynak kell itélnünk ezen a téren a pálmát. Két, egymástól távol álló témájú rendezvényt szervez-

tek, s mindkettőről elismeréssel kell szólni. Szolidaritási nagygyűlésük tartalmában megragadó erejű volt, csak talán a kivitelezés és szervezés nem sikerült úgy, ahogyan szerették volna. Egészen más jellegű volt a KISZ-nap. Az előző évek hagyományaihoz hiven derűben, vidámságban nem volt hiány. Köszönet érte a IV. A-nak! Minden osztály teljes erőbedobással vett részt a versenyen. Valami hasonló összmunkára lenne szükség az év más napjain is! A KISZ-nap sikeréhez hozzájárult a délelőtti papirgyűjtés is. 200 %-osan teljesítettük az előzetes tervet, a lelkesedés minden várakozást túlszárnyalt. Szinte csodálatra méltó a III. C teljesítménye, az összegyűjtött papir egynyolcada tőlük származik.

A IV. D-ek guatemalai szolidaritási akcióját is őszinte együttérzés és lelkesedés hatotta át. Sajnos kevés osztály követte példájukat.

Mindez még korántsem meríti ki az év krónikáját. Farsang, szalagavató, honvédelmi napok, s amibe talán minden osztály a legtöbb energiáját fektette: a Bolyai Napok. A Bolyai-pályázatok, a Bolyai-vetélkedő egész éves felkészülést, kemény munkát igényelt mindenkitől.

Végigtekintve az elmúlt hónapokon, azt hiszem, nyugodtan mondhatjuk: tartalmas és jó munkát végeztünk. Ez általános kép. Természetesen minden osztálynak voltak problémái, de ezeknek a megoldását semmiféle körülmény nem hátráltatta. Minden lehetőség megvolt arra, hogy az osztályok maradéktalanul végrehajtsák programjaikat, tovább fejlesszék a közösséget.

Reméljük, sikerült!

Józsa Klára

IV. B

A PEDAGÓGUSHIVATÁSRÓL

INDULÁS, INDÍTÁS - RENDSZERTELEN GONDOLATOK A
PÁLYAKEZDÉSRŐL

A pályakezdésről, a munkahelyi beilleszkedésről sok szó esik napjainkban. Sokat foglalkoznak vele a különböző állami - társadalmi szervek is, - tegyük hozzá: joggal. Ugyanis sem az egyén, sem a társadalom számára nem lehet közömbös az, hogy hogyan indul el valaki választott életpályáján /amire készült, és amire nem kis állami támogatással készítették/, milyen impulzusokat ad a munkával, a munkahelyi közösséggel való első kontaktus, mert ez kihatással lehet az egyén egész életére. A munkahelyváltogatásnak is legtöbbször rosszul sikerült indulás, indítás az oka.

Mindez természetesen a pedagóguspálya esetében is igaz. Sőt itt - legalábbis szerintem - még sokkal összetettebb a pályakezdés kérdésköre, mint általában. Kikerülve az egyetemről a többé-kevésbé alapos elméleti felkészültségen kívül csak két dolog van a tarsolyban: egyrészt az egykori tanítók, tanárok példája, másrészt azon meglehetősen szerény gyakorlati ismeretek, melyeket a gyakorlóiskolában és a vidéki gyakorlaton szerzett az ember. Ez még legfeljebb kiegészül azzal a bizonyos fiatalos lelkesedéssel. Mindez roppant kevésnek tűnik, ha figyelembe vesszük, hogy a kezdőnek a legtöbb esetben akklimatizálnia kell a lakóhelyi környezethez, a tantestülethez, meg kell ismerkednie az iskolai demokrácia különböző fórumaival, azok rendeltetésével, azonosulni kell az iskola kialakult szokás- és hagyományrendszerével, és nem utolsósorban meg kell ismerni - a lehető legsokoldalúbban - a tanítványokat /ami talán egy kicsit mindig pályakezdővé teszi a pedagógust/, sőt lehetőség szerint illik ismerni pl. az iskola vonzáskörzetét stb. stb. Mindezekhez általában még hozzájön a családalapítás, az albérlet vagy éppen az ingázás. Tehát nagy horderejű, kiélezett kérdésekkel teli időszakra esik a pályakezdés.

Ezen életmódváltási időszakban nem mindegy, hogy mekkora időszakot ölel fel a munkahelyi beilleszkedés. Ezen belül van

egy rövidebb szakasz, amíg a pedagógus megszokja az iskolát, illetve mások hozzászoknak ahhoz, hogy ő is hozzátartozik az iskolához. És van még egy időszak /ennek hosszát nem tudom megbecsülni/, ami alatt az "okleveles középiskolai tanárból" "nevelő" lesz. Körülbelül így látom a helyzetet.

Az 1972/73-as tanévben kezdtem tanítani a Bolyai János Gimnáziumban. Elég gyorsan más területre szelített a sors, és most talán merészségnek tűnhet, hogy mindössze négy év távlatából körvonalazom kevés tapasztalatomat és néhány véleményemet a munkahelyi beilleszkedésről.

Az első időben mindig azt hittem, hogy a legnagyobb hatással a tantestület van rám. Valóban nagyon jól esett, amikor az idősebb, tapasztaltabb kollégák érdeklődtek az emberi, szakmai problémák iránt. Nagyon jók voltak azok a tízpercek, nagyszünetek, lyukas órák, amikor sokszor elhumorizálva beszéltek meg ezeket a kérdéseket. Ma viszont úgy gondolom, hogy a tantestületből elsősorban két csoport határozta meg beilleszkedésemet. Az egyik ilyen csoport azokból állt, akik éppen csak túl voltak akkor a beilleszkedésen. Igazán velük lehetett mindent megbeszél-
ni. A másik ilyen csoport a szakmai munkaközösség volt, akik segítettek kihozni, ami bennem volt. Nagy hatással volt rám a munkaközösség új iránti fogékonysága.

Ehhez a kérdéskörhöz még valamit szeretnék hozzátenni: nemcsak az számít, hogy a testület, a kollégák, az azonos vagy rokon szakmában tanítók hogyan fogadják a kezdőt, hanem az is, hogy a kezdő hogyan "nyit" feléjük. Azt szeretném ezzel hangsúlyozni, hogy magán a kezdőn is sok múlik a beilleszkedésben.

Talán még a kollégáknál is nagyobb hatással voltak rám a tanulók, elsősorban azok, akikről tudtam - mert éreztették - , hogy szeretik, amit együtt csinálunk. Nagyon jó lecke volt, hogy rögtön az elején kaptam egy negyedikes matematika-fizika szakosított tantervű osztályt, ahol fizika laborgyakorlatot vezettem. Itt "kapaszkodni" kellett! Sok kellemes órát töltöttem együtt a kísérletszámú, de nagyon lelkes és érdeklődő csillagászsakkörrel. Ezek a benyomások ellensúlyozták a kezdeti kudarcokat, amelyek azért szintén értek.

Biztos vagyok benne, hogy nem mondok újat, de a beilleszkedés egyik meghatározója az, hogy az iskolavezetés mennyire

ismeri az új kollégát /emberi mivoltát, ambícióit, hobbyjait stb./, és mennyire ad neki ennek megfelelő feladatokat. Jó, ha így van, mert talán a legfontosabb, hogy rögtön az elején legyenek apró sikerek. De nem kevésbé fontos az sem, hogy nem szabad túlságosan éreztetni, hangsúlyozni a pályakezdet. Kapjon a kezdő ugyanolyan "fajsúlyú" feladatokat is, mint az idősebbek, amelyek valóban erőfeszítést jelentenek számára! Lényeges az is, hogy az ember érezze: figyelik mindazt, amit csinál és ahogyan csinálja. Mindezekre tudatos törekvést tapasztaltam a Bolyaiban. Talán jobb lett volna a még gyakoribb, még rendszeresebb értékelés, ami általában hiányzik a pedagóguspályán.

Nagyon fontos volt számomra, hogy párttagként kerültem az iskolába, így párttagként "első kézből" ismerkedhettem meg azokkal a kérdésekkel, feladatokkal, amelyek az egész iskolaközösséget érintették. Megbizást kaplám KISZ-alapszervezet patronálására, ami szintén sokat jelentett. Általában tanítási órán kívül is igyekeztem a tanulók között lenni. Meggyőződésem, hogy soha nem lehet abból jó tanár, akinek a tanítási órán kívül csak a dolgozatfüzeteken keresztül van kapcsolata tanítványával. Sok mindent elmondanak a tanítványok a disco-programon, focimeccsen vagy kiránduláson. A pedagógus jelenléte ezeken nem jelenthet sem "szigorú felügyeletet", sem "olcsó népszerűség-hajhászást". /Nagyon ferde felfogásnak tartom mindkét megítélést./

Talán túl nagy szerencsém volt, de le merem írni, hogy nekem nem voltak túl nagy beilleszkedési problémáim. Más, hasonló cipőben járók problémáit is ismertem, most is ismerek jó néhány olyan esetet, amivel én nem találkoztam. Persze voltak a kollégákkal nézetbeli különbségek, voltak összezűrdülések, viták is, de nem ezek voltak az alapvetők. Ugy vélem: akarni kell dolgozni, újítani, kísérletezni, szabad löbbre, jobbra, másra törekedni a pedagóguspályán is. Ha ez a kezdő alapállása, és a fogadók is így érzik, és mindezt értékelik is, akkor "csak" néhány dolog kell a beilleszkedéshez: a kölcsönös tisztelet, a megértés, a bizalom, az egymás minél jobb megismerésére való törekvés. Mindezek számszerűen csökkentik és alapvetően meg is oldják a kezdés kikerülhetetlen nehézségeit, gondjait.

Befejezésül még egy véleményt: jó lenne, ha olyan középiskolában, mint pl. a Bolyai, működne pedagógus KISZ-alapszervezet.

Egészen biztos vagyok benne, hogy a beilleszkedésben is sokat segítene!

Molnár György

"QUEM DII ODERE ...?"

Akit az istenek meggyűlöltek, abból nevelőt csináltak - így szól a borúlátó régi latin mondás; és Arany János is így kezdi versében:

"Quem dii odere- hangzott a panasz
Évszázadok hosszú során keresztül..."

de ő is érdemnek tartotta, ha ezen a pályán működött valaki. Ez az érdem adja meg pályánk rangját.

Iskoláinkban ott találjuk a hivatásuknak élő, munkájukat szenvedélyesen szerető, sokarcú pedagógusokat. Lehetnek nők, férfiak, családosok és egyedülállóak, mindmegannyi felkent papjai és papnői ennek a valóban "szent" hivatásnak - vagy hétköznapiiban megfogalmazva Vas Gereben után: ők "a nemzet napszámosai".

Minden év végén felcsendül ballagó diákjaink ajkán az ének:

"Mi búcsuzunk, és elmegyünk,
A mi időnk lejárt..."

és időnként velük búcsúznak könnyes szemekkel a pályájukat befejező tanárok, tanítók. De míg a fiatalok már énekük alatt is előrenéznek, a jövőt firkészik és tervezgetik, azalatt a búcsúzó pedagógus visszaemlékszik több évtizedes pályafutására, eredményeire és kudarcaira.

Aki nem próbálta, az talán sohasem fogja megérteni, mi az, nevelőnek lenni. Aki nem csinálja, de alkalma volt közelebbről megismerni ezt a munkát, gyakran mondja, hogy semmi pénzért nem vállalná. Nem is a pénzért csináljuk, ill. baj lenne, ha ez lenne az elsődleges indítékunk. A társadalom feladata, hogy mentesítse nevelőit a fölösleges anyagi gondoktól annyira, hogy teljesen hivatásuknak élhessenek, és módjuk legyen a nélkülözhetetlen önképzésre.

Nem az anyagi kilátások csábítják erre a pályára a fiatalokat, ide a szívük hajtja őket, hogy gyermekekkel foglalkozhassanak, és szeretettel nevelhessék őket. Szinte erkölcsi szelekciót biztosít hivatásérzetük mélysége, ennek hiányában gyakran otthagyják az is-

kolát.

Sok-sok körülöttem dolgozó társamnak arca, egyénisége jelenik meg képzeletemben, nem kell messze mennem bizonyító példákért, csak kinyujtom a kezem, s szinte tapintani tudom őket erényeikkel és hibáikkal együtt. A tökéletesség igénye mindig ott van törekvéseikben, gyengeségeik néha visszahúzzák őket, de éppen hétköznapi emberi tulajdonságaik által tudnak együttérző társai lenni tanítványaiknak, embertársaiknak. Nem lebegnek megkülönböztethetetlen eszményképek módjára idegenül, megfoghatatlanul, ezért tudják megérteni a világot, az életet. Tudják, hogy mi, miért és hol fáj, így vértépezhetik fel jobban tanítványaikat a várható nehézségekkel szemben is.

Nézzünk néhány típust:

- Magatartási, etikai elvei szilárdak, látszólag zárkózott, nem él olcsó demagógiával, nem törődik saját népszerűségével. Lelkiismeretes, színvonalas oktatómunkája révén hisz a gyengébbnek mutató tanuló szellemi képességeinek fejleszthetőségében, ugyanakkor nem lazít követelményein. Nevelő munkájában egyéni kapcsolatot tud teremteni együttérzésével, törődésével. Tanulói megérik oltalmazó szeretetét, és hálásak lesznek érte. Életfeladatának tekinti munkáját.

- Magas színvonalon ad, és követel, ezért elismerik, elfogadják a tanulók. Ragaszkodásuk fokozatosan nő, mert megértik, hogy mindig javukat akarja, hogy hasznos számukra, ha követik irányítását. Ambiciózus, munkájában szerencsésen ötvözi az egyéni és közösségi célok elérését, hivatástudata és a gyermekek iránti őszinte szeretete megvédi az önösségtől. Nem sorolja magát a gyors népszerűségnek örvendő pedagógusok közé, tudatosan igyekszik demokratikus légkört teremteni óráin, és ez hatékonyabb viszonynak bizonyul az előbbinél.

- Dinamikus egyéniség. A tunyaságot tekinti a legkárosabb emberi tulajdonságnak. Állandóan lobogó, szervező, előrehajtó, a maximális erő kifejtésre ösztökél, mindenkiből kihozza a legjobbat, a legmagasabbat, a legsikeresebbet, amire csak képes. Néha messze ragadja képzelete, nagyratörése szerencsésen fonódik össze életcéljával: az országnak értékes embereket nevelni. Szerencsésnek tartja magát, mert kiélheti magát hivatásában.

- A munkavégzést biztosító alapelvekből - néha kissé mereven - nem enged. Ugyanakkor fő nevelési elve a biztatás. Hisz abban, hogy mindenkiben értékek szunnyadnak, csak alkalmat kell teremteni a fiataloknak arra, hogy kiélhessék képességeiket, ösztöneiket. Így mindenki részesülhet a sikerélmények nyújtotta örömeiben, amelyek további erőfeszítésekre ösztönöznek. Minden gyermekben egy-egy csodalényt vél felfedezni. Boldog az élete, mert foglalkozása egybeesett hivatásával.

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, magabiztos. Munkáját egyenletes lelkiismeretességgel, igényes felkészültséggel végzi. Megértő, segítőkész és igazságos. Oktatómunkájában praktikus szellem vezet, elve, hogy az ismeretek nem öncélúak. Munka- és rendszereitire, tisztaságra, jóízűsre nevel saját példájával. Szeretik is rokonszenves egyénisége miatt.

- Mély felelősségérzete, aprólékos gondossága alapos szakmai tudással párosul sablonmentes oktató- és nevelő munkájában. Önálló véleményalkotásra, vitakészségre, logikus gondolkodásra nevel. Minden fiatalban az embert tiszteli. Amellett, hogy őszintén szereti a gyermekeket, nem törekszik arra, hogy elvtelen engedményekkel, eszközökkel nyerje meg szeretetüket, nem alkuszik meg hibáikkal. Emberségre nevel, határozott, reális életszemléletet és maradandó, haladó elveket ad nekik útravalóul. Megelégedett, mert hivatását teljesítheti.

Ez a néhány vázlatos jellemzés nagyon hiányos. Csak azt mondtam el, ami jobban megragadott egy-egy típusból. Kiegészítésül idekiváncózik néhány vallomás.

Mindannyiunkban túlteng a szeretetigény, bár nincs egyformán szerencsés alkatunk. Nem egyszer ez hibáink, tévedéseink forrása. Érzékenyek, néha túlérzékenyek vagyunk. Vágyunk a sikerre, elismerésre, mint minden ember, és hajlamosak vagyunk a letörésre, borulásra, ha az nem jelentezik mindig.

Álljon itt vigaszul, mindannyiunknak Arany János néhány sora, aki a saját kérdéseire is választ adott a következőkben:

"S mi felkiáltunk: mily nagy érdem az,
Minő erény, mely e hálátlan
Pályán a késő hála újra sarjadt,
Nem hervatag babérait szedi."

Megkérdőjeleztem a címet adó idézetet. Hisszük és valljuk, hogy boldog emberek voltunk és vagyunk, mert egész életünkben azt tehetük, amire vágytunk, amire elhivatottságot éreztünk magunkban.

Szász Jánosné

Ez a hivatástudat és -szeretet hatotta át Szász Jánosné, Dóka néni egész tanári pályáját. Az iskola minden területe szenvedélyesen érdekelte őt, tanítványainak fejlődését nemcsak a sportban kísérte figyelemmel, mindig az egész embert nézte, alakította, minden szavával és tetteivel nevelt. Soha nem lankadó lendülete, fáradságot nem ismerő helytállása, munkája mindannyiunk számára példa lehet.

Nyugdíjazásakor sem búcsúzunk tőle, reméljük, hogy még sok évig köztünk marad, s továbbra is segít bennünket.

A TANÁR MUNKÁJA AZ ISKOLÁBAN

A nevelés, a személyiség alakulása és alakítása, a nevelő és nevelt viszonya napjaink egyik aktuális, sok vitát kiváltó problémája. Ez érthető is, hiszen tágabb értelemben /otthon, család, munkahely/ mindenki nevel, vagy nevelik.

Az iskolában történő személyiségformálás, a tanár munkája alapvetően különbözik más munkaterületek feladataitól. A mérnök terveket készít, majd egy bizonyos idő után, anyagi eszközök, gépek, munka, építőanyagok ráfordításával megvalósul, állni fog az épület. A jogászt, bírót, ügyvédet a jogi könyvek, paragrafusok sokasága segíti eligazodni az emberi, hivatali kapcsolatok útvesztőjében, s körültekintően, igazságosan dönteni, itélni.

A tanár munkája más. Itt minden, vagy majdnem minden embereken múlik. Minden cselekedetünk, erőfeszítésünk, kísérletezésünk annak érdekében történik, hogy a tanulók, "munkánk tárgyai", tökéletesebb ismeretekkel, fejlettebb készségekkel, a felnőtt élet vállalására és becsületos folytatására kész jellemmel lépjenek ki iskolánk kapuján.

Tanulóink azonban a munka segítői, aktív részesei is. Néhány lelkes, jó tanuló mintegy katalizátorként segíti a tanár és a tanulók együttes munkáját, az oktatási és nevelési célok megvalósítását, az ösztönző, jó szellemi légkör kialakítását. A mi tudásunk csak az ő előzetes ismereteiket, tapasztalataikat mozgósítva, aktivitásukat optimálissá fokozva építheti tovább az ő tudásukat, nézeteink, magatartásunk az ő személyiségüket. A tanulókat formálva mi is alakulunk, változunk, s jó iskolaközösségben ez a kölcsönhatás meghatározhatja nevelésünk és oktatásunk hatásfokát, hiszen az ilyen iskolaközösségben jól átgondolt közös célok érdekében, közösen dolgozunk, így a változások, a külön-külön alakuló, fejlődő értelmi képességek, érzelmi és akaratú tényezők egymást erősítik, integrálódnak, s a cél mindig sokoldalúbb, tökéletesebb megvalósítását teszik lehetővé.

Hogy a társadalmi, környezeti, munkahelyi tényezők, /munkahelyi vezetők, tanártársak, tanulók milyen fontos szerepet töltenek be életünk, körülményeink sőt, jellemünk formálódásában, azt Sz.I. Rubinstein, a híres szovjet pszichológus így fogalmazta meg:

"A legfőbb kérdés az, hogy miként alakulnak át az adott személyiséget jellemző szilárd motívumokká azok a motívumok /ösztönzők/, amelyek nem annyira a személyiséget, mint inkább a személyiség élete folyamán előforduló körülményeket jellemzik."

Ezt a mondatot egy, a tanulók motiválásával /jó, eredményes munkára ösztönzésével/ foglalkozó szakkönyvben olvastam. De nem fontos és lényeges-e a tanár motiválása és motiváltsága, a jó, munkára ösztönző körülmények és légkör megteremtése? Szerintem nagyon fontos, mert minden résztvevő akarását és lelkesedését feltételező, bonyolult, sok összetevőjű munkát végzünk. Ezért lényeges az, hogy, mint valamelyik értekezletünkön megfogalmazódott, a téli vagy nyári szünet után jó bejönni az iskolába, a tanári szobába, jó felülvizsgálni a szertári állományt, átnézni a feladatlapokat, kipróbálni a technikai eszközöket. Jó tapasztalni, hogy például a Bolyai Napok az egész várost megmozgató esemény, s hogy az iskolagalériát nemcsak tanulóink látogatják. Érezzük, hogy munkánkra sokan figyelnek, eredményeinket értékelik és megbecsülik, s ez felelősségérzetünket növeli, mindig jobb munkára ösztönöz, tehát "motivál".

Jóleső látni, hogy régi diákjaink évről évre visszajárnak, beszámolnak életük eseményeiről, vizsgálóikról, s mindig akad több régi tanuló, aki évi szabadságából éppen a Bolyai Napok idejére tartalékol néhány napot, s eljön, végignézi, meghallgatja az előadásokat, beszámolókat. Átaluk tevékenységünk köre még szélesebb lesz, hatásunk megnő, s ez ismét serkentő, munkánkat és saját magunkat mindig megújító erő. Talán ezért beszélnek sokszor "örökifjú" pedagógusokról. Hivatásunkat, amelyben a kölcsönhatás, az ebből eredő fejlődés s az emberformálás állandó felelőssége segít, szépít, s tesz nagyon nehézé, ezért, végezetül, a költőkéhez hasonlítanám. "Mi, költők, csak az emberhez értünk" írja Garai Gábor, s az emberhez értés, az ember jobbá, okosabbá, igazi emberré alakítása - a költőkkel együtt - a mi feladatunk.

Bedő Éva

P E D A G Ó G I A I K I S É R L E T E K

A PÁLYAVÁLASZTÁSI MODELL KISÉRLETE ISKOLÁNKBAN

A középiskolai nevelési folyamat szerves részének kell lennie a pályára nevelésnek is. Ennek az iskolai pályaválasztási munkának tartalmi és módszertani korszerűsítését tűzte ki célul az Országos Pályaválasztási Tanácsadó Intézet, hogy a jövőben mind az általános, mind pedig a középiskolában valamennyi tanuló a számára szükséges mértékben és módon tanácsot kapjon pályája megválasztásához. Ennek érdekében alakította ki a pályaválasztási intézetek és az iskolák együttműködési modelljét, beleértve a tanácsadásban részt vevő különféle szakemberek /pszichológusok, szociológusok, közgazdászok, üzemi szakemberek/ együttműködési tervét is.

A modell kipróbálása és tapasztalati összegzése megyénként néhány kijelölt általános, illetve középiskolában történik.

A mi iskolánkban az I. C biológia-kémia tagozatos és az I. D általános tantervű osztályokban folyik a kísérlet.

Az együttműködési modell lényege: pályaválasztási előkészítés és egyben többlépcsős pályaválasztási tanácsadás. Ennek egyes sza-

kaszaít szeretném vázlatosan ismertetni a következőkben.

Az első év a felmérés időszaka. Ekkor ismeri meg az osztályfőnök a tanulók és szülők pályaválasztási elképzeléseit, tájékozódik a tanulók szociális és családi helyzetéről. Első osztályban kerül sor arra az orvosi vizsgálatra is, amely összképet ad a tanuló egészségi állapotáról. A tervek szerint a későbbiekben e vizsgálatra már az általános iskola V. osztályában kerül sor./

Az adatgyűjtés módja részben a tanulók és szülők számára szerkesztett szociológiai kérdőívek, részben egyéni beszélgetések, illetve családlátogatások alapján történik.

A következő, az úgynevezett orientációs szakasz lesz a leghosszabb, mert ez a harmadik osztály második félévéig tart. Ekkor történik a választható pályák, a helyes pályaválasztás és önismeret egészségügyi és pszichológiai szempontjainak ismertetése.

Ez sokféle, színes módszerrel történhet. /Pl. üzemi látogatás, pályaismertető film, tudományos intézetek munkájának megismerése, magnószalag, diafilm stb./ Persze az osztályfőnöknek naprakész helyi pályaismerettel kell rendelkeznie, amelyhez a megyei intézet valamint a megfelelő üzemi szakemberek állandó és friss tájékoztatását igényeljük. - Ebben az időszakban egy sereg újabb információra van ismét szükség:

- a tanulók terve, érdeklődése, pályaismeretének mélysége
- tájékozódás a tanulók képességeiről
- ismételt tájékozódás a szülők elképzeléséről gyermekük pályaválasztásával kapcsolatban,
- ekkor kerül sor az egyéni orvosi alkalmassági vizsgálatra is.

A tanulók egy részének döntése remélhetőleg erre az időszakra már megtörténik, azonban még maradhatnak az osztályban olyan csoportok, amelyeknek további információra van szükségük pályaválasztásukhoz. Ezeket azonos érdeklődési kör alapján kisebb egységekbe lehet szervezni, mert így elmélyültebb ismereteket lehet nekik nyújtani a választási lehetőségekről érdeklődésük, igényük szerint.

Amennyiben a fenti előkészítő szakasz során sem születik elhatározás, akkor a tanulónak szüksége van pszichológiai tanácsadásra is. A pályaválasztási tanácsadó intézet pszichológusa beszélgetésre hívja be ezeket a tanulókat, majd végül, ha szükséges,

egyéni pszichológiai vizsgálatot is elvégez.

Itt szeretném még megjegyezni, hogy a szülők megfelelő informálása legalább olyan fontos pályaelőkészítő, orientáló feladat, mint amilyen a tanulókkal kapcsolatban vár ránk. Ugy gondolom, társadalmi méretekben kellene megtalálni a szülők felkészítésének pedagógiai útját, hogy gyermekeik eredményes és helyes pályaelőkészítését meg tudják valósítani. A tömegkommunikációnak, ismeretterjesztő irodalomnak és még számos más formának kellene bekapcsolódnia ebbe a felvilágosító munkába.

Az együttműködési modell igazi értéke az lesz, ha ténylegesen rendszeresen együttműködik a társadalom és a pályát választó személy, a tudományos intézmény és a gyakorlati pedagógia a társadalmi érdekekkel összehangolt egyéni élethivatás megvalósítása érdekében.

Herold Lászlóné

A BIOLÓGIA TAGOZATRÓL

Nógrád megyében elsőként a mi iskolánkban indult biológia-kémia tagozat az 1975/76-os tanévben. Az előző években már működött kémia tagozat matematikával párosítva. A szakosított jellegű osztályokban, az egész megyéből veszünk fel tanulókat, ezért jóval többen jelentkeznek, mint amekkora a felvehetőek száma.

A jelentkezők közül azok a tanulók nyertek biológia tagozatra felvételt - természetesen figyelembe véve az általános műveltséget is - akik kimagasló szaktárgyi ismeretekkel rendelkeztek. A tagozaton a tantervi anyag elméleti és gyakorlati részből áll. A nagyobb óraszámú, heti 5 órás oktatás biztosítja az alaposabb képzés lehetőségét. A heti óraszámából két óra az elméletre, 3 óra a gyakorlatra jut. Ez az oktatás elsősorban minőségben ad többet a gyerekeknek, de természetesen a törzsanyag is kibővíül.

Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy én vezetem a tagozatot, így személyes tapasztalataimról is szólhatok. A teljesítményképes többlettudás érdekében igyekeztem ránevelni a gyerekeket, hogy tanári irányítás mellett önálló tanulói munkával is újabb és újabb ismeretekhez jussanak.

Napjainkban a korszerű biológiaoktatás a tanulói tevékenység nagyfokú önállóságára törekszik. Ennek a lehetőségét is biztosítja a tagozat.

A tanulók sokoldalú tevékenysége: kísérletezés, megfigyelés, mérés, metszetkészítés nagyszerű alkalmat ad a sokféle készség, jártasság alakítására, fejlesztésére. Gyakorlati foglalkozásokon mindegyik tanuló egyszerre végzi ugyanazt a feladatot, kísérletet, s megvan a lehetősége annak, hogy pl. a megfigyelt jelenség leírása mellett alkalmazzák a kutatómunka nélkülözhetetlen munkamódszerét, azt, hogy eredményeiket társaikkal összehasonlítsák. Ugyanakkor a sokoldalú tevékenykedés hozzájárul a fogalmak, az ismeretek megszilárdításához, a tartalmi mélység fokozásához, az összefüggések meglátásához.

Segítette a tanulók munkáját a rendelkezésünkre álló munkanapló, amely a manuális jellegű cselekvések mellett megkövetelte a fogalmak pontos ismeretét, ill. a rajzok értelmezését.

A gyerekektől - miután speciális érdeklődés, képesség alapján kerültek ebbe az osztályba - elvárjuk, hogy nagy lelkesedéssel végezzék munkájukat szabad idejükben a biológiakabinetben. Ügyeleti beosztásban az előadó élővilágának gondozása fontos feladatuk. Egész évben példamutató munkával, szorgalommal és lelkesedéssel végezte kötelességét: Kazár Tibor, Sagyibó Ilona, Csóke Rita, Ferencz Nándor I. C osztályos tanuló. A tagozatosok nagy többsége nemcsak arra törekedett, hogy mindennapi teendőit ellássa egy-egy heli ügyelet alkalmával /akváriumok, terrárium, virágok gondozása/, hanem igyekeztek minél több élőanyagot is begyűjteni. Így került a terráriumba götte, szalamandra, fűrgé- és zöld gyík, béka, - de vadkacsa hápogása, kanári füttye, aranyhörcsög és tengerimalac "sirása" is a gyerekek gyűjtőszenvedélyéről tanúskodik.

A Bolyai Napokon megnyitott biológiai kiállítás szemléltetőanyagának gyűjtésében, a kiállítás megrendezésében is részt vettek a tagozatosok. Örömünkre szolgált, hogy a kiállítás általános elismerést aratott.

Városi iskola lévén kisebb lehetőségünk van a természetben való közvetlen megfigyelésre. Kezdetben gondot is okozott a tanulóknak az élőanyag begyűjtése, hisz jó részük bérházak lakója.

Igyekezünk ősszel és tavasszal a szabadban megtartani a gyakorlati órákat, ily módon is tudatosítva az élőlény és környezete egymásrautaltságát. A Pécskő-domb ill. a strand környékén élő koraőszi és tavaszi vegetációval ismerkedtek meg a tanulók.

Az elkövetkezőkben szeretnénk arra is törekedni, hogy a tananyag adta lehetőségeket, ismereteket a gyakorlatban, a tanulókísérleti órákon túlmenően is értékesítsék. Kapcsolatot teremtettük a megyei Madzsar József Kórház bőrgyógyászati osztályával. E kapcsolat révén remélhetőleg ősztől lehetősége nyílik tanulóinknak arra, hogy megismerkedjenek az osztály laboratóriumával, annak munkájával, hogy szakfotókat, metszeteket és különböző kísérleti anyagokat vizsgáljanak, szakelőadásokon vegyenek részt.

A tagozatos osztályokba való jelentkezés már bizonyos fokú pályairányultságot mutat. Nekünk, pedagógusoknak, feladatunk, hogy sokoldalú, alaposabb képzéssel felkészítsük tanulóinkat a **személyiségüknek megfelelő felvételi vizsgákra**, a tanultak "életben" való hasznosítására.

Kertai Józsefné

NÉPMŰVELÉSI GYAKORLAT

"Lógósok vagyunk?..."

- Mit tudsz az iskolánkban működő népművelő csoportról és munkájáról? - kérdeztük meg néhány iskolatársunktól.

A válaszokból:

- Nagyon jó, hogy indult ilyen csoport, s annak ellenére, hogy ez az első ilyen próbálkozás, már hallatják szavukat az iskolában, de talán több kellene. Jó lenne, ha szerveznének pl. egy klubot a DISCO mellett, amelyben ők dolgoznának.
- Nem tudok róla semmit.
- Csak azt hallottam, hogy harmadiktól lehet jelentkezni.
- Persze, hallottam róluk. Mindig járják a "Józsi"-ba.
- Mig mi tanulunk, ők állandóan lógnak.
- Igen, hallottam, hogy filmankétokat szoktak rendezni.
- Tudok róluk, de nem érdekelnek. Mindig lógnak.
- Ők rendezték az április 1-i vetélkedőt és a Bolyai Napokra is ragasztgattak.

- Működik ilyen csoport?

- A III. C fele ebben a csoportba tartozik.

- Jövőre mi is a népművelést szeretnénk választani. Tudjuk, hogy heti 9 órában tanulják ezt a tantárgyat, és az április 1-i tréfás vetélkedőt is ők rendezték.

A fenti vélemények, bizony ellentmondóak és úgy érezzük, olykor igazságtalanok is munkánk megítélésében. Ezért nagyon örülünk, hogy jubileumi évkönyvünk szerkesztői lehetőséget adtak arra, hogy bemutatkozhassunk iskolánk közössége, diáktársaink és tanáraink előtt. Reméljük, sikerül elosztatnunk néhány félreértést és meggyőző választ adni a címben megfogalmazott kérdésre. Képzeltbeli beszélgetést rögzítettünk papírra, amely elhangozhatott volna csoportunk tagjai és az érdeklődő iskolatársak között.

- Miért választottuk ezt a tantárgyat?

- Nehéz összefoglalóan válaszolni erre a kérdésre, mert különbözőek a vélemények. Sokan azért választottuk, mert a főiskolai felvételit és tanulást megkönnyíti számunkra. Mások nem akarnak továbbtanulni, és szeretnék népművelői munkakörben elhelyezkedni, ugyanis az ebből a tantárgyból tett érettségi alapfokú képesítést jelent.

- Mivel foglalkoztatok a tanév folyamán?

- Heti 9 óra foglalkozásban ismerkedtünk meg néhány érdekes témával. Ennek következtében csökkent az orosz-, a kémia-, a biológia- és a fizikaórák száma.

Állandó tantárgyunk heti 3 órában klubvezetés, 2 órában ügyviteli ismeretek, 1 órában pedig korunk művészete. 6 hónapig foglalkoztunk másolástechnikával, állóképvetítés- és állókép-felvétel-technikával, három hónapig pedig alkalmazott grafikával és kiállításrendezéssel.

A klubvezetés keretén belül sok hasznos ismeretre tettünk szert, amely a tanári és tanítói pályára készülőknek is nagy előnyt jelent.

Megismerkedtünk többek között a nevelés eszközeivel, módszereivel, sok játékot tanultunk, amelyet az iskolai és klubéletben hasznosítunk.

Az ügyvitel tantárgy keretében megtanultuk a művelődési otthonok szervezeti felépítését, feladatait, továbbá gazdasági életének irányításába is betekintést nyertünk.

Sokszínű és élvezetes volt megismerkedni a diavetítő, a fényképezőgép és sok más technikai eszköz szerkezetével és működésével, nem utolsósorban a különböző másolási, sokszorosítási eljárásokkal.

Az izlésformáló és rajzkészséget fejlesztő alkalmazott grafika tantárgyon belül betűírást és plakáttervezést sajátítottunk el.

A felsorolt tantárgyakból nincsen osztályozás, viszont év végén jellemzést kapunk az órák alatti munkánkról, aktivitásunkról.

- Vajon a csoport munkája során szerzett ismereteket tudjátok más téren is kamatoztatni?

- Egyértelműen válaszolhatjuk, hogy igen, hiszen fejlődött vita-, beszéd- és szervezőkészségünk. Csoportunk néhány tagja tartalmas, szórakoztató műsorokkal pezsdíti lakóhelye klubéletének vérkeringését. Nagyon jó példa erre Kis Simon Róbert munkája, az általa vezetett cserdi Angela Davis ifjúsági klub nemrég kapta meg az aranykoszorus ifjúsági klub címet.

Törzsvendégei vagyunk a megyei művelődési központnak. Nemcsak a tanórákra járunk be, hanem a tárlatokra, színházi és filmelőadásokra is. Néhány csoporttagunk tevékenyen részt vesz a néptáncscsoport munkájában.

Sok népművelésen tanult ismeretet beépíthetünk más tantárgyakba is. Mi már harmadikban tanultunk a művészeti irányzatokról, amit a többiek csak IV. osztályban ismernek meg, a "korunk művészete" órákon.

- Jogos-e a lógós jelző?

- Sokan nem veszik komolyan a mi munkánkat, mert csak a látszat után ítélnék. Ez kitűnik a bevezető kis interjúból is. Azt hiszik, hogy mivel nincs osztályozás, tehát tanulás sincs. Pedig komoly és kemény munkát végzünk. Egy sereg új tantárgyat kell tanulnunk a régiek mellett, és a követelmények ugyanazok maradtak, sőt most már többet várnak el tőlünk.

Prókay Gábor a III. C osztály
népművelési csoportja

AZ ÉRETTSÉGI MELLETT ALAPFOKU KÖNYVTÁROSI SI OKLEVÉL

1974 szeptemberében a fakultatív tárgyak oktatásának keretében indult iskolánkban 10 harmadikos lány részvételével az alapfokú könyvtárosi tanfolyam.

A tanfolyam szervezésének célja azonos az MSZMP KB két fontos határozatában megfogalmazott célokkal. Az 1972 júniusi oktatáspolitikai határozat a középiskolák képzési célkitűzései között kiemelte a népgazdaság munkaerő- és szakemberszükségleti igényeivel való összhang megteremtését. Ezért többek között javasolta olyan fakultatív tárgyak bevezetését is, amelyek megkönnyítik a tovább nem tanulók számára a munkába állást. Az 1974-es közművelődési párthatározat pedig azt jelezte, hogy a közművelődési intézmények, különösen a könyvtárak szakemberhiánnyal küzdenek. Alapvetően ezt nyilván a felsőoktatásnak kell megoldania, de mindenképpen hasznos és segíti a közművelődést, ha az érdeklődő fiatalok a gimnázium 3., 4. osztályában elsajátítják az alapfokú könyvtárosi ismereteket, s a vizsga letételével erről oklevelet kapnak, közülük többet könyvtárban helyezkednek el.

A párthatározat és az ennek nyomán született 1973-as MM-rendelet is kiemelte, hogy csak olyan fakultatív tárgyakat lehet indítani, amelyre a tárgyi és személyi feltételek is biztosíthatók.

Tízéves iskolánk 16 000 kötetes könyvtárral rendelkezik. Belső rendje, feldolgozottságának szintje már évek óta biztosítja mindazt, amit az oktatási-nevelési célok elvárnak a ma iskolai könyvtáraitól, ezért egyben biztosítani tudta azokat a feltételeket is, amelyek szükségesek voltak a tanfolyam eredményességéhez. Másrészt éppen a nagyütemű könyvtárfejlesztés igényli is a hozzáértő tanítványok segítségét.

A tanfolyam résztvevői az elméleti ismereteket, a könyvtári munka valamennyi fázisát a gyakorlatban is alkalmazhatták. A heti 3 órás foglalkozásból tanmenet alapján 1 óra elméleti, 2 pedig gyakorlati volt. Tehát nemcsak megtanulták az "állományfejlesztést" az "állománybavételt", a "címleírást" s a "katalógus szerkesztést", de segítették is e munkákat. Az állományvédelem

fontosságáról is meggyőződhetnek. Szorgalmas munkájukkal sok pusztulásnak indult könyv született újjá. S mivel a harmadik óra már a nyitvatartási időre esett, a tájékoztató, a kölcsönzőmunkát is gyakorolhatták. Örömmel s a hozzáértés jogos büszkeségével szolgálták ki tanuló társaikat.

A tanfolyam indításával új lehetősége nyílt iskolánknak a megyei könyvtárral való együttműködésre is. Új, de nem egyetlen lehetőség ez, hiszen az iskolai könyvtár indítása óta összehangolja munkáját a megyei könyvtárral az ifjúság olvasóvá nevelése érdekében.

A megyei könyvtár e tanfolyam munkáját jegyzetek és egyéb eszközök kölcsönzésével segítette. Ők tették lehetővé a vizsgát is. A vizsgabizottság elnöke a könyvtár igazgatóhelyettese volt. Az iskola és a közművelődési intézmény együttműködését jelképesen az okleveleken a két intézmény bélyegzői is kifejezik.

A vizsga eredményei szépen igazolták a tanfolyam értelmét. Résztvevői jól felkészültek. A könyvtári munkát nemcsak nagyon pontosan ismerték, de őszintén meg is szerették. S ha majd az érettségi találkozókra jönnek, biztosan felkeresik a könyvtárat is, hiszen építésében, szebbé tételében ott van kétéves munkájuk.

Közülük néhányan könyvtárban szeretnének elhelyezkedni, s onnan továbbtanulni. Ezért is köszönték az iskolának a vizsgán, hogy lehetővé tette számukra e nagyon érdekes, szép, hasznos tanfolyam elvégzését. De akik egyéb területen tanulnak tovább, vagy más területen dolgoznak majd, azok is olyan plusz ismereteket kaptak, amivel megkönnyíthetik folyamatos önképzésüket, s munkahelyükön szorgalmazói lehetnek, s hiszem, hogy lesznek is a közművelődésnek, az olvasási kultúra emelésének.

Csik Pálné
könyvtárvezető tanár

A CSALÁDI ÉLETRE NEVELÉS

Hosszú előkészítés, számtalan helyi, időleges próbálkozás után az 1973 októberi népesedéspolitikai kormányhatározat végre elrendelte, hogy a családi élettel kapcsolatos ismeretek oktatását be kell építeni az állami oktatás rendszerébe. Az 1974/75-ös

tanévben már 60 általános és 30 középiskolában indult meg kísérletileg a családi élettel, szexualitással kapcsolatos ismeretek oktatása. Mivel a Bolyai Gimnázium a 30 kísérleti középiskola között szerepelt, az 1975/76-os oktatási évben már a családi életre nevelés beilleszkedett az iskola tantervébe.

Két év tapasztalata alapján, mint szülő és az oktatásban is résztvevő orvos tesztek néhány megjegyzést ezen oktatási formával kapcsolatban.

Először is felvetődik a kérdés, hogy szükség volt-e az egész nevelési folyamatból hangsúlyozottan kiemelni a családi életre nevelést?

Ugy érzem, erre a kérdésre valamennyi gyermekei sorsáért igazán aggódó szülő igennel válaszol. Gondoljunk csak arra, hogy mennyi ismeretanyagot megtanulunk azért, hogy jó szakemberek, művelt emberek legyünk. De ki tanított bennünket arra, hogyan lehetünk boldog, megelégedett, harmonikus családi életet élő, gyermekszerető, szexuális életünkben is kiegyensúlyozott emberek? Ki tanította a párválasztás, a nő és férfi felelősségteljes együttélésének szabályait, a partnerkapcsolatok buktatóit, a nemi erkölcsöt, a szexualitással való visszaélés hátrányait, stb.? Ugy érzem, mindezek megtanulása legalább olyan fontos, mint a számtani alpműveletek, az írás, olvasás, egy képzőművészeti alkotás szépségének vagy egy vers mondanivalójának a megtanulása.

E nevelésnek célja pszichoszexuálisan is fejlett, párválasztásra, családalapításra érett ember kialakítása. Sajnos sok-sok csalódás, kudarc, válás, tönkrement élet jelzi, hogy az emberek jelentős része nem tudja jól felhasználni szexuális lehetőségeit, és nem látja a felkészületlenség veszélyeit.

Fontosnak tartom az új oktatási forma elnevezését is. A családi életre nevelés lényege nem a szexuális felvilágosítás. Bár ez sem lényegtelen, mert a szakavatott "legális nevelők" természettudományos ismeretet, erkölcsi normákat, egészségvédelmi alapot adnak, míg a többnyire hasonló korú, vagy idősebb barátokból álló "titkos nevelők" inkább erotikusan túlfűtött ingereket, sokszor téves nézeteket adnak. A felvilágosítás az ismeretközlésnek egyik fontos módszere, mely csak akkor válik neveléssé,

ha az elmondott ismeretanyag összhangban van a nevelő - szülő, pedagógus vagy orvos - tényleges magatartásával, beállítottságával. Az ismeretanyag megszerzése minden ezzel a témával foglalkozó nevelő fontos feladata. Tehát a szülőké is, mivel a szülők e téren nyújtott nevelése nélkülözhetetlen. Túl kell jutnunk azon a téves nézeten, hogy elegendő a serdülés korába jutó gyermekünkkel "egyszer" leülni és őt a felnőtté válás szexuális problémáiról felvilágosítani. Hosszú nevelési folyamatról van szó, melynek az őszinteség a legfőbb jellemzője.

Bizonyára sok fiatal úgy érzi a családi életre neveléssel foglalkozó osztályfőnöki óra után, hogy nem az érdeklődési körének megfelelő, nem túlzottan "érdekes" dolgokat hallott. Az anyag körének meghatározásában elsősorban nem a tanulók érdeklődése a mérvadó, hanem a szexuálpedagógia és az orvostudomány azon megállapítása, hogy az egészséges életvezetéshez milyen ismeret- és magatartásra van szüksége.

Olykor olyan részeket is meg kell tanulni, ami az adott pillanatban nem érdekli a fiatalokat, de a későbbi életvezetés során nélkülözhetetlen. Földrajzból vagy történelemből sem csak azt tanulják, ami őket érdekli, hanem amire a kulturált embernek szüksége van. Így van ez a szexuális kérdések oktatásában is.

Mivel az ember nem társadalmon kívül élő - csupán vegetatív funkciókat végző - élőlény, figyelembe kell vennünk a minket körülvevő társadalmat is. A társadalmi viszonyok erkölcsi normákat szabnak meg, a társadalom tagjainak együttélésében, így a férfi és nő együttélésében is. A családi életre nevelés a biológiai ismereteken túl, az egyén egészsége mellett a társadalom egészségét is szolgálja. Hangsúlyozza az egyéni felelősség mellett a kollektív felelősséget. Mindenki elsősorban saját egészségéért, majd szexuális élete során partnere és születendő gyermeke egészségéért is felelős.

A családi életre nevelés az ifjúság nevelésének szerves része, és tegyük hozzá: régóta nélkülözött része. Most számos ország példáján okulva nálunk is elkezdődött - ha még az útkeresés szintjén is - a szexuális nevelésnek az oktatásba való beépítése.

Bizonyára, mint minden új forma, nem mentes ez sem hibáktól és hiányosságoktól. Fel kell nőnünk a feladathoz, el kell érniünk, hogy valamennyi nevelő egy nyelven beszéljen a nemes cél: ifjúságunk egészsége, jövője, boldogsága és leendő gyermekeik érdekében.

Dr. Szabó Sándor

szülész-nőgyógyász
szakorvos

T O V Á B B K É P Z É S

EGY GARAI-VERS ELEMZÉSE

A szegedi József Attila Tudományegyetem egyéves komplex továbbképzésén 1976-ban két nevelőnk vett részt: Bedő Éva orosz és Dr. Antal Elemérné magyar nyelv- és irodalomból. A tanfolyam vizsgájára Bedő Éva orosz nyelven írta meg dolgozatát,

Dr. Antal Elemérné egy verset elemzett, ebből közlünk részleteket:

Garai Gábor: Vernek egy embert

Verselemzés /részletek/

A Garai Gábort értékelő irodalmi tanulmányok, bírálatok szinte már közhelyként ható, állandóan visszatérő meghatározása: elkötelezett költő. Napjainkban az elkötelezettség, közéletiség megítélése nem egyértelmű. Néha szinte úgy tűnik, mintha ezek a fogalmak lekicsinylő értékelést fejeznének ki, mintha az elkötelezettség elve ma már elavult lenne, szembenállna a modernséggel és korszerűséggel, s fejlődésünk mai szakaszában, a kevésbé látványos változások korában közéleti művészetre nem volna szükség. Pedig a közéletiség nem áll ellentétben a korszerűséggel, s nem lehet a modernség az irodalom kizárólagos értékmérője. Minden formai és nyelvi bravúr, gazdag és bonyolult képalkotás sem fedtetheti el egy mű eszmei-világnézeti gyengeségeit. Természetesen ennek a megállapításnak a fordítottja is igaz, a kettő egysége, a modern és elkötelezett költészet jelenti az igazi értékeket.

Mit értünk ma elkötelezettségen? Koczás Sándor megállapítása szerint pártosságot és népiséget, valamint a kettő harmóniájában megjelenő humanizmust. /Tizenöt év magyar irodalma. A líra./ Pártosság alatt a szocializmus távlati céljaival való azonosulást, népiségen pedig a dolgozó néppel való azonosulást értjük.

Garai nyíltan vall arról, hogy az elkötelezettség indította őt el a költészet útján. Szerinte a költő "...nem mondhat le az elkötelezettségről. Ha lemondana róla, az élet teljességéről mondana le." - írja Alkotás és elkötelezettség c. tanulmányában. Az elkötelezettség lényegét pedig így fogalmazza meg: "A **szocialista** elkötelezettség szolgálatvállalás avégett, hogy minden jobb legyen."

Ez a szolgálatvállalás jellemzi legjobban Garai költői alkatát. A javítani akarás szándéka keresteti vele a mindennapi élmények, érzések felszine alatt rejtőző lényegét, ezért szembesít verseiben mai valóságunk ellentmondásaival. Közéletisége intellektuális és áttételes. Felelősnek érzi magát társadalmunkért, kötelességének tartja, hogy szóljon. Felelősségérzete szenvedélyes emberszeretettel párosul: "A másik ügyéhez egész létemmel van közöm!" - kiáltja Artisták c. versében.

A "másik emberrel", a dolgozó néppel való azonosulás teszi őt oly érzékennyé a hétköznapiak negatív erkölcsi-tudati jelenségei iránt, a jövő érdekében figyelmeztet a szocialista erkölcsöt veszélyeztető magatartásformákra. Mindig a szenvedő ember mellett áll, következetesen küzd a múlt örökségéből felmerülő kispolgáriság ellen, melyet individualizmus, haszonszerzés, anyagiasság jellemez.

Igy ötvöződik műveiben a pártosság és népiség mély humanista tartalommal, ez ragadott meg legjobban a "Vernek egy embert" c. versében is.

A cím - Vernek egy embert - látszólag közömbös tényközlés, amelyből hiányzik minden személyes állásfoglalás. Ha azonban közelebbről megvizsgáljuk ezt a mondatot, észrevesszük, hogy mennyire előrevetíti a vers lényegét. A cím élén a vernek ige szerepel, a sok szinonima /üt, ütlegel, pofoz, püföl stb./ közül miért éppen ez? A szó kiszolgáltatottság, védtelenség, megaláztatottság hangulatát kelti, sok irodalmi asszociációt ébreszt az

olvasóban. Gondoljunk az Ó-magyar Mária siralom "vasszegekkel veretel" sorára; Vörösmarty is ezzel a szóval fejezi ki a szabadságharc bukása utáni mérhetetlen fájdalmát, tehetetlenségét, amikor "vert ember"-nek nevezi magát Emlékkönyvbe c. versében. József Attila a kisgyermek kiszolgáltatottságát érzékelteti ezzel a szóval Levegőt! c. költeményében: "verték, mint apró gyermeket..."

Tárgyilagos hangvételi a vers első, epikus része is. A költő hűvös személytelenséggel, kívülállóként írja le az esetet. Megjefőli a helyszínt: a söntésben, s megismétli a már a címben közölt ténytet: vernek egy embert. Nem egy indulatból elcsattant pofonról van szó, a verés huzamos cselekvést jelent, ezt erősíti a "kitartón" határozó is. Az igealak azt is elárulja, hogy többen támadnak egy ellen. S ez az egy képtelen szembezállni támadóival, védtelenül, kiszolgáltatottan türi a megaláztatást, "arcán a vér is halványan folyik szét". A "halványan folyik" szinesztézia fizikai erőtlenség, tehetetlenség, fájdalom képzetetét idézi fel az olvasó tudatában. S kérlelhetetlenül koppan a következő, két jambusból álló rövid sor, amely később újra visszatér, szabálytalan hosszúságú szakaszokra bontva az első egységet: "verik tovább". Könyörtelenségről, aljas ösztönök elszabadulásáról tudósít ez a mondat a hangsúlyos, sörkezdő pozícióban álló igével. Az esemény leírásában két szó dominál, melyeknek hangalakja csak a magánhangzó hosszúságában tér el egymástól, s hangulatilag is szoros kapcsolat van közöttük: a ver és a vér. Ok-okozati összefüggésként egymás után következő mondatokban jelenik meg az ige és a főnév, míg utóljára együtt, egy mondatban kapcsolódnak össze: "aki verte a vérest, újra rendel".

Az esemény szinte filmszerű vágásokkal pereg tovább, drámai szaggatottsággal ismerteti meg velünk a folytatást: a csapos az erősebb többség pártjára állva véget vet a verésnek, kirúgja a véres embert az utcára, "egy emberfej fagyos hórögbe koccan". Az emberfej és a fagyos hórög ellentéte jól jeleníti meg az ember és a hideg kegyetlenség ellentétét. A téli utca képe összhangban áll a söntés közönségével, egy kicsit a megdermedt, közömbössé vált emberi kapcsolatok jelképévé is válik.

A csapos durvaságát nemcsak tette, hanem szavai is jellemzik, csúf káromkodással zárja le a jelenetet, hogy aztán Pilátusként kezet mosva napirendre térjen a dolog fölött: "Nincs semmi vész!". S valóban, mintha mi sem történt volna, a verekedők folytatják az ivást. Durva, kulturálatlan emberek ezek, erre vall az argó szavak használata is. A kocsma élete zajlik tovább, "a kiszolgálás folyik zavartalan". Az epikus rész zárómondata, amely a hétköznapokban gyakran használt sablonos mondat, hangsúlyozott prózaisággal fejezi be a történetet.

- . - . -

A második rész egyetlen lendülettel, hatalmas, 36 szavas mondatban fejezi ki a költő fokozódó indulatát. Egyetlen hosszú felsorolás, jelzős főnevek halmaza tárja fel a lappangó veszélyeket. A felsorolt fogalmak egy része önmagában pozitív dolgot jelöl: ötelés, önkéntes, családi ház, embercsira. A tudat ezeket a fogalmakat pozitív jelzőkkel kapcsolja össze; az öteléssel a szerelmet, az önkéntessel a hősiességet, a családi házzal a családi élet melegét, az embercsirával az új életet párosítja. Garai jelzői éppen ezért szokatlanságukkal hatnak, egy újabb tudatsíkot tolnak a jelzett szó elé, s ezzel megváltoztatják annak jelentését, a pozitív fogalmak negatívvá válnak, a jelző és a jelzett szó között felvillanó képek feszültséget teremtenek.

A "lombtalan" jelző hatására a szerelemből az érzelmek nélküli ösztönök sivár kielégítése lesz, a népirtó önkéntes kegyetlen agresszivitásra, igazságtalan háborúra használja fel hatalmát, s a családi ház is közveszélyessé válhat, ha kispolgári haszonyszerzés, anyagiasság rejtőzik mögötte. Az embercsira sem a megújuló élet kezdetét jelenti, hiszen megölték, elpusztították.

A felsorolás csupa jelzős főnévből áll, az első rész 21 igével szemben a másodikban mindössze hárommal találkozunk, kettő ebből is az utolsó kérdésben szerepel. A főként melléknévi ige-nevekből álló jelzők mégis mozgalmasságot kölcsönöznek az áradó, sodró erejű felsorolásnak, a népirtó önkéntes, a közveszélyes családi ház hosszan részletezhető eseménysort idéz fel olyan tömören, ahogyan ezt csak versben lehet megírni.

S milyen pusztító veszélyt hordoz magában a kallódó hidrogénbomba! A "kallódó" jelző Damokles kardjaként felettünk lebegő

fenyegetés hangulatát kelti, amelyhez szervesen kapcsolódik a háborút idéző húströsztök, ágyúgyárok megjelenése.

De nemcsak a fajgyűlölet, népiirtás, háború és pusztítás képét idézi fel a közöny, egyéb, nehezebben észrevehető, éppen ezért közéletünket, a szocialista erkölcsöt alattomosan fenyegető veszélyeket is jelent: az álnok istenkedések, ne-szólj-szám-árulások képmutató, közösségellenes, individualista magatartás jellemzői.

A költő indulata egyre erősebbé válik, meggyorsul a ritmus, a belső hullámváltozás fokozódó nyugtalanságról tanúskodik, elmaradnak a jelzők, rövidebbé válnak a szavak, az "ál-érvek érdekék kések bilincsek kalodák kulcsok" önmagukért beszélnek. A kés, kaloda, bilincs, kulcs szavak börtön, megalázás, gyilkosság képzetét keltik, a vas kegyetlenségét és hidegségét fokozza a K-alliterációk keménysége. A második rész indulati töltését a vers zenéje is érzékelteti. Keményebbé válik a hangzás, megszaporodnak az első részhez viszonyítva a zöngétlen mássalhangzók, arányuk 37 %-ról 47 %-ra emelkedik.

A felsorolásban szereplő fogalmak szétválaszthatatlanul összefonódnak egymással, bonyolult szövedéket alkotnak, amint elválaszthatatlanul összetartozik a vérdíj és a rettegés, az árulás és a félelem is. Nagyszerűen érzékelteti ezt a felsorolás lezárásaként megjelenő összehurkolt kígyók hasonlata. A heterogén képek sora így egyetlen képpé olvad össze, amelynek lényege a közöny mögött meghúzódó társadalom- és emberellenes magatartás. Ez a magatartás egyelőre csak a veszély lehetőségét hordozza magában, hiszen jégbe fagyva lappang.

A versmondat utolsó sora megtékezi a lendületet, a hosszú szótagok lelassítják a ritmust, megnyugvást azonban nem hoznak. A lappang ige hangulata és jelentése is alattomos fenyegetést tartalmaz, s a sok zöngés mássalhangzó sem oldja fel a hosszú, mély magánhangzójú szótagok fojtott, monoton komorságát. Hiszen a jég felolvadhat, s akkor az addig dermedt mozdulatlanságra kárhoztatott veszélyek eleven, negatív irányban ható erőkké válhatnak.

A vers egyetlen különálló sorral - amely az elkülönítéssel külön hangsúlyt kap -, egy kérdőmonddal zárul: "Mi lesz, ha egyszer ez a fagy fölenged?" Nem ismeretlen a magyar irodalomban ez a fajta verszárás. "Ha jön a nép, hé, nagyurak, mi lesz?"

- kérdezi Ady a Dózsa György unokája c. versében, "Mi lesz, ha egyszer szikrát vet a szalma?" - jövendőli a forradalmat Juhász Gyula a magyar nyár, 1918-ban. Megválaszolatlan kérdéseket tesz fel József Attila is a Mondd, mit érlel... c. társadalmi körképében. Ezekre a kérdésekre az olvasónak kell válaszolnia.

Gondolatkeltő, nyugtalanító kérdés Garai versének utolsó sora is. A két szerkezeti egység között a tárgyilagos hang és az indulati fűtöttség különbsége feszültséget teremt, ezt a feszültséget az utolsó sor nem oldja fel, nem nyit sematikus optimista távlatot, hanem kényszerítő elmélkedéssé tágitja.

A vers egyszerű eszközökkel épül, amint általában egyszerűség és világosság, közérthetőség jellemzi Garai egész költészetét. Ellentétben áll ez a modernséggel? Szerintem nem. Garai nem kitaposott ösvényeken jár ebben a versében, s ha mondanivalója nem is bonyolult, nehezen megtejtető képekben jelenik meg, versépitése, pontosan megválasztott jelzőinek feszültségetremtő hatása, tömörsége, rímtelen sorainak szabályos képletbe nem rögzíthető, a mondanivalóhoz igazodó ritmusa korszerűen fejezi ki a lírikus áthevitett, politikus állásfoglalását. Társadalmi életünk, valóságunk problémái ma is megkívánják a lírai megörökítést, s az elemzett vers is példa arra, hogy a közéleti költészet is lehet modern és korszerű.

Dr. Antal Elemérné

M Ű V E L Ő D É S , S P O R T

METSZETEK ISKOLÁNK ZENEI ÉLETÉBŐL

A "4"-es

Öt évvel ezelőtt határoztuk el, hogy ének-zene előadótermet építünk. A kezdet egy pályázat volt, melyet volt kedves kollégámmal, Kiss József tanárral közösen készítettünk. A fantázia és a gyakorlat szépen találkozott. Ennek köszönhető, hogy terveink megvalósításához azonnal hozzáláttunk.

Minden év hozott valami újat. 1975-ben jelentős anyagi ráfordítással a munka az utolsó fázisához érkezett. Februárban 3 hétre festők, asztalosok és villanyszerelők vették birtokukba a négyes termet. Elkészült a terem faburkolata, kazettás mennyezete, mely jelentősen és számunkra előnyösen változtatta meg a terem akusztikai viszonyait. Korszerű, hangulatos világítás, szép függönyök teszik esztétikussá a környezetet. Széky Gábor III. D és Szabó Ferenc II. C osztályos tanulók még ebben az évben összeszerelik azt a modern sztereo berendezést, mely az aktív muzsikálás mellett az élményszerű zenehallgatást és mindenféle átlátszási lehetőséget biztosít. Itt az évkönyv lapjain mondok köszönetet a Rudas László KISZ-alapszervezet tagjainak, akik zenei rendezvényeink lebonyolításán túl a szaktanterem építésében is komoly munkát vállaltak.

A külsővel párhuzamosan komoly tartalmi gyarapodásról is beszámolhatunk. Ebben az évben vásároltunk zongorát. Lemez-, szalag- és kottatárunk is szépen fejlődik. Különösen büszkék vagyunk a csaknem teljesnek mondható Bartók-, Kodály-, Mozart-, Liszt-, Verdi- és Sztravinszkij-anyagunkra. S hogy mindez nem hiábavaló, bizonyítsa az itt következő kis keresztmetszet iskolánk zenei életéről.

Kórusmunka

Kórusunkról írni egyszerre könnyű és nehéz is. Könnyű, mert a szeretet és megbecsülés diktálja a szavakat, nehéz, mert a szavak esetleg közhelyként hatnak. Egy bizonyos: pedagóguspályám legszebb perceit ennek a kórusnak köszönhetem. Ez az én valómásom. Párjaként álljon melléje egy kórustagé:

"Furcsa és különös munka a miénk. Próbáról próbára rengeteg energia halmozódik fel bennünk, mely a szereplés perceiben oldódik. Ezek a percek a felfokozott élmény pillanatai, melyek munkánk szépségét és értelmét jelentik, melyeket talán örökre megőröznünk. Ekkor érezzük igazán a zene tisztító, felemelő hatását, a muzsikálás tiszta örömet. Oldalakat lehetne írni egy-egy szereplésről, kirándulásról, de akkor sem tudjuk átadni érzéseinket, ott kell lenni, benne kell élni a zenében."

Az érzés és akarat egy. Az eredmény: egy muzikális, fegyelmezett, művészi alkotásra képes közösség léte.

Évkönyvről lévén szó, igazodjunk a műfajhoz. Lássuk kórusunk eseménynaptárát:

1975. okt. 4. Diplomaosztó ünnepség a Számviteli Főiskolán.
nov. 3. Találkozó Kisterenyén /a gimnázium tánckarával együtt/.
dec. 5. Nyugdíjas pedagógusok köszöntése a Gagarin iskolában.
dec.19. Házi hangverseny.
1976. febr. 24. Rádiófelvétel /az Országos Verdi Műveltségi Verseny műsora/.
márc.13. A FIN megyei megnyitója iskolánkban.
márc.27. A FIN keretében kórustalálkozó Balassagyarmaton.
ápr. 4. Tavaszi tárlat megnyitása a József Attila Művelődési Központban.
ápr. 5. A Nógrádi Pedagógiai Napok megnyitása.
ápr. 24. Kórustalálkozó iskolánkban.
ápr. 25. Éneklő Ifjuság területi döntő Miskolcon. /Rádiófelvétel/.
ápr. 26. Politikai nagygyűlés a Sportcsarnokban.
máj. 6. A Bolyai Napok megnyitóünnepsége.
máj. 8. Ballagás iskolánkban.
máj. 16-17. Kirándulás.
máj. 19. Vendégszereplés a Mártírok úti Ének-Zene Ált. Iskola jubileumi hangversenyén.
máj. 29. Szereplés a KÓTA ünnepi közgyűlésén.
jun. 5. Pedagógusnap, központi ünnepség a Gagarin iskolában.

Azt hiszem, a felsorolás igazolja kórusunk jó munkáját, és egyben azt is bizonyítja, hogy nem zárkózunk be az iskola falai közé.

Hangversenyek

"Szép dalra jöttünk..." hangzott fel immár ötödször 1975. dec. 19-én iskolánk aulájában a budapesti Árpád Gimnázium kamarakórusának a Pro Urbe kamarazenekarnak és iskolánk kórusának közös hangversenyén.

Szabó Gábor, iskolánk volt növendéke így emlékszik vissza erre az estére: "A zene mindenkié, de nem mindenkinek jelenti ugyan-

azt a gyönyörűséget, "ambróziás kelyhet" jelentett, melynek illatát éreztem, s felizgatott fantáziámban száz és száz izt képzeltem el, valójában azonban nem tudom, melyik az igazi; vagyis a kehelybe sohasem kóstolhattam bele. Amikor Kodály Angyalok és pásztorok c. kórusműve felhangzott, amikor a hangulat az előadók-ból sugárzó hatalmas energia hatására elérte a tetőpontot, valami furcsa bizsergést éreztem a tarkón táján, s ez az érzés végigszaladt egész testemen, akkor úgy tűnt, hogy ha csak néhány pillanatra is, de belekóstoltam az "ambróziás kehelybe".

Ünnep volt ez a hangverseny. Van hétköznapi, nem pirosbetűs, nem előre megtervezett ünnep, hanem kétszáz ember olyan, közel kétórás, családi meleget árasztó együttléte, melynek atmoszféráját csak a csillagszórós karácsonyok fenyőillatú hangulata tudja megteremteni."

Iskolánk 10 éves fennállása óta először került sor kórustalálkozóra a Bolyaiban. Itt adtak randevút egymásnak kórusunk vendégeiként a szolnoki Tallin körzeti Általános Iskola kamarakórusa és nagykórusa, a Belojannisz úti Általános Iskola kamarakórusa és nagykórusa, a Tiszaparti Gimnázium kórusa és a salgótarjáni Mártírok úti Ének-Zene Ált. Iskola kamarakórusa és nagykórusa, Kék és piros nyakkendőös pajtások, gimnazisták kétórás önfelelt éneklése, nemes szórakozása volt ez a délután. A hangverseny zárószámát, Kodály-Berzsenyi Magyarokhoz c. művét közel kétszázan énekeltek, és zengett találkozonk mottója:

"Nem sokaság, hanem lélek s szabad nép
tesz csoda dolgokat".

Nehéz volt a búcsúzás. Még egy óra közös éneklés, játék, vidámság. Találkozonk jövőre Kecskeméten!

Műveltségi Verseny

"20 óra 30 perc. Országos Verdi Műveltségi Verseny. A salgótarjáni Bolyai János Gimnázium és a debreceni Fazekas Mihály Gimnázium páros versenye. A zsüri tagjai..." - hallatszik a Kossuth rádióban a bemondó hangja.

Hogy idáig eljutottunk, az a novemberben lezajlott selejtezőn való sikeres szereplésnek és az azután végzett nagy munkának az eredménye. És a java még csak ezután kezdődött. Első öröm-

hir: iskolánk Verdi-műsora a maximális 15 pontot kapta, a zsűri a 16 iskola műsora közül a legszinvonalasabbnak ismerte el. Jó kezdet. Aztán megkezdődött a pontok gyűjtögetése. Ezen az estén nem szólalhatott meg olyan Verdi-zene, melyet versenyzőink, Klement Katalin III. D, Félegyházi Márta II. C, Dénes Vilmos II. D osztályos tanulók ne ismertek volna fel. Még minden nyitott, amikor az utolsó kérdés következik. Vili válaszol, a válasz 10 pontot ér, ami azt jelenti, hogy csapatunk a döntőbe jutott, Klement Katalin és Dénes Vilmos pedig elérte az egyénenként teljesíthető maximális pontszámot. Óriási az öröm. A csapatdöntőben megismételjük az egy évvel korábbi Liszt-versenyen elért eredményt: II. hely, 40 000 Ft az iskolának. Az egyéni versenyzők kis selejtezője után mind a két salgótarjáni a döntőben. Végül még egy második és egy harmadik helyezés. Kétségtelen, hogy várakozáson felül szerepeltünk. A hat díjból hármat Salgótarjában, a Bolyaiba hoztunk. Itthon táviratok, levelek sokasága ismerősöktől, ismeretlenektől, és iskolánk nagyon meleg fogadtatása, ünneplése várt bennünket.

E napokban gyakran tették fel a kérdést versenyzőinknek: mondják el, mit jelentett számukra ez a verseny. A gondolatok idővel letisztulnak. Klement Katalin ma így válaszol a kérdésre:

"Valójában mit adott ez a verseny? Nem tudjuk megfogalmazni. Goethe kicsit misztikus, de mindenképp sok igazságot tartalmazó szavai kíváncsoknak ide: "A zene oly magasan áll, hogy semmiféle értelem meg nem közelítheti, és olyan hatás ered belőle, amely mindenben uralkodik, s amelyről senki sem tud magának számot adni." Annyi bizonyos, hogy többek, gazdagabbak lettünk, egy olyan kincsnek a birtokosai, mely csakis a miénk."

Hangversenylátogatás

Iskolánk ifjúsága ebben az évben négy alkalommal ünneplőbe öltözött, hangversenyre ment. Azt hiszem, kevés gimnázium dicsekedhet azzal, hogy külön csak az iskolának bérletet szervez a Filharmónia, és nem is akármilyet. Négy hangverseny, négyszer telt ház. Az utolsó koncert után zúg a taps, senki nem rohan a ruhatárba. Nehezen mérhető a koncertek haszna. Inkább csak később. Találkozom volt tanítványainkkal: "Láttam Sztravinszkij balettjét az Operaházban" - így az egyik. "Tegnap este hangver-

senyen voltam az Akadémián" - így a másik; "A szebpénzemet lemezekre és könyvekre költöm" - újságolja a harmadik. Mire is emlékszünk szívesen? A tarjáni szimfónikus zenekar élén Róna Frigyessel és Virág Lászlóval jó ismerősünk, barátaink. Tőlük hallottuk Haydn Üstdobpergés és Mozart Haffner szimfóniáját. Ők kísérték Perényi Miklóst Haydn csellóversenyében és Gyarmati Verát Mozart A-dur hangversenyében.

A harmadik koncert a Magyar Fúvósötösé. A korona pedig a Liszt Ferenc kamarazenekar vendégszereplése Sándor Frigyessel az élén.

S még valamit, ami ifjúságunkat dicséri: a fellépő vendégművészek, akik vonakodva vállalták, hogy teljes műveket játsszanak, a koncertek végén gratuláltak nekünk, mert ilyen fegyelmezett, jó koncentrációt teremtő ifjúsággal ritkán találkozunk. Köszönjük, és szeretettel várjuk őket máskor is.

Rozgonyi István

ISKOLÁNK SPORTÉLETE

"Ki nagyot akar, szokják fegyelmre;
Korlátok között válik el a mester,
s a szabadság a törvény adománya."

/Goethe/

Iskolánk megalakulásának 10. éve a sporteredményekben is előrelépést hozott minőségi és mennyiségi téren egyaránt. A tíz-éves évforduló szerencsésen egybeesett az olimpiai évvel - minek szellemében számos sportrendezvényt bonyolított le iskolánk sportköre, amelyeken tanulóink többsége részt vett, különösen a tömegsportversenyeken.

A Diák Sportkörön belül a szakosztályi munkát és a tömegsport-foglalkozásokat négy testnevelő tanár irányítja: Szász Jánosné, Mohai Lászlóné, Kmetyi Ferenc és Tóth András. Az Országjáró Diákok Körét Szabó István tanár vezeti.

A már két éve bevezetett három testnevelési óra igen népszerű lett a tanulók és a tanárok körében egyaránt, Eredményei szemmel láthatólag is mérhetők ifjúságunknál. Kevesebb a felmen-

tett tanuló, a fiatalok fizikai ereje nőtt. Döntő a szemléletben beállt változás, ami társadalmunkban mindenütt mérhető a testi nevelés terén. Az osztályozás nélküli testnevelés szintén bevált a legtöbb osztályban. Nagyobb örömmel és akarással dolgoznak az órákon a kevésbé ügyes tanulók is.

A tárgyi feltételek javulása a megfelelő személyi ellátottság mellett az eredmények pozitív alakulásához döntően hozzájárult. A téli hónapokban a jól felszerelt kondícióteremben "teljes értékű" órákat lehet tartani. A jelenleg elkészült bitumenes kézilabdapálya és az épülő röplabdapálya még nagyobb lehetőséget nyújt a szabadtéri mozgásra, sportköri foglalkozásokra. Az iskolavezetés folyamatosan gondoskodik a szertár feltöltéséről is.

A tömegsport-foglalkozásokon bonyolítottuk le több sportágban az iskolai házi bajnokságot őszi-tavaszi rendszerben. Igyekeztünk minden osztályból a gyengébb képességűeket is bevonni a rendszeres testedzésbe. Részükre külön is rendeztünk versenyeket. Az osztály- és évfolyambajnokság mellett más iskolákkal barátságos mérkőzéseket, villámtornákat szerveztünk. Tanulóink többségére jellemző, hogy a tömegsport-foglalkozásokon - a mozgás adta öröm által - igyekszik rendszeres kikapcsolódási igényét kielégíteni.

A természetjáró túrákon sokan vettek részt az év folyamán, a megyei ODT-on sikeresen szerepeltek tanulók. Az országos döntőn is képviselik iskolánk színeit.

Szeptemberben megrendeztük a már hagyományossá vált első évesek tehetségkutató versenyét atlétikában és kézilabdában. Jó lehetőség volt az utánpótlás biztosítására, a szakosztályok feltöltésére.

A tizedik év tiszteletére nagyszabású tornaünnepélyen iskolánk szinte minden tanulója szerepelt. A színvonalas és színpompás számok méltón nyerték el a nagyszámú közönség elismerését. Nagyszerű nevelési eredmény volt a közös munka sikere. Komoly demonstráció a testi nevelés mellett. Látványos küzdelmet hozott iskolánk volt növendékei és a jelenlegi tanulók kosárlabda-mérkőzése, amit végül is a hazaiak nyertek.

A minőségi eredményekhez az elmúlt évekkel szemben - jelen tanévben már volt előrelépés az országos bajnokságokon is. A kupabajnokságok során fiúkosárlabdában a legjobb hat

közé jutásért játszhatott csapatunk.

Leánykézilabdában és fiúröplabdában a 16-os döntőbe jutásért játszhattak tanulóink. Ilyen sikert most először ért el iskolánk a 10 év folyamán.

A szakosztályok vezetői:

Leánykosárlabda: Szász Jánosné

Leánykézilabda: Mohai Lászlóné

Fiúkosárlabda és -atlétika: Kmetyi Ferenc

Fiú- és leányröplabda: Tóth András

Időszakos jelleggel szerepel az év folyamán a sakk, asztali-tenisz, torna és a labdarúgás. Elméleti szakos tanáraink segítték az iskolai sportmunkát. Különösen Jónás József igazgató, Fegyveres Zsigmond és Szabó István jeleskedtek e téren.

A szakosztályok eredményei az iskola 10. évében:

Leánykosárlabda: megrendezték egyes osztályok utánpótláscsapatának bajnokságát, ezáltal olyanok is versenyezhettek, akik nem jutottak be a válogatottba. A megyei középiskolai kupában II. helyezést értek el. Serdülő bajnokságon a negyedikek lettek.

Leánykézilabda: a megyei kupabajnokság megnyerése után az országos bajnokságon a legjobb 16 közé jutásért játszhattak. Az ifjúsági megyei középiskolai bajnokságon a másodikok lettek.

Fiúkosárlabda: a megyei szövetségi bajnokságon az I. korcsoportban bajnokságot nyertek. Az országos középiskolai kupa versenyein a középdöntőben legyőzték a debrecenieket, majd az elődöntőben a legjobb hat közé jutásért maradtak alul a miskolci Földes Gimnázium csapatával szemben.

Atlétikában a megyei középiskolai futó-csapatbajnokságon a leányok a második, fiúk a harmadik helyen végeztek.

Fiúröplabda: a megyei középiskolai kupa megnyerése után a csapat az országos középdöntőig jutott. Megnyerték a megyei felnőtt teremkupa.

Leányröplabda: a megyei középiskolai bajnokságban a másodikok lettek. A kupában a harmadik helyezést érték el. Serdülő teremkupa bajnokságot nyertek elsős tanulóink. A megyei ifjúsági

terembajnokságon a harmadik helyet szerezték meg.

Mindezek az eredmények azt mutatják, hogy jó úton járunk az iskolai sportmunka terén. Az elért eredményeket megtartani és továbbfejleszteni csak a még nagyobb tömegek rendszeres bevonásával lehet. Ennek alapja az egész évben folyó házibajnokságok rendszere, ahonnan a szakosztályokba kerülnek föl a legtehetségesebb tanulók.

Az év folyamán a honvédelmi képzést permanensen minden szaktárgyi órán végezték szaktanáraink. Intenzívebben ez az osztályfőnöki és a testnevelési órákon volt tapasztalható. Az alaki foglalkozások mellett a tanulók megismerkedtek a lőkiképzés elemeivel, a célzással, valamint a tereptannal. A honvédelmi oktatás eredményeinek elbírálására évente a Honvédelmi Napokon kerül sor. A hagyományoknak megfelelően az első napon a tanulók technikai előkészítése folyik (lőkiképzés, lövészet, kúszás, tereptan, kézigránátdobás, elméleti kérdések stb.), majd a második napon kerül sorra a tulajdonképpeni honvédelmi rajverseny.

A Pécskő-hegy térségében mintegy 5 km-es távon versenyeztek a 10 fős rajok. Nagy lelkesedéssel, versenylázal küzdöttek a csapatok. Az élmezőnyben jó eredmények születtek, minimális különbségekkel. A verseny lebonyolítását a tantestület tagjai végezték a felmentett tanulók bevonásával. Minden tanulónk részt vett a kétnapos küzdelemben.

Az élmezőny végeredményei:

Fiúk: 5 km

1.	II/A	3. raj	56'	312 kör	26 pont
2.	III/A	3. raj	55'	158 kör	25 pont
3.	III/A	2. raj	51'	174 kör	25 pont

Lányok: 3 km

1.	IV/A	1. raj	77'	212 kör	28 pont
2.	III/A	1. raj	75'	128 kör	25 pont
3.	IV/D	2. raj	92'	106 kör	22 pont

A legjobb eredményt elért osztályok összesítve:

1. IV/A 16 helyezési szám
2. II/A 18 helyezési szám
3. III/A 19 helyezési szám

Az elért jó eredményekhez és a helytálláshoz gratulálunk!

Tóth András

TURÁZÓ DIÁKOK

Az ODK /Országjáró Diák Kör/ iskolánkban több éve működik. Az Oktatási Minisztérium felhívásakor, szeptemberben újult lelkesedéssel láttunk hozzá a feladatok végrehajtásához. A tanulók egészséges életmódjának kialakítása, szabad idejük hasznos eltöltése, a tanulók testi fejlődése, honvédelmi felkészítése, a szocialista hazamegismertetése, megszerettetése, a mozgalmi élet, a közösségi élet tartalmasabbá tétele, a természet és a környezet védelme, az egyes iskolai tárgyakban szerzett ismeretek elmélyítése - ezeket a szempontokat és elveket vettük figyelembe munkatervünk összeállításakor és a feladataink végrehajtásában.

Taglétszámunk 40-45 fő. Az aktív mag, akikre minden körülmények között, bármilyen munkában számítani lehet, 15 fő.

A szeptemberi salgó "bemelegítő" kiruccanás után hosszabb túránkat Csehszlovákiába szerveztük. Utunk során megtekintettük a krasznahorkai várat, a betléri kastélyt, a zólyomi várat. Felejthetetlen élményt nyújtott a magas-tátrai túra, a hegymászás 2000 m magasban, a hófödte csúcsok között.

Szinte hagyomány már, hogy a téli és a tavaszi szünetben 3-4 napos túrán veszünk részt. Ezt a hagyományunkat az idén is megtartottuk. Sopronnak és környékének, a Zempléni hegységnek felkeresése után a Vértest választottuk túraközpontnak. Sajnos, szálláshiány miatt tervezett programunkat nem eredeti elképzelésünknek megfelelően hajthattuk végre. Csillagtúránk központja Várgesztesen volt, a várbeli turistaszállóban. Odaérkezésünk nem volt zökkenőmentes, ugyanis a Tatabánya felé közlekedő vonatot lekéstük, így lekéstük az autóbust is, amivel Várgesztesre mehettünk volna, így

sok gyaloglással és némi késéssel foglalhattuk el szállásunkat. Az elhelyezkedés és ebédelés után megkezdtük felfedező portyáinkat.

Első célunk a csáki várrom volt, amelyből sajnos csak annyi maradt meg, hogy kis csoportunk kényelmesen megpihenhetett a fűvel benőtt vármaradványon. Másnap a Vértes legromantikussabb várának, Vitányinak a felkeresése következett, melyet hosszas, fárasztó gyaloglással értünk el. A gyengébbek vagy inkább a kényelmesebbek a Mátyás-kútnál lemaradtak, és csak visszafelé csatlakoztak hozzánk. Minden fáradságot feledve vettük birtokba a hegyek közé bújtatott romantikus várat. Gazdag élményekkel tértünk vissza, útközben összegyűjtve a lemaradókat.

Vonaton indultunk tovább Visegrádra. A Fellegvár ormairól elénk táruló csodálatos Duna-kanyari panoráma nagy élmény volt számunkra.

A többnapos túránkon kívül nem marad ki programunkból a havonta végrehajtott 1-2 környékbeli túra sem. /Karancs, Salgó, Mátra/. A megyei Természetbarát Szövetség által rendezett ifjúsági turavezetői vizsgán 8 fővel vettünk részt. 15 tanuló képviselte iskolánkat a Salgóbányán megrendezett Országjáró Diákok Megyei Találkozásán. Lelkes kis csapatunk több szép egyéni eredmény mellett az összesített megyei versenyen II. helyezést ért el.

Az ODK-ban végzett munkájukért dicséretet érdemelnek: Szabó Attila, Nagy Olivér, Schneider Andrea, Jármay Paula, Kéry Gabriella, Hangonyi Melinda, Szabó Gyula, Körmendy Norbert.

Örvendetes, hogy elsőéveseink szívesen és lelkesen kapcsolódnak be az ODK munkájába, és reméljük, hogy felsőévesekként a tanulás mellett élni fognak a túrázás lehetőségeivel, élvezni fogják annak szépségét és örömét.

Szabó István

ISKOLÁNK DOLGOZÓI

N é v	S z a k	Szolg.idő itt össz.főnök	Oszt.	Egyéb megbízatás
1. Herold László	magyar, történelem	7	26	igazgató
2. Jónás József	matematika,10 ábr. geom.		15	nev. ig. h. párttitkár pártösszekötő III.o.mat.szakk. vez.
3. Kapás Józsefné	matematika,10 fizika		10	ig. h. diákbiz. patr. II.o.mat.szakk. vez.
4. Dr.Antal Eleméerné	magyar, német	5	25	II.A idegen nyelvi munkaköz. vez.
5. Antal Gábor	matematika, 7 fizika		20	III,A mat-fiz. szakf.
6. Antal Gáborné	matematika, 6 fizika		21	I.O mat. munkaköz. vez. I.o.mat.-foto szakkör vez. szaksz. bizalmi ifj.védelmi fel.
7. Árpád Sándor	orosz, történelem	3	3	III.B Marx K. alapsz. patr.
8. Bedő Éva	orosz,német,4 angol		11	orosz munkaköz. vez.
9. Bodócs István	kémia, fizika	10	22	kémia szakf.
10. Boródi Ferencné	magyar, francia	9	23	III.D of. munkaköz. vez.
11. Boryné Körmendi Éva	történelem, 1 orosz		1	I.A Münnich alapsz. patr.
12. Czinke Ferenc	rajz,műalk.10		28	isk. galéria, rajzszakk. vez. Derkovits alapsz. patr.
13. Csik Pálné	magyar	10	22	isk.könyvt. vez. Váci alapsz.patr.

N é v	S z a k	Szolg.idő	Osztt.	Egyéb
		itt össz.	főnök	megbízatás
14. Dr.Dobány Irén	biológia, kémia	7	20	IV.C kémia munkaköz. vez.
15. Dr.Fabulya Lászlóné	magyar, történelem, latin	10	24	I.B tört. munkaköz. vez. filmklub vez.
16. Fegyveres Zsigmond	magyar, történelem	10	26	Dimitrov alapsz. patr.
17. Herold Lászlóné	matematika, fizika	7	18	I.D fizika munkaköz. vez. órarendkészítő fiz.szakkör vez.
18. Horváth Ilona	angol, orosz	6	6	Furák alapsz.patr.
19. Jakab Margit	történelem, földrajz	10	23	II.B tanulószoba-, menza- vez. könyvbiz.
20. Janák Józsefné	történelem, földrajz	10	23	isk. vöröskereszt tanárelnök
21. Dr.Jármay Pálné	magyar, latin	10	26	IV.A magyar munkaköz. vez.
22. Kertai Józsefné	biológia, kémia	10	10	IV.D biológia munkaköz. vez. biológia szakk.vez.
23. Kmetyi Ferenc	testnevelés	10	11	isk. sportk. tan. eln. folyosóügy. szerv.
24. Mohai Lászlóné	testnevelés	10	10	testnev. munkaköz. vez.
25. Molnár Györgyné	matematika, fizika	4	4	
26. Boronyainé Nagy Ágnes	magyar, történelem	2	9	II.D irodalmi szinp.vez. Rudas alapsz.patr.
27. Dr.Peák Istvänné	matematika, fizika	4	12	IV.B IV.o. mat. szakk. vez.
28. Rozgonyi István	ének, matematika	5	5	énekarvezető
29. Szabó István	gyakorlat, matematika	2	2	ODK-vez. tanműhely-vezető Uitz B.alapsz.patr.

N é v	S z a k	Szolg.idő Oszt. itt össz.főnök	Egyéb megbízatás
30. Szabó Istvánné	biológia, kémia	1 9	biológia szakf.
31. Szász Jánosné	testnevelés	10 33	folyósóügy.szerv.
32. Tolnai Gábor	matematika, fizika	2 2	II.C fizika szakk.vez. techn.közp. vez. Schönherz alapsz. patr.
33. Tolnai Gáborné	magyar, orosz	2 2	1975.okt. 1-től születési szab.
34. Tóth András	testnevelés	10 28	testnev.vez.szakf.
35. Dr.Tuba Gáborné	kémia, fizika	10 13	III.C Szalvai alapsz. patr.

Szerződéses tanárok:

1. Dr.Balogh Endréné német
2. Ivák Magdolna angol,
orosz

Óraadó tanárok:

1. Dani Istvánné szabás-
varrás
2. Prókai Gábor népművelés
3. Puskás Istvánné orosz
4. Simonffy-Jenőné népművelés
5. Szoboszlai Béláné népművelés
6. Ujhelyi Imréné népművelés

Technikai dolgozók:

1. Tóth Lászlóné	gazdaságvezető	
2. Racskó Éva	adminisztrátor	
3. Bábolnai Lajosné	kisegítő	
4. Csombor Pál	kisegítő	
5. Fekete Sándorné	kisegítő	
6. Sipos Jánosné	kisegítő	
7. Tóth B. Istvánné	kisegítő	
8. Tóth Gyuláné	kisegítő	
9. Babi Dezső	portás	nyugdíjas részfoglalk.
10. ö. Tóth Lászlóné	portás	nyugdíjas részfoglalk.
11. Eisenbart Imre	asztalos	nyugdíjas részfoglalk.

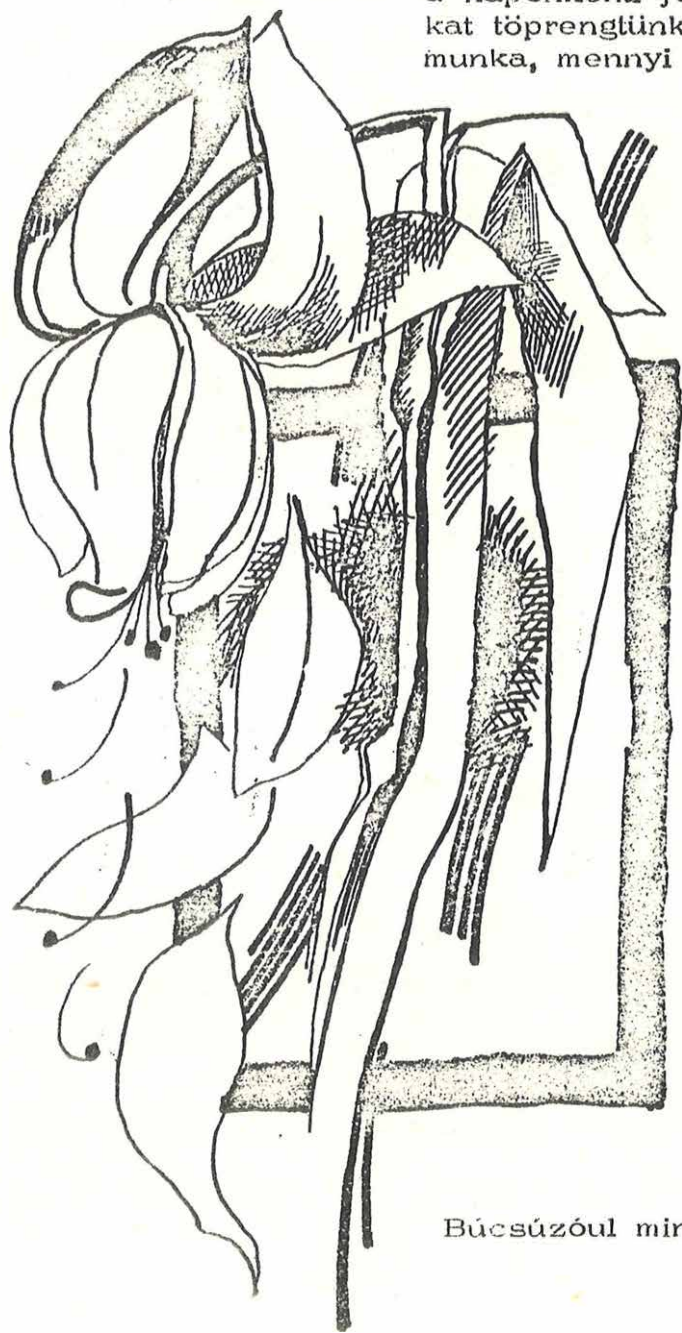
Menza:

1. Vass Béláné	élelm. vezető	meghalt: 1976.febr.14-én
2. Tóth Tiborné	élelm. vezető	1976. febr. 16-tól
3. Barta Gyuláné	szakácsnő	
4. Bagi Andrásné	konyhai dolgozó	
5. Bartus Rudolfné	konyhai dolgozó	
6. Csombor Pálné	konyhai dolgozó	
7. Gregor Józsefné	konyhai dolgozó	
8. Toldi Tiborné	konyhai dolgozó	
9. Vezsenyi Sándorné	konyhai dolgozó	
10. Kovács Józsefné	konyhai dolgozó	nyugdíjas részfoglalk.
11. Birkás Józsefné	konyhai dolgozó	nyugdíjas részfoglalk.

1919-1976.

Hirtelen ment el. Váratlanul. Munka közben. Szinte észrevétlenül. Egy szombat reggel rosszul lett. Tudtuk ugyan róla, hogy betegeskedik, de nem hittük komolyan, hiszen természetes volt, hogy dolgozott, mint ahogy természetesnek tartottuk a naponkénti jó ebédet, és nem sokat töprengtünk azon, hogy mennyi munka, mennyi fáradtság, mennyi

odaadás előzi meg. Arra is ritkán gondoltunk, hogy 10 évvel ezelőtt Manyi néni, Manyika, az új iskola élelmezésvezetője, hogyan szervezte meg a munkatársával együtt igen sok akadály és nehézség leküzdésével, sok küszködés árán azt, hogy ebben az iskolában 300 diák és felnőtt nyugodtan ebédelhessen minden nap. Egy ebéd egyszerű alkalom egy iskolaközösség életében, akik elkészítik, észrevétlenül teszik. De ebben a munkában odaadás, meg-megújuló szertartás van, egy közösségért végzett munka szépsége és áldozatvállalása. Manyikának ez volt az életeleme, életének értelme, célja, hogy sokunkért fáradzott.

Bücsúzóul mindnyájan köszönjük neki.

AZ ADATOK TÜKRÉBEN

AZ OSZTÁLYOK TANULMÁNYI
EREDMÉNYEI

OSZTÁLYFŐNÖK: B O R Y T I B O R N É
 MATEMATIKA-OROSZ szakosított tantervű osztály

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Rajz és műalk.
Bartus Tamás	4	3	3	3	3	3	1	3	2	3	3	3	4	4	4
Bodócs Péter	4	5	5	4	5	3	5	1	5	5	5	5	5	5	5
Czitór Éva	5	4	4	4	4	4	1	4	3	4	2	3	3	4	4
Csirke Zsolt	4	4	4	4	4	4	5	1	5	5	4	5 ^D	5	4	5 ^D
Csontos Katalin	5	4	4	4	4	5	1	5	4	4	3	4	3	4	5
Dániel László	4	4	3	3	4	3	4	1	4	3	3	4	5	4	4
Détár Zsuzsa	4	3	4	4	2	3	4	1	4	3	3	2	5	4	5
Doman Erika	4	4	4	4	5	4	1	4	3	4	4	4	4	4	5
Hulitka Julianna	4	4	4	4	4	4	1	4	3	4	3	4	5	4	5
Institörisz László	4	3	2	3	3	1	1	1	2	4	3	4	4	4	4
Ispán Judit	5	4	4	4	4	5 ^D	1	4	3	4	3	4	4	5	5
Kakukk Klára	4	3	3	3	3	2	4	1	3	3	3	4	4	5	5
Katona Ildikó	4	4	4	4	4	4	1	5	3	4	4	4	3	4	5
Kecskés Anna	4	4	3	3	2	2	3	1	3	3	2	2	3	4	5
Király Ildikó	4	4	4	4	4	4	1	5	3	4	3	3	3	4	5
Király István	4	3	2	2	2	1	1	1	2	3	3	3	5	4	4
Klajban Mária	4	4	3	4	3	2	1	3	2	3	3	4	4	4	5
Kovács Márta	4	3	4	4	4	3	1	4	1	3	2	3	3	4	5
Krenács Zsuzsa	5	4	5	4	4	4	4	1	4	5	5	5	4	5	5
Lovász Beáta	5	5	5	5	5 ^D	4	5	1	5	5	4	5 ^D	5	5	5
Mákos József	4	4	3	3	4	3	1	4	3	4	3	3	3	4	4
Miklós Mária	4	3	3	3	3	4	1	4	3	3	2	3	5	4	5
Nádasdi Csilla	5	4	4	4	4	4	1	4	3	4	3	4	5	4	5
Nyúl Judit	5	4	4	4	4	4	5	1	4	5	4	4	4	4	5
Pozsik Andrea	5	3	4	4	4	3	3	1	3	4	3	3	5	5	5
Saxinger Csaba	4	4	3	3	4	4	4	1	3	4	4	4	4	4	5
Solymosi Imre	4	4	4	3	4	3	4	1	4	4	3	4	4	4	4
Stork Marianna	5	5	5	4	5	5 ^D	1	5	5	5	4	5 ^D	5	4	5
Sümegei Zsuzsa	4	4	3	4	4	4	1	3	3	4	2	4	4	4	4
Szabó Zsuzsa	4	4	4	4	3	4	5	1	4	4	3	3	3	4	5
Tavaszi Beatrix	5	4	4	4	5 ^D	4	1	4	3	5	3	4	3	4	5
Tóth Nándor	5	4	3	3	4	4	4	1	5	4	4	4	5	4	5
Vilcsek Katalin	4	3	3	3	3	3	1	4	2	3	2	3	3	5	4
Zsidai Erzsébet	4	3	4	3	3	5	1	4	2	3	2	3	3	4	5
Zsidai Marianna	5	5	4	4	5	4	5	1	4	5	5	5	5	5	5

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. FABUYA LÁSZLÓNÉ

ANGOL-FIZIKA szakosított tantervű osztály

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Német nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Rajz és műalk.
Balog Tamás	4	4	4	4	4	4	-	5	4	5	4	5	5D	4	5
Barna Terézia	4	5	5	5	4	4	4	-	5	4	3	5	4	4	5
Batta Mária	5	5	5	4	5D	5D	5	-	4	5D	4	4	5	4	5
Bátfai Péter	4	4	4	4	4	4	4	-	3	4	4	5	4	4	4
Boldvai László	5	5	4	3	4	4	-	4	4	5	4	4	5	4	4
Bozó Zsuzsanna	5	4	4	4	4	3	5	-	3	3	3	4	5	4	5
Dancsok Zsolt	4	4	5	4	4	4	-	4	4	4	3	4	5	4	5
Farkas Mária	5	3	2	3	3	2	-	2	2	3	2	4	5	4	4
Fent Attila	4	4	3	3	3	3	-	3	3	3	2	3	3	4	4
Hajnal Márta	4	4	4	3	4	3	-	3	3	4	3	3	3	4	5
Józsa Eszter	4	4	4	3	4	4	4	-	3	4	3	4	5	4	5
Kadlót Erzsébet	4	4	4	4	4	3	3	-	3	3	2	3	4	4	4
Kicsiny Mária	4	4	4	3	3	3	-	4	4	4	3	4	3	4	5
Körmendy Norbert	4	3	3	2	3	2	-	2	2	3	3	3	5	4	4
Krakóczki Gyula	5	5	4	4	4	4	4	-	3	4	3	4	5D	5	5
Krechnyák Ágnes	4	4	4	5	4	4	4	-	5	4	4	5	5	5	5
Kuris Ferenc	4	4	3	4	4	3	4	-	5	4	3	4	5	4	5
Lenkó Attila	4	4	4	3	4	4	-	4	3	3	3	4	4	4	4
Maglódi Magdolna	4	5	4	4	4	3	3	-	3	4	3	4	5	4	5
Molnár János	5	5	4	3	4	3	-	3	4	5D	5D	4	5D	4	5
Molnár László	4	3	2	2	2	2	-	2	2	3	3	3	3	4	4
Nyul Zsuzsanna	4	4	5	4	4	4	5	-	4	4	4	3	3	4	5D
Oravec Péter	4	4	4	3	3	3	3	-	2	3	3	3	5	4	5
Pádár Éva	5	5	4	4	4	5D	5D	-	4	4	4	5	5	4	5
Pirkner Zsuzsanna	5	5	4	4	4	4	4	-	3	5D	3	3	4	4	5
Rácz Katalin	5	5	4	4	4	4	5	-	4	4	4	4	5	4	5D
Sándor Erzsébet	4	4	4	3	4	4	-	5	3	4	3	4	3	4	5
Sisa Tibor	4	4	3	2	3	3	-	3	3	4	3	4	5	4	4
Somoskői Miklós	4	4	3	2	2	2	-	2	3	4	3	4	4	4	4
Szabó Gyula	4	4	3	3	3	3	-	4	4	3	3	3	5	4	5
Szeles János	4	5	4	4	4	4	-	5	5D	4	4	4	3	5	5
Szomszéd László	5	5	4	3	4	4	-	5	4	4	4	4	5D	4	5
Vilim Beáta	5	5	5	5	5	5D	5D	-	4	4	4	4	5	5	5

OSZTÁLYFŐNÖK: A N T A L G Á B O R N É
 KÉMIA-BIOLÓGIA szakosított tantervű osztály

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Német nyelv	Latin nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Rajz és műalk.
Balázs Mária	5	4	4	3	4	4	3	-	3	4	3	4	R	5	5
Balogh Zoltán	4	4	3	3	4	4	4	-	2	4	4	4	R	4	4
Bogdán Mária	4	4	3	3	3	3	-	3	3	3	3	4	R	4	5
Bokros Ferenc	5	5	4	4	4	5	5	-	5	5	5	5	4	4	5
Czikora Zsolt	4	4	3	3	4	3	-	3	3	4	3	4	4	4	5
Csanádi Andrea	4	4	4	4	4	3	-	4	3	4	4	4	R	4	5
Csóke Rita	5	5	4	4	4	5	-	5	5	5	4	3	R	5	5
Devcsics Annamária	4	4	3	3	4	3	-	3	3	3	3	4	R	4	5
Dobrocsi Margit	5	4	4	4	5	4	4	-	4	4	4	4	R	4	5
Farók Péter	4	4	4	4	4	3	4	-	3	4	4	3	4	4	5
Ferencz Nándor	5	4	3	4	3	4	-	3	3	4	3	4	4	4	5
Holes Károly	4	5	3	3	3	2	3	-	4	4	4	4	3	4	5
Hovan Zsuzsa	4	4	3	4	5	4	-	3	3	3	3	3	R	4	5
Jánosi Melinda	5	4	4	4	4	3	4	-	4	4	3	4	D	4	5
Józsa András	4	3	4	3	4	3	3	-	3	4	3	4	5	4	5
Karnis Zsolt	4	5	4	4	5	4	5	-	4	5	5	4	5	4	5
Kazár Tibor	5	5	4	3	5	4	-	4	4	5	4	4	4	4	5
Kádár Zsuzsa	4	4	3	3	4	3	4	-	4	4	3	3	R	4	5
KissKatalin	4	4	4	4	4	4	-	3	4	4	4	3	R	5	5
Kiss Mária	4	5	4	4	4	4	4	-	4	5	4	4	R	4	5
Kovács Éva	5	5	4	4	5	4	4	-	4	4	4	4	R	5	5
Maczkó József	4	4	3	3	3	2	-	3	3	3	2	3	3	4	4
Nagy Piroska	5	5	4	4	5	4	4	-	4	4	4	5	f	4	5
Oravec Mária	4	3	3	3	3	1	1	-	2	3	2	2	R	4	4
Racskó Andrea	5	5	4	4	4	4	-	3	4	4	4	4	R	4	5
Rózsa Ferenc	4	4	4	4	3	4	-	4	4	4	4	4	5	4	5
Rácz Mária	5	4	4	4	4	5	-	4	4	4	5	5	R	4	5
Sagyibó Ilona	4	4	3	3	3	3	-	3	3	5	3	4	f	4	5
Sári Zsolt	5	5	4	4	4	3	4	-	4	4	5	4	3	4	4
Seben Márta	5	4	4	4	4	4	4	-	4	4	3	3	R	4	5
Skultéti Rita	4	4	4	3	4	4	-	4	4	4	4	3	R	4	5
Szizgyártó Judit	5	4	4	4	4	3	-	4	3	4	4	4	R	5	5
Szilágyi Péter	4	4	3	4	4	4	-	3	4	4	3	4	5	5	5
Szóke Gabriella	5	5	4	4	5	4	5	-	4	4	3	5	D	4	5
Váraljai László	5	4	4	4	4	4	-	4	3	4	4	4	4	4	5

OSZTÁLYFŐNÖK: H E R O L D L Á S Z L Ó N É

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Német nyelv	Matematika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Gyakorlati fogl.	Rajz és műalk.
Alexi László	5	4	3	2	3	3	-	2	4	3	4	4	5 ^D	4	4	5
Antal Matild	4	5	4	4	3	4	-	4	4	3	3	R	4	5	5	5
Babják Andrea	5	5	5	4	4	4	5	-	4	4	5	R	4	5	5	5
Balázs Katalin	4	3	3	3	2	4	-	3	2	3	3	R	4	4	4	4
Balázs Péter	5	5	5	5	5	4	-	4	5	4	4	5	5	4	5	5
Barna Klára	4	3	3	2	2	2	3	-	2	3	2	5	R	4	3	4
Chmel Krisztina	4	5	4	3	3	4	4	-	3	4	3	3	R	4	4	5
Czene Csilla I.	4	4	5	5	5	3	4	-	3	4	4	4	R	4	4	5
Czene Csilla II.	4	5	5	4	5	4	-	5	3	4	4	4	R	4	5	5
Deák Györgyi	4	3	3	3	2	2	2	-	3	3	3	3	R	5	4	5
Dudás Zsuzsanna	4	3	3	3	2	2	-	2	2	2	2	2	R	4	3	4
Farkas Mária	5	5	4	4	3	5	-	5	4	4	4	4	R	5	4	5
Gesztés Beáta	4	4	4	4	4	4	4	-	4	4	4	4	R	4	4	5
Gyoni Beatrix	4	4	4	4	3	3	-	5	2	4	3	4	R	4	5	5
Havran Ilona	4	4	4	4	3	4	4	-	3	4	3	4	R	4	4	5
Horváth Gizella	4	4	3	3	2	3	2	-	4	3	3	3	R	4	4	5
Kaposvári Pál	4	4	3	3	3	3	3	-	3	3	3	4	3	4	5	5
Kiss Attila	4	3	3	3	2	2	-	2	3	3	2	4	5	4	5	5
Kovács Éva	4	5	4	4	4	5	5	-	5	5	5	5	R	4	5	5
Köblő Zsuzsanna	4	4	3	4	2	3	3	-	3	4	4	4	R	4	4	5
Magyara Éva	5	4	3	3	3	2	3	-	2	3	3	3	R	5	4	5
Menczel Erika	5	5	4	4	4	4	-	5	4	5	5	4	R	4	4	5
Mender Róbert	5	4	4	5	4	3	4	-	4	4	4	4	5 ^D	4	5	5
Ötvös Nándor	4	4	3	3	3	3	-	3	3	4	4	3	4	4	4	5
Pigler Éva	4	5	5	4	4	5	4	-	2	4	3	3	R	4	4	5
Révai Zsuzsanna	4	4	3	3	3	3	-	4	2	3	3	3	R	4	4	5
Ruskó Sándor	5	5	4	4	4	3	3	-	3	4	3	4	5	4	5	5
Sándor Zsuzsanna	4	4	3	2	2	2	-	3	2	3	3	4	R	4	4	5
Szabó Magdolna	4	3	2	2	2	2	-	2	3	2	3	4	R	4	5	5
Szatmáry Zsolt	5	4	4	4	4	3	3	-	3	3	4	4	5	4	5	5
Szoboda István	5	4	4	3	3	3	-	4	4	3	3	4	4	4	5	5 ^D
Trestyánszki Judit	4	4	3	3	2	4	2	-	3	3	3	4	R	4	4	5
Vajvoda Zsuzsanna	5	5	4	4	4	4	-	4	3	4	3	4	R	4	5	5 ^D
Varga Endre	4	4	4	4	3	3	3	-	2	3	3	4	5	4	4	4
Varsi Zsuzsanna	4	4	3	3	3	3	-	3	3	4	3	4	R	4	4	5

II. A

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. ANTAL ELEMÉRNÉ
 MATEMATIKA-FIZIKA szakosított tantervű osztály

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének
Agócs Zoltán	4	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	3	4
Barta Emil	4	3	3	3	3	3	2	4	3	4	4	3	4	3
Bartkó Mária	5	5	4	5	4	4	4	4	4	4	3	5	D	4
Bartus Márta	4	5	5	4	5	4	3	4	4	4	3	4	D	3
Bohács Anikó	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	4	5	R	4
Borszukóvszky Zoltán	4	4	4	3	4	3	2	5	5	4	4	4	R	4
Czudar Péter	4	4	4	4	3	3	3	4	4	3	4	4	4	4
Dianovszky Gyula	4	3	3	3	3	2	2	3	4	2	3	3	4	3
Gambár Margit	4	4	3	4	2	3	3	4	4	3	3	3	R	4
Gérecz Mária	5	4	3	4	4	4	4	4	3	4	4	4	R	4
Gyebnár Mária	4	3	2	2	2	2	2	2	2	2	1	3	R	3
Gyenes Marianna	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	R	4
Hunvári György	5	3	4	3	3	2	3	4	3	3	3	4	5	3
Keresztényi Csaba	4	4	3	2	3	3	3	3	3	3	3	4	3	3
Kéri János	4	3	2	3	3	2	2	4	3	3	3	3	4	3
Kormos Lajos	3	3	3	2	4	2	2	4	3	3	3	4	4	3
Kun András	5	4	4	3	4	3	2	4	3	4	4	5	5	4
Lukácsi Beáta	4	5	4	4	4	3	3	3	3	3	3	5	fm	4
Madar Gyula	5	3	4	4	3	2	2	4	3	3	4	4	5	3
Mester Mária	5	5	4	4	4	4	4	3	4	5	4	4	R	4
Niedermüller G.	5	4	4	4	3	3	4	4	4	3	4	4	5	4
Noszky Zoltán	4	4	4	4	4	2	4	4	3	4	3	4	4	4
Osztermayer J.	4	4	3	4	2	3	3	4	4	4	4	3	3	4
Pál Csaba	5	4	4	4	3	3	3	4	4	4	4	4	4	4
Pintér László	4	4	4	4	4	3	4	4	3	4	3	4	R	4
Szalai Erika	4	4	4	4	4	3	4	4	3	4	3	4	R	4
Tácsik Gábor	4	3	4	3	3	2	2	4	4	3	3	4	4	3
Tajti Melinda	5	3	4	4	4	2	2	2	3	4	3	4	D	4
Tóth György	5	4	4	3	4	3	3	5	4	3	4	5	4	4
Tóth Viktória	5	5	5	4	5	4	4	4	4	5	3	5	R	4
Varga Gábor	4	5	3	3	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4
Viskárdi Tünde	5	4	4	4	4	3	4	3	4	4	3	3	D	4
Zentai László	5	5	4	4	4	5	4	5	4	3	4	5	5	4
Zsélyi Ferenc	4	5	5	4	4	3	5	4	3	3	4	5	2	5

II. B

OSZTÁLYFŐNÖK: J A K A B M A R G I T
ANGOL-OROSZ szakosított tantervű osztály

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének
Angyal Mária	4	4	4	4	3	4	-	4	3	3	4	3	4	5	4
Bakos Gabriella	5	4	4	5	4	4	-	4	3	4	4	4	4	3	4
Bazsó Gabriella	5	4	3	5	4	4	5	-	4	4	4	3	4	5	4
Bejczy Zita	4	3	3	4	3	3	4	-	1	3	3	2	3	3	4
Birkás Erzsébet	5	4	4	4	4	4	-	4	3	4	4	3	4	4	4
Dudás Péter	4	4	2	2	4	4	3	-	2	2	4	4	3	4	4
Farkas Csilla	4	5	5	5	5	5	3	-	3	2	4	4	4	5	4
Hajdú Júlia	4	4	2	3	4	3	-	4	2	2	3	2	3	5	4
Herczeg Vince	5	4	4	4	4	4	3	-	3	4	4	4	5	f _m	4
Kalmár Melinda	5	4	5	5	5	3	4	-	3	2	3	4	4	4	5
Kárpáti Éva	5	4	4	4	4	3	2	-	4	4	4	5	4	5	4
Kerekes Edit	4	3	2	2	3	2	-	3	2	2	3	3	3	4	5
Klein Anna	4	4	3	4	3	3	4	-	2	3	4	3	3	5	5
Kobán László	4	3	3	3	4	2	-	2	2	2	4	3	4	4	4
Kostyál István	4	3	3	4	4	4	-	4	2	2	3	3	4	4	4
Laczkó Ibolya	5	4	4	4	5	5	5	-	3	4	4	4	4	f _m	4
Lengyel Ildikó	4	5	3	4	4	5	-	5	3	4	4	4	4	f _m	4
Lóránt Andrea	4	4	3	4	3	2	3	-	5	4	3	3	3	3	5
Márton Edit	5	4	4	4	4	4	4	-	3	4	4	4	4	4	5
Nagy Enikő	5	5	5	5	5	5	5	-	3	4	5	5	5	3	5
Nehr Gabriella	4	3	3	3	3	2	3	-	1	1	2	2	2	5	4
Pirkner Ferenc	4	3	2	3	3	2	2	-	2	2	3	3	3	4	4
Polyánszky Szilvia	4	4	3	3	4	3	4	-	2	3	2	3	4	5	4
Pusztai Miklós	4	4	2	3	4	3	-	3	2	2	3	3	4	3	4
Seben A. Csaba	5	5	4	5	4	4	4	-	4	4	4	5	4	3	4
Szabó Terézia	5	5	4	4	4	5	-	5	3	3	4	3	4	4	4
Szántai Éva	4	3	2	3	2	3	-	2	2	2	3	2	3	5	4
Törteli Terézia	4	4	3	4	3	4	-	4	3	2	3	3	3	4	4
Tóth Beatrix	5	5	5	5	5	4	-	4	5	5	5	5	4	4	5
Tóth Gabriella	5	5	5	4	5	4	5	-	4	5	5	5	4	5	5
Tóth Katalin	4	4	3	4	4	4	-	4	3	3	3	3	4	5	4
Tóth Tünde	4	4	3	3	3	3	-	4	2	2	2	3	3	4	4
Ujlaky Ágnes	4	4	4	5	4	4	4	-	3	4	3	4	4	5	4
Varga Mária	5	4	4	4	4	4	-	3	3	4	3	4	3	3	4
Zsidai Hilda	4	4	3	4	4	4	4	-	3	3	3	4	4	f _m	4

II. C

OSZTÁLYFŐNÖK: T O L N A I G Á B O R

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Csoz nyelv	Angol nyelv	Latin nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Gyakorlati fogl.
Baksa Nándor	4	3	4	4	3	3	-	3	1	2	5	4	4	5	4	5
Barják Ildikó	4	4	3	2	3	2	2	-	2	2	3	2	3	R	4	4
Barta Angéla	4	4	4	3	4	4	4	-	3	3	5	5	4	D	4	4
Félegyházi Márta	4	3	3	3	3	2	-	4	1	2	3	3	4	R	5	3
Földi Ildikó	4	4	4	4	4	4	4	-	4	3	4	3	4	R	5	4
Gordos Kálmán	4	3	3	3	3	4	-	3	4	3	4	4	4	4	4	4
Halápi Ágota	4	4	3	3	3	2	2	-	3	4	3	3	4	D	5	4
Jancsó Tamás	5	4	4	4	4	3	5	-	3	4	4	3	5	4	5	4
Juhász Marietta	4	4	3	3	3	3	3	-	3	3	3	3	4	R	4	4
Kerékgyártó Ildikó	4	4	4	3	3	4	5	-	3	3	3	3	4	R	4	4
Kolaj Péter	4	4	2	2	3	1	-	2	1	2	3	2	3	3	4	3
Komlós Zsolt	4	3	3	3	3	3	4	-	4	5	3	4	3	4	4	3
Kovács Margó	4	4	3	4	3	4	-	3	3	2	3	2	2	R	4	3
Lonsták Zoltán	4	3	3	3	3	3	-	3	4	3	4	5	4	5	4	3
Nagy Sándor	4	4	2	3	2	2	2	-	4	3	3	2	3	3	4	4
Novák Gyula	4	3	2	2	3	3	-	3	2	3	4	4	3	5	4	4
Pádár Katalin	5	3	3	3	3	4	4	-	2	2	4	3	4	R	5	5
Póczos Beatrix	4	3	1	1	1	1	-	2	1	1	2	2	2	R	5	3
Reibel Marianna	4	3	3	3	3	4	3	-	3	3	3	3	3	R	4	3
Sólyomi Zoltán	3	3	3	4	4	3	4	-	4	4	4	4	3	3	4	4
Szabó Ferenc	4	4	3	3	3	3	-	3	4	4	4	4	4	4	5	5
Szalay András	4	4	3	3	3	2	2	-	3	3	3	2	4	4	4	4
Szerémi Katalin	4	4	4	4	3	4	-	5	3	3	3	3	3	R	5	5
Szilágyi Tihamér	4	3	2	2	2	1	2	-	3	2	3	3	3	3	4	4
Szita Péter	4	4	4	2	4	2	2	-	4	4	4	3	3	4	4	4
Tamás Ágnes	4	4	3	3	4	5	-	5	3	3	4	4	4	R	4	3
Teplán Ágnes	5	4	3	3	2	2	4	-	3	3	3	3	3	R	5	5
Tolnai Nándor	3	4	4	5	5	4	4	-	3	3	4	4	3	5	4	5
Tóth Attila	4	4	4	4	4	4	5 ^D	-	3	4	4	4	4	3	4	4
Tóth István	4	4	4	3	4	2	4	-	3	3	3	4	4	4	5	4
Varga Edit	4	3	2	2	2	2	-	2	2	2	3	2	3	R	4	3
Varga Gabriella	4	5	4	4	4	4	-	4	3	3	5 ^D	4	4	R	4	4

	Megatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Német nyelv	Francia nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Testnevelés	Ének	Gyakorlati fogl.
Agócs Zsófia	5	4	4	4	4	4	4	-	4	3	4	3	4	5D	4	5
Bablona Rita	4	3	2	3	2	3	-	3	1	2	2	2	2	4	3	5
Bagoly Julianna	4	3	3	4	4	3	-	3	3	3	3	3	3	5	3	4
Benyus Gábor	4	4	2	3	2	2	-	-	3	4	2	3	3	5	4	4
Bozó Zsuzsanna	5	5	3	3	5	4	-	3	3	3	4	3	4	3	4	5
Czakó Anna	4	4	3	3	3	4	-	2	2	2	3	3	3	3	4	5
Dénes Vilmos	5	5	4	4	5	3	-	3	4	3	3	3	4	5	5D	4
Domonkos Edit	3	3	3	3	2	3	-	4	2	2	3	2	3	fm	4	4
Dula Hajnalka	4	3	3	3	3	2	-	3	1	1	2	2	3	5	3	4
Etesi Zsuzsanna	5	4	4	4	4	3	4	-	3	3	2	3	3	4	5	4
Ézsiás Edit	4	3	3	3	3	2	-	5	2	3	3	3	3	4	5	4
Halász Tamás	4	3	3	3	3	2	3	-	2	3	4	2	4	5	4	4
Hives Márta	5	4	4	4	5	4	4	-	3	2	4	4	5	5D	4	5
Horváth Márta	5	5	3	4	4	4	4	-	4	4	4	4	4	5D	4	5
Ildzsá Béla	4	4	3	3	5	2	2	-	4	4	4	3	4	5	4	4
Jusztin István	4	3	2	2	2	1	1	-	2	3	2	2	2	4	3	5
Katona Dóra	5	4	4	4	4	4	3	-	4	3	4	4	5	4	5	5
Kertész Katalin	5	3	3	2	2	2	-	2	1	1	2	2	3	3	5	4
Kiss Éva	5	4	4	3	4	3	4	-	3	3	4	3	4	5D	4	5
Kiss Tibor	4	3	3	4	4	4	3	-	3	3	4	3	4	5	4	4
Kovács Ágnes	5	5	4	4	4	5	5	-	3	3	3	4	4	5	4	5
Magyara Rezső	4	3	3	3	3	2	-	2	2	2	3	2	3	4	3	3
Pál Zsuzsanna	5	5	4	4	4	4	5	-	4	3	4	3	4	4	5	5
Péter Csaba	4	4	3	3	4	2	-	2	2	2	2	2	3	4	3	4
Pilinyi László	4	3	3	2	3	1	2	-	1	2	2	2	2	4	3	4
Prokai Endre	4	3	3	3	3	2	2	-	2	3	4	2	3	4	4	4
Sirkó Mária	5	4	3	3	4	2	-	3	2	2	3	2	3	3	3	4
Sirkó Zsuzsanna	5	4	3	3	3	2	-	3	2	2	3	2	4	3	5	4
Szaniszló Gabriella	5	4	4	4	4	4	5	-	3	4	4	4	4	5	4	5
Szpisák Ilona	5	3	2	3	2	3	2	-	1	2	3	2	4	3	4	5
Tavaszi Zsuzsanna	4	4	4	4	4	3	4	-	2	2	3	2	4	4	3	4
Ubrankovics Zs.	4	5	3	4	3	3	-	4	2	2	3	2	4	4	4	3
Várkonyi Zsolt	2	2	3	4	3	2	-	2	2	3	2	3	3	5	4	4
Vincze János	3	2	2	2	2	1	-	2	1	2	2	2	2	3	4	4

III. A

OSZTÁLYFŐNÖK: A N T A L G Á B O R

MATEMATIKA-FIZIKA szakosított tantervű osztály

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Ének
Alberti László	5	4	4	4	4	3	3	-	4	4	4	3	4	5	4	R
Bablona Róbert	4	3	3	3	3	3	-	3	4	2	3	3	3	3	5	R
Balogh István	4	4	3	3	3	2	3	-	4	3	3	2	2	4	5	R
Balogh Katalin	5	4	4	3	4	3	3	-	5	5	3	3	4	4	5	R
Bencze Péter	5	4	3	2	3	2	2	-	4	4	2	5	4	3	4	R
Dedák János	4	4	2	3	3	3	-	-	3	3	3	4	4	4	3	R
Farkas Hilda	5	5	5	4	5	3	-	3	5	4	5	5	5	5	3	R
Fülöp Zsolt	4	4	3	3	4	4	4	-	4	4	3	4	4	4	5	R
Gál István	4	4	4	3	4	3	-	3	4	4	5	4	5	5	4	R
Gordos László	5	5	4	5	4	4	-	5	5	5	4	4	5	5	5	R
Gordos Mátyás	4	4	3	3	4	3	2	-	4	4	3	4	4	3	5	R
Homolya Éva	4	3	4	4	3	2	-	2	3	3	3	3	3	3	R	R
Horváth Sándor	5	4	4	4	4	4	3	-	4	4	4	5	4	4	5	R
Jármay Paula	4	3	4	4	3	3	-	3	3	5	4	3	4	3	R	R
Kéri Gabriella	4	4	4	4	3	4	5	-	4	4	5	4	5	5	R	R
Komoly László	5	4	3	3	3	2	2	-	4	4	2	3	4	3	4	R
Mészáros Ottó	5	5	4	4	5	4	-	4	4	4	4	4	4	4	4	R
Mikes László	5	5	4	4	5	5	5	-	4	4	4	4	4	4	4	R
Nagy Olivér	4	4	4	3	4	2	-	-	4	4	4	4	5	5	5	R
Nagy Sándor	5	4	4	4	5	4	-	4	5	4	4	3	5	5	5	R
Nagy Viktor	4	4	4	4	5	4	4	-	4	4	4	4	5	5	5	R
Nagy Zoltán	4	4	2	2	3	2	-	-	4	4	3	3	4	4	5	R
Ozsvár Zsuzsanna	5	4	5	4	4	3	3	-	5	4	4	3	5	4	R	R
Sándor Csaba	4	4	3	3	3	3	4	-	5 ^D	5	3	4	4	5	5	R
Szabó Viktor	5	5	3	4	4	3	4	-	5	5	3	4	4	4	5	R
Viszoczky Zsuzsa	4	4	4	4	3	3	3	-	4	5	3	3	4	4	R	R
Wiszoczky Ferenc	5	5	5	4	5	4	-	5	5	4	5 ^D	5 ^D	5	5	5	R
Zámbó Györgyi	4	4	4	4	3	5	-	4	4	4	3	4	4	5	R	R
Závorszky István	5	5	4	2	4	2	-	-	4	5	4	4	4	5	5	R

III. B

OSZTÁLFŐNÖK: Á R P Á D S Á N D O R

ANGOL-OROSZ szakosított tantervű osztály

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Francia nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Ének
Angyal Zsuzsanna	4	4	3	3	2	4	2	-	2	2	2	2	3	3	R	4
Bodnár Zoltán	5	4	5	5	5	4	-	4	4	3	4	4	4	5	5	5
Dallos Tamás	4	4	4	4	4	4	-	4	3	3	3	4	5	3	5	4
Dembrovsky Zs.	5	5	4	5	5	5	-	5	4	4	5	5	5	5	D	4
Domszky Zoltán	4	3	3	3	2	3	-	2	5	4	3	3	3	3	4	4
Ferencz Melinda	5	5	5	5	4	5	5	-	3	3	5	4	5	5	R	5
Gambár Mária	5	4	3	4	4	4	-	3	4	2	3	3	3	4	R	4
Gál Anna	4	4	4	4	3	3	-	3	2	2	3	2	3	3	R	3
Godó Péter	4	3	3	3	4	4	-	3	2	2	2	3	3	3	5	4
Hangonyi Melinda	4	3	5	4	3	2	4	-	3	3	3	3	3	5	D	4
Honti Gabriella	4	4	4	4	3	4	4	-	4	4	3	3	4	4	R	5
Jászfalvi Walter	5	4	4	4	5	3	4	-	4	4	5	4	5	5	4	4
Juhász Katalin	4	4	4	4	5	3	4	-	4	3	4	3	4	4	R	4
Kanyó Zsuzsanna	5	4	4	4	5	3	4	-	2	2	3	4	3	4	D	5
Kovács Erzsébet	4	3	4	4	3	3	4	-	3	3	3	3	4	3	R	4
Kozma Erzsébet	5	4	4	4	4	3	4	-	3	2	3	3	4	5	R	4
Mayer Marianna	4	4	5	5	4	3	4	-	3	2	4	3	4	5	D	5
Mester György	4	4	5	5	5	3	3	-	2	3	4	3	4	3	5	4
Micsutka Mária	4	4	3	4	2	5	5	-	3	2	2	2	3	3	R	4
Németh Györgyi	4	4	3	4	3	4	4	-	4	3	3	2	3	4	R	4
Oláh Sándor	4	3	3	3	3	2	-	3	2	2	5	3	5	4	4	4
Pattogató Zsuzsa	4	5	4	4	4	4	-	5	5	4	5	5	4	5	R	4
Párosi Eva	5	5	4	4	5	5	5	-	4	4	5	5	5	5	R	4
Puskás Katalin	4	4	4	4	3	3	-	4	2	2	3	2	3	4	R	4
Sári Márta	4	4	3	4	4	4	-	4	3	3	2	3	3	3	R	4
Szekeres Mária	4	5	4	4	4	3	-	4	3	2	4	3	4	5	R	4
Szelei Rita	4	4	4	4	4	5	-	5	3	3	4	3	3	4	R	4
Szenes Márta	4	4	4	4	4	3	3	-	3	2	3	2	3	4	D	4
Telek Györgyi	4	3	3	4	3	2	2	-	2	2	3	2	3	3	R	4
Tóth Éva	4	4	4	4	4	3	3	-	2	2	3	2	3	4	R	4
Tóth Ildikó	4	4	4	4	4	5	5	-	4	4	4	4	5	4	R	4
Tóth Judit	5	4	4	4	4	5	-	4	3	3	5	4	4	5	R	5
Varga Erzsébet	5	5	3	4	5	5	-	5	4	3	3	5	5	4	R	4
Virág Rozália	4	4	4	3	3	3	-	3	2	2	3	3	3	4	R	4

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Enek	Gyakorlati fogl.
Andó Beáta	5	4	4	3	3	4	1	3	3	4	4	4	1	D	5	1
Antóni Zsuzsa	5	3	4	3	2	2	1	2	2	4	3	3	1	R	5	1
Belinyák Tünde	4	4	3	3	2	3	1	2	3	3	3	3	1	R	4	1
Bencsik Imre	4	4	3	3	2	2	3	4	4	3	4	3	3	R	4	1
Deák Györgyi	4	3	3	3	2	2	1	2	2	2	3	3	3	R	4	2
Domonkos Éva	4	4	2	2	3	4	1	4	4	4	5	4	1	R	4	1
Gastanek Márta	5	4	4	3	2	3	4	3	3	3	3	3	4	R	5	1
György Anna	4	4	3	4	3	3	1	2	2	4	3	4	4	R	4	3
Havran Erzsébet	4	4	3	3	3	4	4	2	2	3	3	4	4	D	4	1
Herczeg Aranka	5	5	4	4	4	5	1	3	4	4	5	5	4	D	4	4
Kárpáti Hajnalka	5	5	4	4	4	4	1	4	4	4	4	5	5	R	5	4
Kaszás Sándor	4	3	3	3	3	2	1	4	3	3	3	3	5	5	4	4
Kis Simon Róbert	4	3	4	3	2	2	1	2	3	3	3	4	1	5 ^D	4	1
Koczka Mária	4	4	3	3	3	2	1	3	3	3	4	3	1	R	4	1
Kovács Viktor	2	2	2	2	2	2	2	4	2	2	2	2	2	5	4	1
Krajer Mária	4	4	3	3	2	3	1	3	3	4	3	3	1	R	4	1
Ocskay János	4	3	2	2	3	2	1	2	2	2	3	3	2	4	4	3
Oláh Ferenc	5	5	4	4	3	5	5	4	4	3	4	4	3	4	4	1
Ozsvárt Oszkár	3	2	2	2	2	2	1	2	3	2	3	3	3	4	4	3
Pál Erzsébet	4	5	4	4	4	5	1	4	3	4	3	5	1	4	4	1
Pethő Pál	3	3	3	3	2	2	1	5	4	3	3	3	3	5	4	5
Sándor Adél	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	4	4	3	f ^m	4	1
Sándor Eszter	4	4	3	4	3	3	1	2	4	4	3	4	1	R	4	1
Sótér Irén	4	4	3	3	3	3	1	2	2	3	3	3	1	R	4	1
Susán Julianna	4	4	4	3	3	3	1	3	3	4	3	4	1	R	4	1
Szabó Ágnes	5	4	4	2	4	3	1	3	2	3	2	5	1	R	4	1
Szabó Mária	4	4	2	2	2	3	1	3	4	3	3	4	1	R	4	1
Szabó Attila	5	5	5	4	4	3	1	5	5 ^D	5 ^D	5	5	5	5 ^D	4	5
Szabó Péter	4	4	3	3	5	3	1	3	3	4	3	5	1	5 ^D	4	1
Tajti Tünde	4	4	3	4	3	3	1	4	4	4	5	4	5	R	4	4
Torák Mária	4	3	3	3	2	3	1	3	3	3	2	2	1	R	4	1
Tózsér Zsuzsanna	5	5	3	4	3	3	4	3	3	5	5	4	5	R	4	1
Urbán Magdolna	4	4	3	3	3	3	4	2	3	4	3	3	4	R	4	1
Válóczy Péter	4	3	3	2	3	3	1	3	3	5	4	4	5	5	4	3
Vári Edit	4	3	3	3	2	3	2	2	2	3	3	4	4	R	4	1

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Francia nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Földrajz	Pszichológia	Testnevelés	Ének	Gyakorlati fogl.
Adorján Katalin	4	4	4	4	4	3	-	4	3	3	3	4	4	5	R	4	-
Balás Gyula	4	3	3	3	2	2	-	-	2	2	2	2	4	4	5	3	4
Barna Alfréd	4	3	3	3	3	2	3	-	2	2	2	3	3	4	4	4	-
Bártfai Katalin	4	4	5	5	4	3	4	-	3	3	4	3	4	5	D	4	-
Báttonyi Gábor	4	3	2	2	2	2	-	-	5	4	2	3	3	3	4	4	-
Benga Judit	4	4	4	4	3	3	4	-	3	3	5	3	4	D	4	-	-
Csemniczky Emese	4	4	4	4	3	4	4	-	2	2	2	2	4	D	5	-	-
Fekete László	3	3	3	2	4	2	-	-	2	2	3	3	4	4	4	4	-
Frajna Marianna	4	4	5D	5D	5	3	-	3	3	3	4	4	4	R	4	-	-
Godó Gábor	4	3	3	3	3	2	-	3	2	2	2	4	3	5	5	4	-
Gubala Gabriella	4	3	4	3	3	3	-	3	2	3	3	3	3	R	5	4	-
Kalocsai Edit	5	4	3	4	4	3	-	2	2	2	3	3	3	D	4	-	-
Klement Katalin	5	5	5	5	5	4	-	5	3	3	5	3	5	R	5D	-	-
Kovács Zsuzsa	4	4	3	4	4	3	-	3	2	3	3	3	3	D	5	-	-
Nagy Attila	4	4	3	3	3	3	-	-	3	3	4	3	5	5	4	4	-
Nagy Oszkár	4	4	3	3	4	3	-	-	3	3	3	4	4	4	4	4	-
Oláh Sándor	3	3	2	2	3	2	-	-	2	2	3	2	4	4	4	4	-
Oravecz Péter	4	4	4	4	3	3	4	-	3	2	4	4	4	4	4	-	-
Palicza Irén	4	4	3	3	4	5	-	4	3	3	4	4	4	D	4	-	-
Pápai Csaba	4	4	3	4	3	3	-	3	4	4	5	4	4	5	4	-	-
Princz Ildikó	5	4	4	4	4	3	-	4	3	2	4	3	4	R	4	-	-
Salamon Béla	4	3	3	2	4	2	-	2	2	2	3	2	4	3	3	-	-
Schneider Andrea	4	3	4	4	3	2	3	-	1	2	2	2	3	R	5	-	-
Simon István	4	4	3	4	3	3	-	4	3	3	5	5	4	5	3	-	-
Sótér József	4	3	2	2	2	2	-	2	2	2	3	2	3	4	3	-	-
Sörös Erika	4	5	4	4	4	4	4	-	4	3	5	5	4	D	4	-	-
Steib Péter	4	3	3	2	4	2	-	-	3	2	3	3	5	5	4	4	-
Szabó Zsuzsa	5	4	4	4	4	3	4	-	3	3	3	4	4	D	5	-	-
Széký Gábor	5	3	2	2	2	2	-	-	4	3	2	2	3	5	3	4	-
Takács Valéria	4	5	4	4	4	5	4	-	5	4	5	5	5	R	4	-	-
Tóvik Károly	3	4	3	2	3	3	-	4	4	2	4	3	4	5	4	-	-
Zincz Anna	4	4	3	3	3	3	3	-	4	4	3	4	3	R	3	-	-

IV. A

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. J Á R M A Y P Á L N É

MATEMATIKA-KÉMIA szakosított tantervű osztály

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Francia nyelv	Latin nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Kémia	Világnézet	Testnevelés	Enek	Rajz és műalk.
Almási István	4	4	2	3	3	3	-	-	5	5	3	-	3	R	5	5
Benkő László	5	4	3	3	3	3	3	-	4	4	3	-	4	R	5	5
Cserkúti Edit	5	4	4	4	3	4	4	-	4	3	3	-	4	D	5	5
Elek Tibor	3	3	2	2	2	2	-	-	2	2	2	-	2	R	5	4
Fazekas Emilia	4	4	4	4	3	4	-	4	3	4	4	-	4	R	5	5
Fülöp Ágnes	5	4	4	4	2	3	3	-	4	3	3	-	3	R	5	5
Hajdara Aranka	5	5	4	4	4	4	-	5	5	5 ^D	3	5 ^D	4	R	5	5
Ilkó Györgyi	4	4	3	4	2	2	-	4	3	2	4	3	3	R	5	5
Ispán László	3	3	2	3	2	2	-	2	4	4	2	4	2	R	5	5
Juhász Lujza	5	4	4	3	3	2	3	-	2	2	4	4	3	R	5	4
Kárpáti János	5	5	4	4	5	4	5	-	5 ^D	4	4	-	5	f _m	5	5
Klagyivik János	5	5	4	4	4	3	-	4	5	5 ^D	3	5 ^D	4	D	5	5
Kovács István	5	5	3	4	4	3	4	-	5 ^D	5 ^D	3	-	5	R	5	5
Lóránt Miklós	3	3	3	3	4	2	4	-	4	4	3	-	3	R	5	5
Lórik Tibor	4	4	2	3	3	2	2	-	4	4	2	-	3	R	5	5
Márton Károly	5	5	3	4	3	3	4	-	5 ^D	5	2	-	4	R	5	5
Medve Elza	4	4	3	3	3	3	-	4	4	3	4	4	3	R	5	5
Molnár Ilona	5	5	5	5	5	4	-	5	5 ^D	5	4	5 ^D	4	D	5	5
Nagy Károly	4	4	3	3	2	2	-	3	4	4	2	4	3	R	5	5
Nagy Tibor	4	3	2	3	2	2	2	-	2	3	2	-	3	R	5	5
Nagyfalusi Edit	5	4	4	4	3	4	4	-	3	3	4	-	4	R	5	5
Prakfalvi Péter	4	4	3	4	3	2	2	-	5	5	4	-	3	D	5	5
Sebő Katalin	5	4	5	4	3	3	-	5	3	2	4	4	3	D	5	5
Somoskői János	4	4	3	3	3	2	-	4	5	3	3	4	4	R	5	5
Szabó Aladár	4	3	2	2	3	2	-	-	2	2	2	2	3	R	4	5
Szappan Kálmán	4	4	4	4	4	4	4	-	5 ^D	5	4	-	4	D	5	5
Szarvas Imre	4	4	4	4	3	4	3	-	4	4	3	-	4	R	5	5
Szuhacsev Vladimir	4	4	3	3	3	3	3	-	5	4	4	-	4	D	5	5
Timár József	4	4	3	3	4	4	4	-	5	5	3	-	5	D	5	5
Vadkerti Mária	5	5	3	3	3	3	-	4	5	4	3	5 ^D	5	R	5	5
Valuska Ildikó	4	4	3	4	3	4	4	-	2	2	4	-	5	R	4	5
Végh Gyula	5	4	4	4	4	2	-	4	5	3	3	4	5	R	5	5
Vojtek Szilveszter	4	4	3	3	3	3	-	3	5	5	3	5	3	R	5	5
Zsivera Zsolt	4	4	3	3	4	4	3	-	5 ^D	5	4	-	5	R	5	5
Sándor Lajos	+	4	2	2	2	2	2	-	+	+	+	-	2	+	2	2

IV. B

OSZTÁLYFŐNÖK: DR. PEÁK ISTVÁNNÉ

ANGOL-OROSZ szakosított tantervű osztály

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Világnézet	Testnevelés	Ének	Rajz és műalk.
Angyal Zsuzsanna	5	5	4	4	4	4	5	-	5	4	4	4	D	R	5
Béres Margit	4	5	4	4	4	5	-	5	5	4	4	4	R	R	5
Cserhádi Aliz	4	4	3	4	4	4	-	4	3	3	3	4	R	R	5
Fabulya Katalin	5	5	4	4	5	4	4	-	4	3	3	5	R	R	5
Gajzágó Adrienne	5	5	5	5	5	4	4	-	3	3	5	5	R	R	5
Holtai Mária	5	4	3	3	3	3	2	-	3	2	4	3	D	R	5
Horváth Irén	5	4	3	3	4	5	-	4	5	4	3	4	D	R	5
Huczka Valéria	4	4	4	4	4	4	-	3	3	2	3	4	R	R	5
Jenei Gabriella	5	5	5 ^D	5	5	5	5	-	3	4	4	5	R	R	5
Józsa Klára	5	5	5 ^D	5	5	5 ^D	5	-	5	5	5 ^D	5	R	R	5
Kosztá Magdolna	4	4	3	2	4	3	3	-	2	2	3	4	R	R	5
Kovács Zsuzsanna	4	5	3	4	3	4	-	4	3	2	5	4	R	R	5
Krätschmer Anita	5	5	5	5	5	5	4	-	4	3	5	5	R	R	5
Kuris Tünde	3	2	3	3	3	2	2	-	2	2	3	3	R	R	5
Lipták Mária	5	4	3	4	4	3	-	4	3	3	4	4	D	R	5
Lipták Zsuzsanna	5	4	3	4	3	4	-	4	3	3	3	3	R	R	5
Molnár Judit	5	5	5	5	4	5	5	-	4	5	5	5	R	R	5
Molnár László	3	3	5	5	5	2	3	-	2	3	2	5	4	R	5
Molnár Zsuzsanna	5	5	4	4	4	5	5	-	5	4	5	5	R	R	5
Németh László	3	3	3	4	3	2	2	-	3	5	2	3	4	R	5
Papanitz Erika	5	5	4	4	4	5	-	4	3	3	5	4	R	R	5
Petykó Csaba	4	4	4	4	4	4	-	4	2	3	3	4	5	R	5
Pokrivács Ildikó	4	4	3	3	4	5	-	4	2	2	3	4	R	R	5
Szabó Ágota	4	4	3	4	3	4	4	-	3	4	5	3	R	R	5
Szabó Györgyi	4	4	4	4	4	4	-	3	2	2	3	4	R	R	5
Szijgyártó Julianna	5	4	4	4	5	3	4	-	2	2	4	5	R	R	5
Scholcz Erika	4	5	4	4	4	5	-	5	2	3	4	5	R	R	5
Sztrémi Melinda	5	4	5	5 ^D	4	5	-	5	2	3	3	4	R	R	5
Urbán Ildikó	4	4	3	3	4	4	-	4	3	2	3	4	f _m	R	5
Végh Mária	4	4	3	4	4	4	-	4	4	3	3	4	R	R	5
Volek Zsuzsanna	4	3	2	3	3	3	-	3	2	2	3	3	D	R	5

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Angol nyelv	Francia nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Világnézet	Testnevelés	Ének	Gyakorlati fogl.	Rajz és műalk.
Ábrahám Irén	4	4	4	4	3	3	4	-	2	3	5	4	R	4	-	5
Bányik Mihály	4	4	2	2	2	2	-	-	4	4	3	3	5	4	4	5
Bárkai Erzsébet	4	4	3	3	3	4	-	-	2	2	3	R	4	4	5	
Bencze Melinda	5	5	5	5	4	4	5	-	4	3	4	R	4	-	5	
Breznai Elvira	5	4	4	4	2	2	-	3	4	2	3	R	5	-	5	
Czégény Ágnes	4	3	3	3	2	2	-	-	2	2	3	R	4	2	5	
Deák Kornélia	4	4	4	4	3	5	5	-	2	2	3	R	4	-	5	
Dóra Anikó	5	4	3	3	3	3	-	-	4	3	4	R	4	3	5	
Gálfi Éva	5	5	5	5	3	5	-	-	3	3	3	R	4	5	5	
Gordos Éva	4	4	5	5	3	2	-	-	2	3	3	R	5	4	5	
Illés Csaba	4	3	3	4	3	4	3	-	2	2	3	4	4	-	5	
Imre Anna	4	3	2	2	2	3	-	-	2	2	4	R	4	3	5	
Kerékgyártó-Hajnal	4	3	2	2	2	2	-	-	3	3	4	R	4	4	4	
Környei Alice	4	3	3	3	3	3	-	-	1	2	3	R	4	4	4	
Krajnák Tibor	5	5	5	5	5	5	4	-	3	3	3	5	5	-	5	
Kupai Ágnes	4	4	3	3	2	3	3	-	2	2	3	R	4	-	5	
Nagy Erzsébet	4	3	2	2	2	2	-	-	2	2	2	R	4	3	4	
Németh Margit	4	3	3	2	2	2	-	-	2	2	4	R	5	3	5	
Ozsvár Livia	5	4	5	5	2	4	-	3	2	2	3	R	4	-	5	
Pajer György	4	3	5	4	3	3	2	-	3	3	3	4	5	-	5	
Palaticzky Edit	5	5	4	3	4	4	-	4	3	4	5	R	4	-	5	
Pálfalvay Erika	4	4	4	4	4	4	4	-	4	3	4	R	4	-	5	
Pelyhe Zsuzsa	4	3	4	5	3	3	-	2	2	2	3	R	4	-	5	
Pongó Erik	4	3	5	4	4	2	3	-	2	2	2	4	5	-	5	
Rusznyák Anna	5	5	3	3	3	3	-	5	3	3	4	R	4	-	5	
Salamon Éva	4	4	4	4	3	3	-	-	2	2	3	R	4	3	4	
Somoskői Judit	4	4	3	3	3	4	-	-	2	3	3	R	4	4	4	
Szücs Erika	4	5	5	5	4	5	4	-	5	3	3	R	4	-	4	
Szürszabó József	4	3	4	4	2	2	2	-	2	3	3	f _m	4	-	5	
Tóth Judit	4	3	3	3	2	3	-	-	2	3	3	R	4	4	4	
Urbán Gabriella	5	4	3	3	2	3	-	3	3	3	5	R	5	-	5	

IV. D

OSZTÁLYFŐNÖK: K E R T A I J Ó Z S E F N É

	Magatartás	Szorgalom	Magyar irodalom	Magyar nyelv	Történelem	Orosz nyelv	Latin nyelv	Német nyelv	Matematika	Fizika	Biológia	Világnézet	Testnevelés	Ének	Gyakorlati fogl.	Rajz és műalk.
Berta Piroska	5	4	3	3	4	3	4	1	3	2	5	4	R	4	1	5
Bibók Miklós	4	3	2	2	2	2	1	1	2	2	3	3	5	4	4	4
Busch Györgyike	5	4	4	4	5	3	5	1	4	3	3	5	R	4	1	5
Chikán Judit	4	4	2	3	3	2	1	1	2	2	3	2	R	4	5	5
Czégény Sándor	4	4	4	4	4	3	1	4	4	5	3	3	5	4	1	5
Csatlós Zsuzsanna	4	3	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	R	4	1	4
Cseh Gyöngyvér	5	4	3	3	3	2	1	2	2	2	3	4	R	4	1	5
Ferkó Attila	4	4	3	4	4	3	4	1	3	4	5	3	5	4	1	5
György Erzsébet	5	5	4	4	4	4	4	1	3	3	5	3	R	4	1	5
Jászberényi Zsuzsa	5	4	4	4	4	3	3	1	2	3	3	4	D	4	1	5
Kaszás Gábor	5	4	4	3	5	2	1	1	3	3	3	4	5	5	5	5
Kazinczi Ilona	5	5	3	3	4	3	1	1	5	5	3	4	R	4	4	5
Kovács Nelli	4	5	4	4	3	3	3	1	4	2	4	3	D	5	1	5
Krenács Erzsébet	4	3	3	3	4	3	3	1	2	2	2	3	R	4	1	5
Lászlók Mária	4	3	2	3	3	2	1	1	2	2	3	2	R	4	4	5
Márton Zsuzsanna	5	4	3	3	4	3	1	1	2	2	5	3	R	4	4	5
Molnár Katalin	5	4	3	3	4	4	4	1	2	3	4	4	R	4	1	5
Nagy János	4	4	3	3	3	2	1	4	3	4	5	3	5	4	1	5
Noszky Ágnes	5	5	4	4	4	5	1	3	3	3	3	4	D	4	1	5
Novák Judit	5	5	5	4	5	5	4	1	2	3	5	5	D	4	1	5
Olaj Edit	5	3	2	2	3	2	1	2	2	2	2	3	R	4	1	5
Pál Ildikó	4	4	4	5	2	3	4	1	2	2	3	3	R	5	1	5
Páll Lajos	4	5	3	4	4	3	1	1	3	3	2	4	4	4	4	5
Sándor István	3	3	2	3	3	2	1	1	2	2	2	2	5	4	3	5
Susán László	5	3	2	2	3	2	1	1	3	3	2	3	5	4	4	4
Szöke Szabolcs	4	5	4	4	4	3	1	4	3	5	5	5	f _m	4	1	5
Tajti Béla	5	5	3	3	4	3	1	3	3	5	4	4	5	4	1	5
Tarjáni Györgyi	4	4	3	3	3	3	1	1	2	2	4	4	R	4	4	5
Ujlaky István	5	5	5	5	5	3	1	3	3	3	4	5	f _m	4	1	5
Varga Katalin	5	5	3	3	3	4	1	4	4	3	5	4	R	4	1	5
Varga Margit	5	5	4	4	4	4	1	4	3	2	5	3	R	4	1	5

AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA EREDMÉNYEI

1976. JÚNIUS

IV. A	Magyar	Történelem	Matemat.	Fizika	Kémia	Biológia	Földrajz	Orosz nyelv	Francia nyelv	+ nyelv
Jeles	12	1	18	10	9	6	10	-	1	
Jó	12	-	9	8	3	1	3	1	2	
Közepes	11	-	6	4	4	-	1	-	-	
Elégéséges	-	-	2	5	1	-	-	-	-	
Elégtelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Összesen	35	1	35	27	17	7	14	1	3	

IV. B	Magyar	Történelem	Matemat.	Fizika	Kémia	Biológia	Földrajz	Orosz nyelv	Angol nyelv	Német nyelv
Jeles	7	4	5	2	1	4	-	16	3	3
Jó	16	4	6	1	-	4	-	2	5	4
Közepes	8	1	13	1	-	2	2	-	1	1
Elégéséges	-	-	7	1	-	-	-	-	-	-
Elégtelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen	31	9	31	5	1	10	2	18	9	8

IV. C	Magyar	Történelem	Matemat.	Fizika	Kémia	Biológia	Földrajz	Orosz nyelv	Angol nyelv	Francia nyelv
Jeles	8	4	1	-	-	5	3	1	-	1
Jó	9	3	6	-	-	1	3	5	1	-
Közepes	9	5	14	2	2	2	5	4	-	2
Elégéséges	4	2	9	2	2	-	3	2	-	-
Elégtelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Összesen	30	14	30	4	4	8	14	12	1	3

IV. D	Magyar	Történelem	Matemat.	Fizika	Kémia	Biológia	Földrajz	Orosz nyelv	Latin nyelv	+ nyelv
Jeles	3	3	2	2	-	8	4	1	1	
Jó	10	3	5	4	1	7	5	1	1	
Közepes	12	3	11	-	-	2	8	1	-	
Elégéséges	6	3	13	1	1	1	1	-	-	
Elégtelen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Összesen	31	12	31	7	2	18	18	3	2	

STATISZTIKAI ÖSSZESÍTÉS 1975-76. TANÉV VÉGÉN

O s z t á l y	T a n o s o g	Létszám		Dicséret						Bukás						Mulasztás			
		összesen	Ebből fizikai dolg. gyermeke	1-2 tárgy		több tárgy		össze- sen	1-2 tárgy		több tárgy		össze- sen	Mulasz- tott órák száma		igazolatl- an	egy főre jutó átlag óraszám	Hiányzásmentes napok száma	
				összesen	ebből fiz. dolg. gyerm.	összesen	ebből fiz. dolg. gyerm.		összesen	ebből fiz. dolg. gyerm.	összesen	ebből fiz. dolg. gyerm.		össze- sen	igazolatl- an				
																			összesen
I. A	mat. orosz	35	17	5	2	-	1	5	2	3	2	-	-	3	2	1226	3	34	60
I. B	ang. fiz.	33	14	9	4	2	1	11	5	-	-	-	-	-	-	1310	1	39	65
I. C	biol. kém.	35	17	6	3	-	-	6	3	1	1	-	-	1	1	1242	-	35,5	82
I. D	-	35	15	4	1	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	942	8	26,9	91
I. évf.		138	63	24	10	2	1	26	11	4	3	-	-	4	3	4720	12	34,2	298
II. A	mat. fiz.	34	12	4	2	-	-	4	2	1	1	-	-	1	1	1481	18	43	45
II. B	ang. orosz	35	10	4	-	1	-	5	-	2	-	-	-	2	-	1539	18	43,9	43
II. C	-	32	7	2	1	-	-	2	1	4	3	1	1	5	4	2255	65	70	13
II. D	-	34	15	5	2	-	-	5	2	7	3	-	-	7	3	1630	93	47	31
II. évf.		135	44	15	5	1	-	16	5	14	7	1	1	5	8	6905	194	51,1	32
III. A	mat. fiz.	29	15	3	3	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	1356	8	46,7	65
III. B	ang. orosz	34	20	6	4	-	-	6	4	-	-	-	-	-	-	2389	33	70,1	36
III. C	-	35	20	4	3	1	1	5	4	-	-	-	-	-	-	1893	69	54	45
III. D	-	32	10	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1522	41	47,2	67
III. évf.		130	65	14	10	1	1	15	11	1	-	-	-	1	-	7160	151	55	213
IV. A	mat. kém.	35	20	7	6	-	-	7	6	-	-	-	-	-	-	1175	35	33,5	27
IV. B	ang. orosz	31	14	2	1	1	-	3	1	-	-	-	-	-	-	2226	33	71,8	21
IV. C	-	31	14	1	1	-	-	1	1	1	1	-	-	1	1	888	12	28,6	68
IV. D	-	31	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1428	19	45,4	33
IV. évf.		128	68	10	8	1	-	11	8	1	1	-	-	1	1	5717	99	44,6	149
		531	240	53	33	5	2	68	35	20	11	1	1	12	12	24502	2456	46,1	792

IV. a. osztály

IV. b. osztály

